NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 20 גראשען

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע–זעה 12. זייט

היינט 14 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 14 | Łódź, Niedziela, 17 stycznia 1937 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, זונטאג פ' בשלח ה' שבט תרצ"ז | 15-טער יאהרגאנג

פראנצויזישער קאלאניען-מיניסטער ווארענט

נעגען שעדליכע אילוזיעס

מכּוח מאסן-קאלאניזאציע אין די פראנצויזישע קאלאניעס

פאריז, 16 (יט"א טעל.)

דער פראנצויזישער קאלאניען-מיניסטער מאריוס מאטע האט היינט אפגעגעבען אן ערקלערונג פאר פרעסע-פארשטעהער מכּח איינוואנדערונגס-מעגליכקייטען פאר אויסלענדישע יודען אין די פראנצויזישע קאלאניעס.

דער מיניסטער האט שטארק געלויבט די יודישע דערגרייכונגען אין א"י, וועלכע קענען דיבען לויט זיין מיינונג אלס זעלטענער מוסטער אין דער געשיכטע פון קאלאניזאטארישער ארבייט.

דער פראנצויזישער קאלאניען-מיניסטער האט מיטגעטיילט, דאס אויפ'ן סמך פון זארגפעלטיגע פארשונגען זענען פעסטגעשטעלט געווארען געוויסע איינוואנדערונגס-מעגליכקייטען אין ניי-קאלעדאנין, ניי-העברידען, מאדאגאסקאר און גויאנא.

דער מיניסטער האט דערביי געווארענט געגען שעדליכע אילוזיעס מכּח דער מעגליכקייט פון א מאסען-קאלאניזאציע אין די אויסגערעכענטע לענדער. עס איז אבער פערהאן א גרונד צו גלויבען, דאס עס וועלען דערגרייכט ווערען בעפרידיגענדע רעזולטאטען. אויב עס זאלען בעריקזיכטיגט ווערען פאלגענדע בעדינגונגען: 1. די גאנצע קאלאניזאטארישע אקציע זאל פינאנסירט ווערען דורך אנגעזעהענע [?] איינפלוסרייכער און ערפאהרענער ארגאניזאציע. 2. די נויטיגע שטחים פאר דער קאלאניזאציע זאלען זארגפעלטיג אויסגעקליבען ווערען אויפ'ן סמך פון געוויסענהאפטע פארשונגען. 3. דער מענשען-מאטעריאל זאל זיין צוגעפאסט פאר די לעבענס-בעדינגונגען אין די נייע וואוין-לענדער און זאל ווערען גאנץ פארזיכטיג אויסגעקליבען.

דער פראנצויזישער מיניסטער האט פערזיכערט, אז די אויסגערעכענטע קאלאניזאציע-מעגליכקייטען זענען גאנץ געוויסענהאפט געפארשט געווארען דורך די זאכקענער פון דעם קאלאניען-מיניסטעריום. אויך דער גובערנאטאר פון מאדאגאסקאר האט צוגעשטעלט א בעריכט וועגען די קאלאניזאציע-מעגליכקייטען אויף געוויסע שטחים פון דעם אינזעל.

דער פראנצויזישער קאלאניען-מיניסטער האט צום סוף בעטאנט, אז פראנקרייך וויל אויף דעם וועג פערווירקליכען נישט נאר גוטע קאלאניזאטארישע מעגליכקייטען, נאר אויך קומען צו הילף טויזענדער מענשען, וועלכע עס קומט אויס צו ליידען צוליב ראסען-האס, רעליגיעזע, נאציאנאלע און פאליטישע פערפאלגונגען.

פאריז, 16 (ספ. טעל.)

„פטי פאריזיען" מעלדעט, אז אין קאלאניען-מיניסטעריום איז פארגעקומען א קאנפערענץ, געווידמעט דעם פראיעקט פון קאלאניזירען יודען אין די פראנצויזישע קאלאניעס. נאך דער קאנפערענץ אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט פארשטעהער פון א רייהע יודישע ארגאניזאציעס האט דער מיניסטער מוטע ערטיילט דעם פאַ-שטעהער פון „פטי פאריזיען" א אינטערוויאו, בעת וועלכען ער האט ערקלערט פאלגענדעס:

צו דער פראגע פון בעזעצען יודען אין אונזערע קאלאניעס, בעציה איך זיך זעהר גינסטיג ווייל איך ווייס, אז די יודען קענען בילדען א ערנסטען קאלאניזאציע עלעמענט און זיי האבען זיך ארויסגעוויזען פאר פולשטענדיג פעהיג פאר דער ארבייט אויפ'ן לאנד, וועלכע איז דער יסוד פון יעדער קאלאניזאטארישער ארבייט. זיי האבען געליפערט גרויס ארטיגע בעווייזען פון די דאזיגע אייגענשאפטען אין פאלעסטינא.

דער מיניסטער האט אבער געמאכט א בעוואָרעניש, אז מען דארף זיך נישט מאכען קיין צו גרויסע אילוזיעס וועגען די מעגליכקייט פון א מאַסען קאלאניזאציע פון יודען אין די פראנצויזישע קאלאניעס. דער פאלעסטינער ביישפיל בעווייזט קודם כל אויף דער נויטווענדיגקייט צו האבען צו דיספאזיציע געהעריגע פינאנציעלע מיטלען, א חוץ דעם איז אין די קאלאניעס, וואס זייער קלימאט מאכט מעגליך די ארבייט פון אייראפעער, דער באָדען רעזערוו נישט צו גרויס. די בעמיהונגען צו שאפען א מאסען-עמיגראציע וואלטען געשאפען פאליטישע שוועריגקייטען, וואס דער איצטיגער קאמף אין פאלעסטינא איז איינע פון די ביישפילען, יעדענפאלס ערקלערט דער מיניסטער, הגם איך מוז ווארענען פאר אילוזיעס, וויל איך אבער דערמיט נישט זאגען, אז אלע בעמיהונגען, וואס וועלען אין דער ריכטונג געמאכט ווערען מוזען געבען נעגאטיווע רעזולטאטען. מען דארף קודם כל מאכען דעם אויסוואהל פון לאנד, אין וועלכען מען וויל אדורכפיהרען דעם פרוב פון קאלאניזאציע, אויב עס האנדעלט זיך וועגען מיר בין איך צוזאמען מיט די גובערנאטארען פון די קאלאניעס גענייגט איבערצוגעבען צו דער דיספאזיציע פון די פערזאנען, וואס פיהרען אויספארשונגען אין דער פראגע, קאדרעס פון פאכמענער, וואס וואלטען זיי בעדייטענד פערלייכטערט די אויפגאבע. אויספארשונגען פון דעם מין האבען זיך שוין איבעריגענס אנגעהויבען און איך האב שוין געהעריגע ראפארטען פון די לייטערס פון די קאלאניעס. אויב עס האנדעלט זיך למשל וועגען מאדאגאסקאר, מעלדעט מיר דער גובערנאטאר פון דעם לאנד, אז ער איז גענייגט גינסטיג צו בעטראכטען דעם פראיעקט פון קאלאניזאציע אין דעם לאנד, אבער אונטער דעם בעדינג, אז מען וועט האבען צו טון מיט קאלאניסטען, וואס וועלען אונטערשטיצט ווערען דורך ערנסטע ארגאניזאציעס און וואס האבען א געהעריג פערזיכערטע פינאנציעלע הילף. א חוץ דעם קען מען נאך נעהמען אין אכט די טעריטאריע פון ניי-קאלעדאניען, פון די ניי-העברידען און אפילו גיאנא, וואו דער קלימאט איז ווייניגער אונגעזונד, ווי מען גלויבט, עס איז אויך מעגליך — האט פערענדיגט דער מיניסטער — אז אין נויטיגסטען פאל וואלט זיך אויך געפינען א געהעריגע פינאנציעלע הילף, אבער נאר דאן, ווען מען וואלט געהאט צו טון מיט געהעריגע ערנסטע ארגאניזאציעס.

וואו ליגען די פראנצויזישע קאלאניעס

איז וועלכע עס זאלען קאלאניזירט ווערען יודען

ווארשא, 16 (יט"א טעל.)

אין שייכות מיט דעם נייעם פלאן פון קאלאניזאציע פון יודען אין די פראנצויזישע קאלאניעס ברענגען מיר פאלגענדע פרטים וועגען די קאלאניעס, וואס עס בעריהרט אין זיין בעריכט דער פראנצויזישער קאלאניען-מיניסטער מוטע.

די ערשטע מאדאגאסקאר, איז די 5-טע לויט דער גרויס, אינזעל אויף דער וועלט, זי האלט א שטח פון 616 טויזענד קוואדראט קילאמעטער, זי געפינט זיך ביי די צפון מזרח ברעגעס פון דרום אמעריקא און האט א בעפעלקערונג פון 3,724,000 איינוואוינער, דערונטער נישט מעהר ווי 20 טויזענד ווייסע דאס רוב פראנצויזען, דער קלימאט איז א הייסער, נישט געזונטער א מאלארישער. דער אינזעל איז רייך אין נאטירליכע אוצרות. ווי גאלד קופער א. אז. וו. די הויפט בעשעפטיגונג פון דער בעפעלקערונג איז פיה-צוכט און לאנדווירטשאפט, אינדוסטריע איז ווייניג ענטוויקעלט. אויף דער גאנצער אינזעל איז פארהאן סך-הכּל 694 קילאמעטער באהן-ליניעס.

די צווייטע קאלאניע איז די אינזעל ניי-קאלעדאניען ואויפ'ן שטילען אקעאן. דאס איז א שמאלער א לאנגער אינזעל, וואס פערנעהמט א שטח פון 18 טויזענד קוואדראט קילאמעטער. דער מזרחדיגער טייל איז פייכט, דער מערב'דיגער טרוקען. אויף דעם אינזעל וואקסט קאווע, קאקאא. איינוואוינער געפינען זיך אויף דעם אינזעל 37 טויזענד, דערונטער 1500 ווייסע און 1280 פערשיקטע, זייט דעם יאהר 1843 איז ניי קאלעדאניען געווען א שטראף קאלאניע וואו עס זענען פערשיקט געווארען פערברעכער פון פראנקרייך.

די דריטע קאלאניע — ניי העברידען בעשטעהט פון 26 אינזלען אויפ'ן שטילען אקעאן, דער געגענד איז א בארגיגע, וואולקאנישע. די איינוואוינער צאהל בעטרעפט 60 טויזענד דערונטער 1500 ווייסע, אויף די אינזלען וואקסט באנוועל, קאקאא, קאווע, קוקורידזע

די 4-טע קאלאניע — פראנצויזישע גוויאנא ליגט ביי די ברעגעס פון דרום אמעריקא געגענאיבער בראזיליען, זי האלט 88 טויזענד קוואדראט קילאמעטער, דער קלימאט איז נישט קיין געזונטער אויף דעם אינזעל וואקסט קאקאא, צוקער-רויהר. דאס לאנד האט 18 קילאמעטער באהן-ליניע. עס וואוינען דארט 120.000 איינוואוינער.

אין ניי קאלעדאניע און פראנצויזיש גוויאנא געפינען זיך אין איצטיגען מאמענט איינצעלנע יודען, אין פראנצויזישען גוויאנא איז אין 17-טען יאהרהונדערט געמאכט געווארען א פרוב פון יודישע קאלאניזאציע

---

6 טויטע, 17 שווער-פערוואונדעטע

שוידערליכע באהן-קאטאסטראפע ביי מיסלאוויץ

קאטאוויץ, 16 (טעלעפאניש).

פרייטאג 5 מיט 14 בעגינען איז געשעהען א שרעקליכע קאטאסטראפע אויף דעם מיסלאוויצער וואקזאל. דער פאסאזשיר-צוג פון דער ליניע אשווענצים–זארושא (הינאנבור) איז ביים וואקזאל ארויף אויף אן אנדער ליניע, וואו ס'איז געגאנגען א משא-צוג. דער צוזאמענשטויס איז געווען א שרעקליכער. דריי וואגאנעס פון משא-צוג זענען צעשמעטערט געווארען, ס'איז אויך צוהאקט געווארען דער פאסט-וואגען פון פאסאזשיר-צוג און נאך א וואגאן פון פון דריטע קלאס.

פון אונטער די צעשמעטערטע וואגאנעס האט מען געהערט הארצרייסענדע קולות און קרעכצען פון די פערוואונדעטע, א שוידערליך בילד האט מיט זיך פארגעשטעלט דאס ארט פון דער קאטאסטראפע. די וואגאנעס זענען געלעגען צעבראכענע מיט אפענע ווענד, צווישען די צעבראַכענע שטיקער זענען געלעגען טויטע און פערוואונדעטע. די צוגעלאפענע באהן-ארבייטער און אנדערע מענשען האבען גענומען ארויסנעמען די צובראכענע שטיקער, פון אונטען האט מען ארויסגענומען 6 טויטע און 17 שווער-פערוואונדעטע און צוקלעטשטעס.

* * *

קאטאוויץ, 16-טען, 1 בייטאג.

די פערוואונדעטע זענען דאס רוב פון דריטען קלאס און פון דער דינערשאפט פון צוג; דער הויפט-קאנדוקטאר פון פאסאזשיר צוג יאנושעוויטש און דער באגאזש-קאנדוקטאר, ווי אויך דער פיהריר פון פאסט-וואגאן זענען שווער פערוואונדעט.

די לאגע פון 12 פערוואונדעטע איז זעהר א געפעהרליכע.

8 פריה איז אנגעקומען אויפ'ן ארט פון דער קאטאסטראפע דער שלעזישער וואיעוואדע גראושינסקי.

* *

קאטאוויץ, 16 יאנואר, 4 אוועגד —

ס'איז שוין פעסטגעשטעלט געווארען די נעמען פון די טויטע, דאס זענען: 1) יאן יאגאדא, א וועגארבייטער; 2) וולאדיסלאוו נאווארימא, א קצב; 3) טעאדאר וויטשעסלאך, א בריף-טרעגער פון פאדגוזשע; 4) קארל דאנבעק, א באהן-ארבייטער; 5) ריכארד הראמא, א באהן-ארבייטער; 6) יאן ראדוואן, א גרובען-ארבייטער.

חוץ די 17 שווער-פערוואונדעטע זענען פארההאן נאך 20 לייכטער פערוואונדעטע.

די דירעקטע סיבה פון דער קאטאסטראפע איז נאך אלץ נישט פעסטגעשטעלט. מען בעשולדיגט דעם דיזשור-בעאמטען. ס'איז אבער שוין פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער דאזיגער בעאמטער, אורבאנעק, האט געארבייט א גאנצע נאכט פון 8 אווענד ביז'ן מאמענט פון דער קאטאסטראפע, האלב 6 בעגינען, קנאפע 10 שעה אהן אן איבעררייס אין א פראקטיגער נאכט!

ס'איז אנגעקומען א ספעציעלע קאמיסיע, וועלכע פארשט אויס די סיבות

* * *

קאטאוויץ, 16 (טעלעפאניש).

די פערוואונדעטע בעת דער נעכטיגער באהן קאטאסטראפע זענען פערטיילט געווארען אין דריי שפיטאלען אין מיסלאוויץ און קאטאוויץ. דער צושטאנד פון די פערוואונדעטע איז א צופרידענשטעלענדיגע, מיטן אויסנאהם פון דריי שווערער פערוואונדעטע ביי וועלכע עס זענען צובראכען געווארען די חוט-השדרה. ביי 16 פערזאן זענען צובראכען די הענד עווענטועל די פיס.

אין שייכות מיט דער באהן-קאטאסטראפע איז נעכטען געקומען קיין שלעזיען דער וויצע-באהן-מיניסטער אינזשיניער פיאסעצקי. היינט איז אנגעקומען קיין קאטאוויץ א מיניסטעריאלע אויספארשונגס-קאמיסיע, וואס פיהרט אן אויספארשונג.

* * *

קאטאוויץ, 16 (טעלעפאניש)

לויט א פעראָרדנונג פון דער פראקוראטור איז פערהאלטען געווארען אין אויספארשונגס-ארעסט אין שייכות מיט דער קאטאסטראפע דער דיזשורנע פון באהן-פערקעהר אויף דער סטאציע אורבאנעק און דער וועקסלער קאזיעל. די אויספארשונג דויערט ווייטער.

בילדזשעט פון פאסט-מיניסטעריום

בעטראכט געווארען אויף דער פרייטאג'דיגער זיצונג פון דער קאמיסיע

ווערן טעלעפאן-געשפרעכן אונטערגעהערט?

וואַרשא, 16 (טעלעפאניש)
פרייטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון דער בודזשעט־קאמיסיע, אויף וועלכער עס איז בעטראכט געווארען דער בודזשעט פון פאסט־מיניסטעריום.

דער רעפערענט דעפ. פאכאלטשיק שטעלט פעסט, אז צוזאמען מיט דער קליינער ווירטשאפטליכער אויפלעבונג אין לאנד, איז אויך געקומען אן אויפלעבונג אין פאסט־וועזען (מיט'ן אויסנאהם פון פאסט־פערקעהר מיט אויסלאנד). ער ברענגט א רייה סטאטיסטישע ציפערן וועגען וואוקס פון דער צאהל בריף, טעלעפאן־געשפרעכען, פאסט־פאקעטען, טעלעפאן־אבאנענטען א. א. פון דעם אלעם איז אבער נישט געווען אזא גרויסער ריוח, פון וועלכע דאס פאסט־מיניסטעריום זאל קאנען צושטייער־געבען דער מלוכה־קאסע די בעשטימטע סומע פון בערך 20 מיליאן זל. פאר'ן לויפענדיגען יאהר — 5 מיליאן זל. האט מען געמוזט אנ'אויסנעמען פון די רעזערוו־פאנדען.

אויפן נאהענטסטען בודזשעט־יאהר ווערט פאר אויסגעזעהן א גרעסערער ריוח. אויספיהרליך רעדט דער רעפערענט וועגען ראדיא, וועלכער געהערט כמעט אינגאנצען צו דער רעגירונג (די לעצטע האט אין איהרע הענד קנאפע 96 פראצענט אקציעס). אין יאנואר 1935 האט דער ראדיא געהאט 374 טויזענד אבאנענטען, דעם 1־טען דעצעמבער 1936 — 604 טויזענד אבאנענטען. דער ריוח פון ראדיא איז שטארק געוואקסען: פון קנאפע 400 טויזענד גילדען אין בודזשעט־יאהר 1935 אויף העכער 3 מיליאן פאר די ערשטע 8 חדשים פונם לויפענדיגען בודזשעט־יאהר.

די „פאסטא" האט פערדינט קנאפע 6 מיליאן זל. אינם יאהר 1935 — די אויסגעצאהלטע דיווי־דענדען האבען בעטראפען 12 פראצענט.

דער רעפערענט מאכט א רייה ווענדונגען צום פאסט־מיניסטער. די וויכטיגסטע האט א שייכות צום פאסט־טאריף. — ער מיינט מען זאל אדורכפיהרען א גרינדליכע רעוויזיע פון טאריף.

אין דער דיסקוסיע איז דורך עטליכע דעפוטאטען בעריהרט געווארען די פראגע וועגען אונטערהערען פון טעלעפאנישע געשפרעכען. דער ערשטער האט זי בעריהרט דעפ. סאווינסקי.

— ס'זענען פאראן — זאגט ער — פערזאנען, וואס האבען זיך אינטערעסירט, אז זיי דארפען שפיאנירען די בירגער און אינטערהערען זייערע געשפרעכען. מיר געשעהן פאלען, ווען מען הערט אונטער די לעגאלסטע בירגער און דאס גראד דאן, ווען מען רעדט מיט אויסלאנד.

ווען א שפעטערדיגער רעדנער דעפ. קראוואשינסקי, פרובט אפפרעגן די בעשולדיגונג פון דעפ. סאווינסקי, מאכט דער לעצטער א רייה צווישענרופען,, מיט וועלכע ער בעווייזט, אז ער רעדט נישט פון דער הווילער הויט. אויך דעפ. פעלענסקי רעדט וועגען דער אונטערהערער"; פראקטיק פון די טעלעפאנען. דער פאסט־מיניסטער רייסט איהם איבער, אז ער וועט געבען וויסען דעם גענויע אויפקלערונגען. א רייה רעפּוטאטען בעריהרען נאך פערשידענע סלעזשיגע פראגען. דעפ. סאווינסקי האלט, אז מען דארף זעהן פונאנדערצוגען די פאסט אויך אין די קליינע שטעטלעך זונטאג. דעפ. האלינסקי בעט דעם מיניסטער, אז ער זאל לאזען אויסבויען א ראדיא־סטאציע פאר פאלעסיע, כדי די הארטיגע בעפעלקערונג זאל נישט דארפען אנקומען צום סאוויעטישען ראדיא. דאס זעלבע בעטען דעפ. וואלעווסקי און דער אוקראינער פעלענסקי.

— מיר האבען — זאגט דעפ. פעלענסקי — א בשותפות'דיגען אינטערעס און צוליב דעם דארף מען געבען מעהר אוקראינישע אודיציעס מיט א „צוגעפאסט פראגראם"...

דעפ. קושעטשקאוויטש דערציילט, אז אדעם גיט אויף ראדיא־אודיציעס אויך אויף פויליש און יידיש. צוליב דער נויטווענדיגקייט צו קעמפען נעגען קאמוניזם צווישען די אוקראינער שטיצט ער אונטער פעלענסקי'ס פאדערונג וועגען פערגרעסערן די צאהל אוקראינישע ראדיא־שעה'ן און לעמבערג, וואס שייך יודיש מאכט ער נישט קיין שום אויספיהר.

דער פאסט־מיניסטער קאלינסקי פערזיכערט, אז מען הערט נישט אונטער די טעלעפאן־געשפרעכען. לויט זיין מיינונג זענען אלע פערדעכטיגע קלאנגען וואס דערגייען צום טעלעפאן־אבאנענט בעת זיינע געשפרעכען, בלויז א רעזולטאט פון געוויסע נאר־מאלע טעכנישע אפעראציעס פון די טעלעפאניסטינס.

דער מיניסטער דערציילט אז דער ראדיא וועט איצט מאכען גרויסע אינוועסטיציעס. מען בויט א בנין אין קאטאוויץ, מען וועט בויען אין ווארשא און מ'וועט אויך איינשטעלען ראדיא־סטאציעס אויף די קרעסען — אין בארנאוויטש און ערגעץ און וואלין, קיין פערביליגונג פון ראדיא־אפצאהל וועט נישט זיין, ווייל ס'קומען סיווי צו טעגליך 2000 נייע ראדיא־אבאנענטען.

עס רעדען נאך די דירעקטארען פון ראדיא סמאזשינסקי, און גורעצקי. דירעקטאר סמאזשינסקי זאגט, אז פיל זאכען פונם ראדיא האט נאך די ווי־סענשאפט נישט אויפגעקלערט. אזוי למשל ווייסט מען נישט, פארוואס געוויסע ראדיא־סטאציעס הערט מען בעסער אין געוויסע ערטער און אנדערע — ערגער (ווארשא הערט מען אמבעסטען אין... סיריען)

די סאוויעטישע ראדיא־סטאציעס קען מען נישט פערשרייען, ווען מען זאל אפילו וועלען, ווייל ס'וואלט פון דעם געליטען אויך די ווארשאווער ראדיא־סטאציע. דירעקטאר גורעצקי פערענטפערט זיך, אז די ראדיא־סטאציעס פיהרען א ברייטע און ענערגישע אנטי־קאמוניסטישע פראפאגאנדע.

מארגען — גרויסע בעראטונג פון אגודת הרבנים
וועגען דער כשרות-פראגע און ביקור

ווארשא, 16 (טעלעפאניש)
מאנטאג קומט פאר א גרויסע זיצונג פון דער אגודת הרבנים, אויף וועלכער עס וועט בע־טראכט ווערען די פראגע פון כשר פלייש, ביקור א. אז. וו.

עס האבען שוין צו דער זיצונג אנגעקינ־דיגט זייער אנטייל א גרויסע צאהל רבנים - אוי־טאריטעטען פון גאנץ פוילען.

די לאגע אויף די הוכשולען אין ווארשא
די יודישע סטודענטען קומען נישט אויף די לעקציע

ווארשא, 16 (טעלעפאניש)
אויף די ווארשאווער הויכשולען איז דער היינטיגער טאג אדורך פערהעלטנישמעסיג רוהיג, פשוט צוליב דעם, וואס עס זענען כמעט נישט געקומען קיין יודישע סטודענטען. קליינע אינצי־דענטען וועגען דער פראגע פון לינקע און רעכטע בענק זענען פאר־געקומען נאר אויף די העכערע האנדעלס־שולע. זיי זענען אבער באלד ליקווידירט געווארען צוליב דעם, וואס די יודישע סטודענטען זענען באלד אוועקגעגאנגען.

ביסקופ לוקאמסקי אינטערוועניערט
וועגען דעם טשיזשעווער אדוואקאט יורש
וועלכער איז ארויסגעשיקט געווארען קיין קארטוז בערעזע

ווארשא, 16 (טעלעפאניש)
די קאטוילישע פרעסע־אגענטור מעלדעט: אין שייכות מיט דעם ארעסט פון דעם אדוואקאט יורש אין טשיזשעוו האט זיך דער ביסקופ סטא־ניסלאוו לוקאמסקי, צוליב דעם וואס יורש איז דער פרעזעס פון דער פאראפיאלער קאטוילישער אקציע זיך געווענדעט דעם 24 פ. ח. צו דער וואיעוואודזטווע מיט דער ביטע אנצוגעבען די סיבות פארוואס יורש איז ארעסטירט און ארויס־געשיקט געווארען קיין קארטוז־בערעזע.

10 טויזענד זל. פאר די געליטענע פון טשיזשעוו

ניו־יארק, 16 (יט"א טעלעגראפיש)
די פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין אמעריקא האט איבערגעשיקט פאר די געליטענע יודען פון טשיזשעוו 10 טויזענד זלאטעס.

„אגודת ישראל" לאדז.

היינט, זונטאג, מ' בשלח (17/1) 4 נאכמיטאג קומט פאר אין זאל „פילהארמאניע"

! א גראנדיעזע ארץ-ישראל-אקאדעמיע !

זאל פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20.

מיט דער בעטייליגונג פון בעריהמטען דענקער און „אגודה"־פיהרער ד"ר יצחק ברויער (ירושלים) עס וועלען אויך ארויסטרעטען מיט רעדעס: פרעז. הרב יצחק מאיר לעווין (ווארשא). פרעז. ר' אלי' מאזור (ווארשא), פרעז. ר' משה לערנער (ווארשא), ווי אויך די לאדזער „אגודה"־פיהרער פרעז. דעפ. ר' ל. מינצבערג, פרעז. פ. ליבערמאן, רעד. א. ג. פרידענזאן א. א. —::— בילעטען צו בעקומען היינט ביי דער קאסע פון „פילהארמאניע".

מיין ג. קונדע פרל.
גוטשעלע גורא
צו איהר האכצייט מיט ה'
העניעק וויאנזאווסקי
ווינשט פיל גליק
פאמיליע טעמפעלהאף.

אויערן, נאז און האלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נאהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוואק) אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאריישעס פון 9-2 און פון 4-8 אוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען־קאבינעט

אכטונג! אכטונג!
די גרעסטע סענסאציע אין לאדז!
גרויסער פלאסטישער פילם
ארץ-ישראל אין יאהר 1936
תל-אביב, חיפה, הר כרמל, נאזארעט, נהלל
און פערשידענע הערליכע געגענדען פון ארץ-ישראל.
יודען! בעזוכט אונז מאסענווייז.
FOTOPLASTIKON 2 מאניושקא 2
רוג פיעטריקאווער.
איינטריט 25 גר. פאר שול־קינדער 15 גר.
אפען פון 8 פריה ביז 11 ביינאכט.

OGŁOSZENIE.

Zgodnie z § 28 Statutu Giełdy Mięsnej w Łodzi odbędzie się w Łodzi (w niedzielę) w dniu 31 stycznia 1937 r. o godz. 14-tej, w lokalu Straży Ogniowej, przy ul. 11-go Listopada Nr. 4

Ogólne Zgromadzenie Członków Giełdy Mięsnej w Łodzi

z następującym porządkiem dziennym:
1) Zagajenie.
2) Wybór 24 członków Rady i 12 następców zgodnie z § 33 Statutu Giełdy Mięsnej w Łodzi.
3) Wybór 4-ch członków Komisji Rewizyjnej i 4-ch zastępców, zgodnie z § 53 Statutu Giełdy Mięsnej w Łodzi.
4) Wybór 30 członków Komisji Rozjemczej zgodnie z § 43 Statutu Giełdy Mięsnej w Łodzi.

Inż. JAN KAWCZAK
Przewodniczący
Komitetu Organizacyjnego
Giełdy Mięsnej w Łodzi.

דאנקזאגונג.
דעם הארציגסטען דאנק דריקען מיר אויס די ג' ה' דאקטוירים ביי „לינת־החולים" בע־זונדערס דעם הויפט־דאקטאר ה' בערגסאן, פאר דער געלונגענער שווערער אפעראציע איבער מיין פרוי, מיר ווינשען זיי פיל גליק און ערפאלג אין זייער ווייטערדיגער ארצטליכער ארבייט, מיר דאנקען אויך די קראנקען-שוועסטערן מיט דער הויפט־שוועסטער פרל. אננא פאר זייער גוטע אויפפאסונג און גוטע בעהאנדלונג. א בעזונ־דערען דאנק די ג' הויפט - פערוואלטערין פרוי לענגא פאר איהר מוטערליכע בעציהונג.
אברהם דימאנט און פרוי
פולנא צנא 8.

Sp. Bank Handlowo-Przemysłowy
w ŁODZI, Piotrkowska 6
TELEFONY: 246·95, 249·39
Konto P. K O. 140.454. Rk. Żyrowy w Banku Polskim
פיהרט־אויס אלערארט באנק־אפעראציעס
אינקאסא, הלוואות, דיסקאנטא, וועקסלען, לויף־חשבונות.
זיכערהייט און געהיימנים פון וועקסלען ריכטליך בעווארענט.
קויף און פערקויף פון אלערליי ווערט־פאפירען מלוכה'שע און שטעדטישע ליסטעס
שנעלע און פינקטליכע ערלעדיגונג! סאלידע בעהאנדלונג!

יודישער פליישער און וואורשטענמאכער־צעך
אין לאדז, ציגעל־גאס 28
8-טונג קצבים-קאנצעסיאנערען
היינט, זונטאג, דעם 17/1 1937, פינקטליך 3 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר אין אייגענעם לאקאל ציגעל־גאס 28
א דרינגענדע פערזאמלונג
מיט פאלגענדער טאג־ארדנונג:
1) הכשרים און ניקור־פראגע;
2) צענניקעס אויף כשר פלייש;
3) פאדאטעק אבראטאווע פון שטיק;
4) אסעקוראציע;
5) פלייש־בערזע;
6) און נאך וויכטיגע פראגען.
קומט מאסענווייז, ווייל עס האנדעלט זיך אין אייערע אייגענע אינטערעסען.
די פערוואלטונג.

אפענסיווע פון די אויפשטענדיגע צוריקגעשטויסען געווארען פון רעגירונגס־מיליטער

מאדריד, 16 (פּ. טעל.)
די אפענסיווע פון די אויפשטענדישע אויף דעם אפשניט מאנקלאא און דעם אוניווערזיטעט שטאט־טייל האט זיך פארענדיגט מיט א דורכפאל. טראץ דער אויסערגעוויינליך פאוואלטיגער באמבארדירונג פון נייעם שטאטטייל איז די אויפשטענדישע נישט געלונגען צו ברעכן דעם ווידערשטאנד פון רעגירונגס־מיליטער. אויף דעם אפשניט אראוואקא לא ראזאס האבן די רעגירונגס־אפטיילונגען געענדיגט פערט מיט א קאנטר־אטאק. דאס רעגירונגס־מיליטער הערשט איצט די בעדראהטע פונקטן פון פראנט. גלייכצייטיג ווערט געפיהרט א אקציע ארויס צוטרייבן די אויפשטענדישע פון די הערפער וואס געפינען זיך אין שכנות פון מאדריד.

רעגירונגס־עראפלאנען באמבארדירט אלזשעסיראס

גיבראלטאר, 16 (פּ. טעל.)
דאס רוב באמבעס, וואס זענען היינט נאכמיטאג אראפגעווארפן געווארן פון די רעגירונגס־עראפלאנען אין אלזשעסיראס האבן אויפגעריסן צווישן דעם בריטישן קאנסולאט און דעם האטעל „מאריא קריסטינא". אין דער שטאט הערשט א פאניק.

מאדריד, 16 (פּ. טעל.)
דער קאמיטעט צו פערטיידיגן די הויפט־שטאט פארעפנטליכט פאלגנדען קאמוניקאט: אויף דעם מיטעלן פראנט אויפ'ן אפשניט ארגאנדא האט די ארטילעריע פון די אויפשטענדישע באמבארדירט די רעגירונגס־פאזיציעס הינטער קוסטענטא דע לאוו ראזא, נישט אנמאכנדיג קיין שום שאדן.

אויפ'ן מאדרידער פראנט האבן די אויפשטענדישע נאך האלבער נאכט אנגעהויבן א געוואלדיגן אטאק כמעט אויף אלע אפשניטן פון פראנט. די אפענסיווע פון די אויפשטענדישע איז איבעראל פולשטענדיג אפגעשלאגן געווארן. אין משך פון היינטיגן טאג האט דאס רעגירונגס־מיליטער פארבעסערט זייערע פאזיציעס.

ווייטערדיגע טראנספארטן איטאליענישע פרייוויליגע קיין שפאניען

לאנדאן, 16 (פּ. טעל.)
רייטער מעלדעט פון גיבראלטאר, לויט אינפארמאציעס, וואס שטאמען פון א גלויבליכען עדות־ראיה, א ענגלישען בירגער, איז דעם 12 ד. ח. אנגעקומען קיין קאדיקס א צווייטע פארטיע איטאליענישע פרייוויליגע, צוזאמען אנ'ערך 4000. זיי זענען געקומען קיין קאדיקס אויף א גרויסער שיף אהן א נאמען און אהן א פאהן.

גענעראל ווארעלא פארוואונדעט געווארען בעת א אינספעקציע פון די פאזיציעס

פאריז, 16 (פּ. טעל.)
האוואס מעלדעט פון אווילא: דער גענעראל ווארעלא איז מיט צוויי וואכען צוריק פארוואונדעט געווארען. די ידיעה איז געהאלטען געווארן בסוד. דעם 15 טען איז הער גענעראל ארויס פון שפיטאל און האט צוריק איבערגענומען די אנפירונג מיט זיין בריגאדע. היינט אינדערפריה האט דער גענעראל אדורכגעפירט א אינספעקציע פון די פאזיציעס ביי קאזא דעל קאמפא. בעת דער אינספעקציע האבן די טאנקס און ארטילעריע פון דער רעגירונג בעשאסן די פאזיציע. דער גענעראל ווארעלא איז פארוואונדעט געווארן. ער איז צוריק אוועק אין שפיטאל.

אויפשטענדיגע בעשאסען דעם קאנסולאט פון די פאראייניגטע שטאטען

גיבראלטאר, 16 (פּ. טעל.)
דאס באמבארדירען מאלאגא דורך עראפלאנען פון די אויפשטענדיגע, איז היינט געווען זעהר שטארק. א חוץ דעם קאנסולאט פון פאראייניגטע שטאטען האבן די באמבעס געטראפען אויך אין אנדערע בנינים. דער ארכיוו פון קאנסולאט איז אפגעראטעוועט געווארען. די עראפלאנען פון די אויפשטענדיגע האבן היינט באמבארדירט אויך אנדערע שטעט. די רעגירונגס־אפאראטען פון זייער זייט, נאכ'ן באמבארדירען אלזשעסיראס, געווארפען באמבעס אויף די קאלומנעס פון די אויפשטענדיגע ביי עסטעפאנא.

פארשטעהער פון עגיפטען, סיריען און איראק זאלען אויסגעהערט ווערן פון דער קעניגליכער קאמיסיע

ירושלים, 16 (יט"א טעלעגראפיש)
דער קאירער קארעספאנדענט פון דער עגיפטישער צייטונג „מאקאטאן" טיילט מיט, אז פארשטעהער פון עגיפטען, סיריען און איראק וועלען אויסגעהערט ווערען פון דער קעניגליכער קאמיסיע. דאגעגען וועלען אבער נישט אויסגעהערט ווערען פארשטעהער פון די אומאפהענגיגע אראבישע מלוכות.

די אראבישע צייטונג „אל ליוואַ" טיילט מיט, אז דער סעקרעטאר פון דער פאלעסטינער רעגירונג הול האט פאר דער קעניגליכער קאמיסיע אפגעגעבען גינסטיגע ערקלערונגען פאר די אראבער.

ירושלים'ער בירגערמייסטער ד"ר כאלדי פאר דער קעניגליכער קאמיסיע

ירושלים 16 (יט"א טעלעגר.)
אויף דער היינטיגער עפענטליכער זיצונג פון דער קעניגליכער קאמיסיע אונטערן פארזיץ פון לארד פיל איז פערהערט געווארען דער ירושלים'ער בירגערמייסטער דר. כאלדי. דר. כאלדי פרובט געבען אנ'אנאליז פון די סיבות פון די אראבישע אונרוהען אין א"י זומערצייט 1936 און קומט צום אויספיהר, אז די אונרוהען זענען אויסגעבראכען דערפאר, ווייל די „אראבער האבען פערלוירען דעם צוטרוי צו ענגלאנד". דר. כאלדי בעהויפטעט ווייטער, אז די ענגלישע אדמיניסטראציע טהוט גארנישט פאר דער ענטוויקלונג פון לאנד אין דער ריכטונג פון די אראבישע שטרעבונגען.

דר. כאלדי בעקלאגט זיך, דאס די רעגירונג בעגרעניצט שטארק די טעטיגקייט פון די מוניציפאליטעטען און בעמיהט זיך צו זיכערן די יודישע פאזיציעס און די זעלבסט־פערוואלטונגען.

ד"ר כאלדי איז אויך נישט צופרידען, וואס די אדמיניסטראציע איז „שטארק בעלאסטעט" דורך דער פערפליכטענדער אפיציעלער דריי־שפראכיגקייט אין א"י, (ענגליש, העברעאיש און אראביש).

אויף א פראגע פון סער האראיס רומבאלד מוז ד"ר כאלדי צוגעבען, אז יודען בילדען א מעהרהייט אין ירושלים. ד"ר כאלדי מיידט אבער נישט אויס די געלעגענהייט צו מאכען דערביי אנטי־יודישע בעמערקונגען און טענה'ט, אז לויטן ביישפיל פון ירושלים, קענען זיך שוין די אראבער פארשטעלען, וואס וואלט געווען, ווען יודען וואלטען געבילדעט א מעהרהייט אין גאנץ א"י.

„ד"ר כאלדי שטעלט זיך שפעטער אפ אויף דער פראגע פון לעגיסלאטיוו־ראט און שטרייכט אונטער, דאס דער לעגיסלאטיוו־ראט בעפרידיגט נישט די אראבער, וועלכע האבען גאר אנדערע אספיראציעס.

נאך דעם בירגערמייסטער ד"ר כאלדי איז ערשינען פאר דער קעניגליכער קאמיסיע דער אראבישער פארשטעהער מאן סור, וועלכער האט ארומגערעדט די „יודישע פריווילעגישקייט אין א"י. מאן סור האלט, אז די יודישע איינוואנדערונג פערשארפט די קאנקורענץ אויף דעם ארבייטס־מארק אין א"י, און פיהרט דערצו, אז אראבישע ארבייטער ווערען ארויסגעשטויסען פון זייערע פאזיציעס.

יודען ווערען אויך בעגינסטיגט אויף אנדערע געביטען. די רעגירונג בויט וועגען צווישען די יודישע קאלאניעס א. ד. גל.

מיטגלידער פון דער קעניגליכער קאמיסיע בעזוכט די העברעאישע אוניווערזיטעט

ירושלים, 16 (יט"א טעלעגראפיש)
מיטגלידער פון דער קעניגליכער קאמיסיע האבען היינט בעזוכט די העברעאישע אוניווערזיטעט.

1000 דונאם פון בית־שאן זאלן פערקויפט ווערן דעם קק"ל

ירושלים, (יט"א טעלעגר.)
לויט ווי עס מעלדעט „אדיסא" האבען 5 אראבישע נאטאבלען, וועלכע בעזיצען גרויסע שטחים ערד אין בית־שאן, בעאויפטראגט א סירישען אראבער, וועלכער וואוינט אין בית־שאן, צו פערקויפען דעם קרן קימת 1000 דונאם באדען.

הרב־הראשי הרב הערצאג וועגען דער נויטווענדיקייט פון שלום און אחדות אין ישוב

ירושלים, 16 (יט"א טעלעגראפיש)
הרב־הראשי הרב הערצאג האט נאכן איבערנעהמען זיין אמט ערקלערט אין א געשפרעך מיט'ן יט"א־פארשטעהער, אז דער טאג פון זיין אנקומען קיין א"י איז געווען דער גליקליכסטער טאג אין זיין לעבען. הרב הערצאג האט אויסגעדריקט די האפנונג, אז אין ישוב וועלען הערשען שלום און הארמאניע. הרב הערצאג גלויבט אויך, אז די קרן־התורה־קאמפאניע וועט אדורך מיט ערפאלג.

דעלעגאציע פון דער „אומאבהענגיגער ארבייטער־פארטיי" אנגעקומען קיין ארץ־ישראל

ירושלים, (יט"א טעלעגר.)
די דעלעגאציע פון דער „אינדעפענדענט לייבור־פארטי" (אומאבהענגיגע ארבייטער־פארטיי) וועלכע בעשטעהט פון די דעפוטאטען צום ענגלישען פארלאמענט מעס גאווערן און סטיפען קעמפבעל, איז אנגעקומען קיין א"י.

די „איי־על־פי" האט, ווי בעקאנט, מיט א צייט צוריק איבערגעשיקט צו דער קעניגליכער קאמיסיע א מעמאריאל, אין וועלכען זי בעלייכט פון איהר שטאנדפונקט די איצטיגע לאגע און די פערספעקטיוון אין א"י.

Bezpieczeństwo – Wygoda

Wszystko co cenne przechowuj w kasetkach

P.K.O.

Oddział w Łodzi, Al. Kościuszki 15.

Czynsz dzierżawny znacznie obniżony.

וויכטיגע ווירטשאפטליכע בעראטונגען

ווערן געפירט צווישן אמעריקא, ענגלאנד און פראנקרייך

פ א ר י ז, 16 (ספ. טעל.)

די נאמינאציע פון געוו. האנדעלס מיניסטער דעפוטאט באנע, אויף אמבאסאדאר פון פראנקרייך אין וואשינגטאן האט ארויסגערופן א רייה קאמענטארען אין די פארלאמענטארישע קרייזען. ווייל געוועהנליך האט דאס אנפערטרויען פון אזא מין פונקציע פארלאמענטאריער א אויסערגעוועהנליכען כאראקטער און קומט פאר דאן ווען עס האנדעלט זיך וועגען אדורכפיהרען א בעזונדערע וויכטיגע מיסיע.

אין שייכות דערמיט מאכט די פרעסע אויפמערקזאם דערויף, אז אין איצטיגען מאמענט איז ארויסגעפאהרען אין די פעראייניגטע שטאטען מיט א אפיציעלען וויזיט דער ענגלישער פינאנץ-מיניסטער סער וואלטער רענסימען ווי אויך דער דירעקטאר פון דער ענגלישער באנק סער אטא נימייער.

ב ע ר ל י ן, 16 (ספ. טעל.)

אין א דעפעשע פון לאנדאן מעלדעט דער „בערלינער טאגעבלאט", אז דער האנדעלס מיניסטער רענסימען און סער אטא נימייער, איינער פון די וויכטיגסטע פינאנסיעלע עקספערטען פון דער ענגלישער רעגירונג זאלען אפהאלטען אין די פעראייניגטע שטאטען געשפרעכען וועגען א האנדעלס טראקטאט און א חוץ דעם אויך וועגען מלחמה חובות. „בערלינער טאגעבלאט" מעלדעט, אז די געשפרעכען וועלען אקטואליזירען דאס פראבלעם פון די קריגס חובות אויך בנוגע אנדערע לענדער.

איטאליענישער אויסערן-מיניסטער פאהרט קיין לאנדאן

ר ו י ם, 16 (ספ. טעל.)

אין שייכות מיט די קלאנגען וועגען דער באהעני... טער וויזיט פון אויסערן-מיניסטער טשיאנא אין לאנדאן, ערקלערט מען אין די איטאליענישע האלב אפיציעלע קרייזען, אז די פראגע פון וויזיט איז נאך נישט דעצידירט געווארען. דער וויזיט איז אבער אין פרינציפ מעגליך צוליב דעם, וואס די איטאליעניש-ענגלישע בעציהונגען האבען צוריקבעקומען זייער הארציגען און פריינדליכען כאראקטער.

פראפ. בראדעצקי געוועהלט אלס פארזיצער

פון דער „בני-ברית"-לאזשע אין ענגלאנד

ל א נ ד א ן, (יט"א) אויף דער סעסיע פון דער בני-ברית"-לאזשע אין גרויס-בריטאניען און אירלאנד, וואס איז איצט פארגעקומען אין לידס, איז אלס פרעזידענט פון דער לאזשע געוועהלט געווארען דער עקזעקוטיוו-מיטגליד פון דער יודישער אגענץ פראפ. ז. בראדעצקי.

שטערבליכע גריפע אין ענגלאנד

768 טויט-פאלען אין פערלויף פון א וואך

ל א נ ד א ן, 14. (ספ. טעל.) דאס מיניסטעריום פאר עפענטליכער געזונדהייט טיילט מיט, אז די עפידעמיע פון גריפע פערשפרייט זיך שטארק אין דרום-ענגלאנד אויף צפון קיין שאטלאנד.

אין דער לעצטער וואך זענען רעגיסטרירט געווארען 768 טויט-פאלען אין 122 גרויסע שטעט, וועלכע צעהלען 21 מיליאן איינוואוינער, בעת אין דער פריהערדיגער וואך זענען אזעלכע פאלען געווען 325, די גרעסטע צאהל קרבנות זענען עלטערע פערזאנען. די גריפע פערשפרייט זיך כסדר.

מאדערנע היגיענע-ווירטשאפט

וו א ר ש ע. (יט"א) דער יט"א ווערט מיטגעטיילט:

אויף דער חלוצים פערמע אין גראכאוו ווערט דורכגעפיהרט היגיענישע יאהר א דאנק דער אונטערשטיצונג און איניציאטיוו פון „דזשאינט." א פרוב פון מאדערנער היגיענער צוכט. די היגיענער צוכט נעמט ארום ספעציעל דאס קינסטליכע אויסבריטען און אויסהאדעווען וויגטער היהנערלעך. אין משך פון די נאהענטסטע וואכען וועט איינגעארדנעט ווערען א רייה עפענטליכע דעמאנסטראציעס מיט פארלעזונגען פון א ספעציאליסט אויף דעם געביט. די אלע, וועלכע אינטערעסירען זיך מיט דעם האדעווען היהנערלעך און דער ווינטער צייט ווערען געבעטען אנטייל צו נעמען אין די דאזיגע דעמאנסטראציעס. די ערשטע דעמאנסטראציע קומט פאר זונטאג, דעם 17-טען יאנואר 11 זייגער אויף דער חלוצים פערמע, גראכאוו וויטאלינסקא 43. (צופאהר מיט די טראמוואיען נר. 23 און 24.) איינטריט פריי.

רעליגיעז-נאציאנאלע יוגענד אין קאמף פאר כשרות

וו א ר ש ע. (יט"א) יט"א האט בעקומען פאלגענדען קאמוניקאט:

אין צוזאמענהאנג מיט דער גרויסער סכנה פון פערמעהרען זיך פון אכילת טריפות אויף דער יודישער גאס האט זיך דער רעליגיעז - נאציאנאלער יוגענד - פערבאנד „השומר - הדתי" געווענדעט צו אלע זיינע אפטיילונגען און אין דער פראווינץ וועגען דער פליכט, וואס ליגט אין איצטיגען מאמענט אויף דער רעליגיעזער יוגענד צו בעוואכען די כשרות אנגעלעגענהייטען אין דער אייגענער סביבה. די בעוואכונג דארף פארקומען דורך פערזענליכער השגחה. ווענדונגען צו די עלטערן, עפענטליכע רעפעראטען א. אז. וו. דער „השומר) הדתי" האט זיך אויך גע) ווענדעט צו חבר עליניעזער לעהרערשאפט ספעציעל צו ווידמען צייט צו לערנען דיני - כשרות מיט דער יוגענד. עס ווערט אויך פארבערייטעט א בראשור געווידמעט דער דאזיגער אנגעלעגענהייט.

1-טע לעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
פאר כירורגיע פון ציינער, קיהן-באקען און יאסלעס
פון Dr. med.
Sadokierski
פיעטריקאווער 56, טעל. 129-77.
עמפפאנגס-שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 בייטאג.

אין בערלין גלויבט מען וועגען א נאהענטער פערשטענדיגונג

צווישען פראנקרייך און דייטשלאנד

ב ע ר ל י ן, 16 (ספ. טעל.)

די דייטשע פאליטישע קרייזען ערווארטען מיט גרויס פעראינטערעסירונג די רעדע פון פרעמיער בלום, וואס ער וועט האלטען דעם 24-טען יאנואר. דער פראנצויזישער פרעמיער זאל אפגעבען א דעקלאראציע וועגען די נויטווענדיגקייט פון א דייטש-פראנצויזישע דערנעהנטערונג, פריהער אויף'ן ווירטשאפטליכען באדען און שפעטער אויף פאליטישען. די קארעספאנדענטען פון די דייטשע צייטונגען אין פאריז שיקען צו וועגען דער דאזיגער פראגע גרויסע בעריכטען. זיי פערזיכערען, אז אין פאריז זענען פארגעקומען וויכטיגע פארבעראטונגען מיט'ן אנטייל פון אמבאסאדאר פראנסוא פאנסע וועגען שליסען א ברייטע ווירטשאפטליכע פערשטענדיגונג מיט דייטשלאנד. אין די פראנצויזישע קרייזען ווייזט מען ארויס — לויט ווי עס פערזיכערען די קארעספאנדענטען פון די דייטשע צייטונגען — א קאמפראמיס-שטימונג אפילו אין דער פראגע פון קאלאניעס.

גערינגס וויזיט אין רוים

ער האלט אפ כסדרדיגע פאליטישע בעראטונגען מיט מוסאליני'ן

ר ו י ם, 16 (ספ. טעל.)

די איטאליענישע האלב-אפיציעלע קרייזען ערקלערען, אז דער איטאליענישער ענטפער אויף דער בריטישער נאטע פון 11 יאנואר וועגען דער שפאנישער פראגע וועט פערטיג ווערען אין די נאהענטסטע טעג. די דאזיגע ערקלערונג ווערט קאמענטירט אלס בעווייז, אז די געשפרעכען, וואס קומען פאר צווישען גערינג'ן און די איטאליענישע מלוכה-מענער ווערען שוין פערענדיגט.

די איטאליענישע פאליטישע קרייזען בעטאנען א חוץ דעם נאך, אז גערינגס-וויזיט איז נישט געווענדעט געגען וועלכע עס איז מלוכה, ווייל דער געמיינזאמער פראגראם פון דייטשלאנד און איטאליען שאפט בעדינגונגען פאר א ברייטער איירפאפעאישער צוזאמענארבייט.

ר ו י ם, 16 (ספ. טעל.)

שבת אינדערפריה האט גערינג אין בעגלייטונג פון איטאליענישען לופט-פליה-מיניסטער גענעראל וואלע בעזוכט דעם לופט-פליה-צענטער קווידאני. נאכמיטאג האט ער ווידער אפגעהאלטען פאליטישע בעראטונגען מיט מוסאליני'ן און דעם אויסערן-מיניסטער גראף טשיאנא.

פראנצויזישער פארלאמענט אונטערשטיצט איינשטימיג

דעם פרעמיער בלום אין זיין שפאנישער פאליטיק

פ א ר י ז, 16 (ספ. טעל.)

דער איינשטימיגער בעשלוס פון פארלאמענט, וואס אנערקענט די רעגירונגס-פולמאכטען אין דער פראגע פון אוממעגליך מאכען דאס ווערבירען פרייוויליגע פאר שפאניען האט געפינען א שטארקען אפקלאנג אין דער גאנצער פרעסע, וועלכע אהן אונטערשיד פון פאליטישע איבערצייגונגען שטרייכט אונטער די וויכטיגע בערייטוני פון דאזיגען פאקט. „אמי דע פעפל" שרייבט, אז דורך דעם איינשטימיגען בעשלוס האט דער פארלאמענט געגעבען דעם פרעמיער בלום דעם אויטאריטעט, וואס איז נויטיג אין די ענטשיידענדיגע אונטערהאנדלונגען, וואס ער הויבט אן. אויסלאנד, וואס האט שטענדיג אונטערגעשטראכען די פאליטישע מיינונגס-פערשידענהייטען, וואס הערשען אין פראנקרייך, קען שוין איצט נישט צווייפלען וועגען איינשטימיגען ווילען פון פראנקרייך צו ענדיגען מיט די פראבלעמען, וואס זענען ארויסגערופען געווארען דורך דעם בירגער-קריג אין שפאניען. די רעגירונג האט איצט א געהעריג וואפען בכדי דעציזיערנד צו געווינען דעם ענין.

געעפענט דער 17-טער אויסערגעוועהנליכער קאנגרעס

פון די פעדעראטיווע ראטען-רעפובליקען

מ א ס ק ו ו ע, 16 (ספ. טעל.)

היינט 6 אוונט איז געעפענט געווארען דער 17-טער אויסערגעוועהנליכער קאנגרעס פון די פעדעראטיווע ראטען-רעפובליקען, כדי אנצונעהמען די נייע קאנסטיטוציע. דאס ערשיינען פון סטאלינען אין דער שפיץ פון די מיטגלידער פון דער רעגירונג און דער פארטיי פאר'ן פרעזידיומ-טיש, האט, ווי געוועהנליך, ארויסגערופען שטורמישע אוואציעס. בראוואנצוווייזען, אז ביים פרעזידיום-טיש האט זיך געפינען דימיטראוו, הגם ער איז אין פרעזידיום נישט בעווארען אויסגעוועהלט.

אלס רעפערענט פון קאנסטיטוציע-פראיעקט איז ארויסגערופען דער פארזיצער פון ציק קאלינין. קאלינינס רעדע האט זיך אויסגעצייכענט מיט רוסישען פאטריאטיזם. ער האט אונטערגעשטראכען די גרויסע פארדינסטען פון רוסישען פאלק אויפן געביט פון דער קולטור און רעוואלוציע, אנווייזענדיג אז דאס רוסישע פאלק גייט אויפן ערשטען ארט אין סאוויעטען-פערבאנד. צום סוף האט קאלינין גערופען די פארטיי-וואכזאמקייט און דעם קאמף מיט די אינערליכע פיינט פון רעזשים און צו דער פערטיידיגונג פון דער ראטען-מלוכה פארן אנפאל, וואס עס גרייטען צו די פאשיסטישע לענדער אויפן פעטערלאנד פון די פועלים און ארבייטער.

פיהרער פון די אונרוהען אין א"י על קאוקאדזשי

זאל בעשטימט ווערען אלס פיהרער פון דער סירישער ארמעע

י ר ו ש ל י ם, 16 (יט"א טעלעגראפיש)

די אראבישע צייטונג „אדיפעע" טיילט מיט אז די סירישע נאציאנאליסטען האבען זיך געווענדעט צו דער סירישער מאכט, אז עס זאל פערעפענטליכט ווערען א אמנעסטיע פאר פערמשפטע וואס האבען זיך בעטייליגט אין די סירישע קאמפען, דערונטער אויך דער הויפט-אנפיהרער פון די אונרוהען אין ארץ-ישראל על קאוקאדזשי, וועלכער זאל בעשטימט ווערען אלס פיהרער פון דער סירישער נאציאנאלער ארמעע. אין די סירישע נאציאנאלע קרייזען גלויבט מען, אז די סירישע מאכט וועט די פאדערונגען נאכגעבען.

קלעפסידרעס
ווערען אנגענומען
א גאנצען טאג און א גאנצע נאכט
אין דער אדמיניסטראציע פון
„נייעם פאלקסבלאט"
פיעטריקאווער 21, טעלעפאן 224-71
און ווערען אויסגעפערטיגט אין פערלויף פון איין שעה.

קיין ארץ-ישראל
דורך טריעסט און קאנסטאנץ.
אויספלוג קיין וויען
19 — 29 יאנואר 1937 130 זל.
פעקלעך קיין רוסלאנד
פינקטליך און שנעל
ערלעדיגט
דאס וועלט-רייזע-ביורא
Union Lloyd
פיעטריקאווער 42
טעל. 107-87.
אכטונג! ווער ס'וויל, אז די מצות אויף פסח קיין סאוויעט-רוסלאנד זאלען אנקומען צו דער צייט, דער זאל שוין זיך פערשרייבען אין „יוניאן לויד" פיעטריק. 42

„יודען־קענער“

צו דער „יודען־דעבאטע“ אין דער סיים־קאמיסיע

פון ישעיה אונגער

אין דער סיים־קאמיסיע, וואו עס ווערען איצט בעטראכט די בודזשעטען פון די איינצעלנע מיניסטער־יומס, האבען מיר פאריגע וואך ווידער געהאט אינטער־רעסאנטע „יודישע טעג“; איינמאל בעת דער דיס־קוסיע איבער'ן בודזשעט פון אויסערן־מיניסטער־יום און גלייך אויף מארגען ביים בעטראכטען דעם בודזשעט פון יוסטיץ־מיניסטעריום און שליסליך ווען די קאמיסיע האט זיך פארנומען מיט'ן בודזשעט פון איבערן־מינ־סטעריום.

א חוץ די „נארמאלע“ אנטיסעמיטישע רעדעס, וועלכע חזרן זיך איבער רעגעלמעסיג כמעט אויף אלע זיצונגען פון די סיים־קאמיסיעס און פון סיים־פלענום און צו וועלכע מיר האבען זיך שוין צוגעוועהנט ווי צום אויסהאקען די שויבען אין די יודישע געשעפ־טען דורך ענדעקישע חברה־לייט, וואס קומט פאר געוועהנליך ביי יעדער גינסטיגער און פייערליכער געלעגענהייט, — א חוץ די דאזיגע סטאבילע און סטעראטיפע יודענפרעסערישע עבודת־הקודש (?) האבען מיר געהערט אויך איניגע „יודען קענערישע“ שטי־מען ד. ה. מכלומר'שט וויסנשאפטליכע ארגומענטען פון געוויסע „ספעצען“, וועגען דער נויטווענדיגקייט פון א יודישער עמיגראציע פון פוילען, וועלכע רעדען לפנים אין אנ'ערנסטען אביעקטיווען טאן, מ'וי־דען אויס די דיאלעקטיק און דאס דע־מאגאגישע וואקאבולאריום פון גאסען — אנטיסעמיטיזם, פערזיכערען אויך יעדעס מאל, אז די שנאה צו יודען איז זיי פרעמד און לא גאר דערזוי־ער, און זענען אין דער אמת'ן נישט נאר „אנ־טיסעמיטען אין ווייסע הענטשקעס“, ווי מ'רופט זיי לעצטענס, נאר די ריכטיגע סאמאראדנע, הונדערט־פראצענטיגע טרעגער פון נאציזם און היטלעריזם אין זיין פוילישער אינקארנאציע.

דאס איז א נייער סארט „יודענקענער'שקייט“, א נייער „יודישער פאך“, אין וועלכען עס טרעטען ארויס לעצטענס אלס „קאמפעטענטע“ פאכמענער גע־וויסע פא־לאמענטאריער פון סאנאציע־לאגער. דאס האט גארנישט צו טון מיט'ן „יודישען וויסען“ און מיט דער „בקיאות“ פון די טשעטשאקס אין ש"ס און פוסקים, אין שולחן ערוך, אין דער רבני'שער און רעליגיאנס־פילאזאפישער ליטעראטור. דאס איז אנ'־אנדער געביט.

מיר רעדען דא וועגען די נייע „אויטאריטעטען“ אין קאלאניאל־פאליטישע, עקאנאמישע און סאצי־יאל־פאליטישע פראגען, בעזונדערס אבער אין פרא־גען פון יודישער עקאנאמיק, פון יודישער וואנדערונג און יודישער דעמאגראפיע. מיר מיינען די דעפוטא־טען זאלעווסקי, קאזעטס און אנדערע, ספעציעל אבער דעם דעפ. מיעדזינסקי, וועלכער האט אין דער היים־קאמיסיע געפסקנט, אז האנדעל און מלאכה ווענען פערמשפט צום אונטערגעהן און דעריבער האבען שוין באלד די יודען גארנישט וואס צו טון אין פוילען, און נישט נאר אין פוילען אליין נאר אין גאנץ מזרח־אייראפע, זיי מוזען אלזא זוכען פאר זיך נייע טעריטאריעס, א ניי פעלד, וואו זיי זאלען זיך קענען מפרנס זיין דורך האנדעל און האנד־ווערקעריי. אין פוילען ענדערט זיך די „ווירטשאפט־ליכע סטרוקטור“, די יודען ווערען אויטאמאטיש ארויסגעשטויסען פון זייערע ביז־איצטיגע פאזיציעס, דאס איז טאקע זעהר צו בעדויערען, עס איז א רחמנות נעביך זיי, אויף די יודען הייסט עס, — אבער וואס קען מען טון? — מסתמא איז אווי בע־שערט, דערפאר אבער זאל די פוילישע געזעל־שאפט זיך געבען די גרעסטע מיה צו פערלייכטערען די יודען דעם פראצעס פון אויסוואנדערונג: זי וועט אנווענדען אלע מעגליכקייטען און וועהען פשוט צווינ־גען די ציוניסטען, אז זיי זאלען שאפען דאס נויטיגע געלד און אויפזוכען די נויטיגע טעריטאריעס און ארויספיהרען דעם גרעסטען טייל יודען פון פוילען.. און אויב עס וועלען פערבלייבען א 50 טויזענד יו־דען אין פוילען, איז דעפ. מיעדזינסקי זאגאר גרייט זיי ליב צו האבען...

אט דאס איז אומגעפעהר דער געדאנקען־גאנג, אין וועלכען עס בעוועגען זיך די ארגומענטען און „טעאריטישע“ אויספיהרונגען פון די דערמאהנטע דעפוטאטען. און עס איז מערקווירדיג, וויפיל איגנא־ראנץ, וויפיל עם־הארצות זיי ווייזען ארויס גראדע אין די דאזיגע פראגען, איבער וועלכע זיי רעדען מיט אזא זעלבסטזיכערקייט און אזא אויטאראטיווען טאן!! — און עס איז ליידער נישטא קיינער אין פוילישען פארלאמענט, וואס זאל זיך זיי ענטגעגענ־שטעלען: האלט, איהר הויבט דאך נישט אן צו וויסן, וואס איהר רעדט... דאס איז דאך אלץ פאלש און פערקעהרט, איהר פערדרעהט די פאקטען... איהר זענט דאך עפעס גאר מענשען פון אנ'אנדער וועלט, פון אנ'אנדער תקופה...

דעפ. מיעדזינסקי קודם כל, האט בעוויזען, אז ער האט קיין אהנונג נישט וועגען די טענדענצען, וואס בעהערשען דאס היינטיגע עקאנאמישע לעבען פון די פערשידענע פעלקער, א נישט וואלט ער נישט דערצעהלט אזעלכע מעשיות פאר א עדה מענשען אין א פארלאמענט, אז דער האנדעל געהט אונטער, אז די פאבריק אבסארבירט, שלינגט איין דאס האנד־ווערק א. אז. וו.

דאס איז א „טעאריע“, וואס איז אויסגעזוי־גען פון די פינגער. פון וואנען נעהמט ער דאס, אז האנדעל און האנדווערק געהען אונטער? — וואו האט ער עס געזעהען? — פערקעהרט: פונקט אזוי ווי די איינצעלנע מלוכות און מלוכה־להלען זינדע־ען זיך אפ, איזאלירען זיך ווירטשאפטליך, שטרעבען צו אויי־טארקיע, צו זעלבסט־אויסקום און ווילען נישט ווי־סען פון קיין קאנצענטראציע — פונקט דערזעלביגע־פראצעס קומט אויך פאר אויפ'ן געביט פון אינדו־סטריע. אלץ שטרעבט דערצו זיך אבצוזונדערן, זעלבשטענדיג צו ווערען; עס ענטשטעהען אומעטום זעלבשטענדיגע ווארשטאטען, אויטארקישע ווירט־שאפטען, קאמפאניעס איבערן קרעדיט־קאסעס, וואס שטעל־צען אט די זעלבשטענדיגקייט־שטרעבונגען פון האנד־ווערקערטום. און וואס אנבעלאנגט דעם האנדעל, קען פוילען גופא דינען אלס בעווייז: אפילו בעאמטע נע־נעהמען זיך היינט מיט האנדעל, ודרינגען אריין אין מסחר. ווי האט געזאגט גרינבוים? — דער סטראגאן ווערט נאבילטירט אין פוילען“. און ווען דער האנ־דעל זאל באמת האלטען ביים אונטערגעהן, וואלט מען נישט געפיהרט אזא פערביטערטען קאמף פאר'ן סטראגאן, וואלט מען נישט געטענה'ט, אז דער לאנד־לאזער פויער ווייזט ארויס דאס נאטירליכע שטרעבען צו פערנעהמען דעם פלאץ פון יודען אין דער שטאט־שער ווירטשאפט, נאר מ'וואלט רוהיג געלאזט דעם יודען אונטערגעהן איבאיינעם מיט זיין סטראגאן...

אט די „טעאריעס“ האבען נאטירליך קיין שום אחיזה נישט אין דער ווירקליכקייט; זיי שטיצען זיך נישט אויף קיין שום אביעקטיוו אויסגעפארשטע דא־טען און פאקטען, אויף קיין שום וויסענשאפטליכע מאטעריאלען, זיי האבען ס'רוב קיין שום יסוד נישט אונטער זיך. און פונקט ווי אין ווירטשאפטליכע פרא־גען ווערט אויך אימפראוויזירט אויפ'ן געביט פון קאלאניאל־פאליטיק און עמיגראציע, בעזונדערס כא־ראקטעריסטיש זענען די אימפראוויזאציעס אויפ'ן געביט פון יודישער עקאנאמיק און אויסוואנדערונג. ליידער ווערען אט די פון די פינגער אויסגעזויגטע „טעאריעס“ איבערגעחזרט, פאפולאריזירט און קא־מענטירט פון דער פרעסע — פון א פרעסע, וועלכע איז ביי יודישע ענינים זעהר ווייניג בעזארגט וועגען דער ריכטיגקייט און גענויאיגקייט פון די דאטען און פאקטען און קארגט אויך פון איהר זייט נישט מיט קיין „מאטעריאלען“ און ארטיקלען אויף צו אונטערשטיצען די אדער יענע צוליב בעשטימטע צוועקען לאנסירטע טעזע אדער לאזונג — און אזוי ווירקט די אימפראוויזאציע שליסלען איבערצייגענד אויפ'ן ברייטען עולם, וואס איז נישט געוואוינט צו דענקען און האט קיין שום ידיעה נישט וועגען אזעל־כע ענינים, און ווערט ש'ער נישט „א וויסענשאפט־ליכער אמת“.

אט האט ערשט די טעג צ. ב. די „גאזעטא פאל־סקא“, דעפ. מיעדזינסקי'ס צייטונג, פערעפענטליכט אנ'ארטיקעל וועגען יודישע וואנדערונגען (וואס איז דאך היינט די אקטועלסטע טעמא אין פוילען)). דער ארטיקעל איז איבערגעדרוקט פון דער „פאליטיקא נארודוב“, איז קונציג צוזאמענגעשטעלט און איז נישט פריי פון אומריכטיגקייטען און אומגענויאיג־קייטען און פון פאלשע דאטען און ציפערען. אזוי צ. ב. ווערט דארט געזאגט, אז די צאהל יודען אין פוילען, וועלכע האט אין אנהויב פון 18־טען יאהר־הונדערט בעטראפען 20 טויזענד, איז צום סוף פון יאהרהונדערט געשטיגען ביז 90 טויזענד, פון אוי־טענטישע קוועלען ווייסט מען אבער, אז לויט דער פאלקס־צעהלונג פון 1765 האבען געלעבט אין פוי־לען אנ'ערך 460 טויזענד יודען.

דער בעוואוסטער פוילישער היסטאריקער און פאליטיקער פון דער צייט פון פיר־יעהריגען סיים טא־דעאוש טשאצקי גיט אן אין זיין אבהאנדלונג וועגען יודען („ראזפראווא א זשידאך“ א. אז. וו.“) אז אין זיין צייט, 1794, האט אין פוילען געלעבט אנ'ערך א מיליאן יודען.

אט אזוי אונטערשטיצט די פרעסע אויף אלערליי אופנים די אימפראוויזאציעס פון די נייע „יודען־קע נער“ — „ספעציאליסטען“ אויפ'ן געביט פון יודישער עקאנאמיק, דעמאגראפיע, סטאטיסטיק א. אז. וו. ליידער האבען די דאזיגע „יודען־קענער“ פון אלע מינים ס'רוב א גרויסע ווירקונג אויף די מאסגעבענדע פאקטארען, וועלכע רעכענען זיך מעהרסטענטיילס מיט זייערע טעאריעס און נעהמען זיי אלס אויס־גאנגס־פונקט פאר דער לעזונג פון וויכטיגע סאציאל פאליטישע פראבלעמען.

פראפעסאר טאדעאוש זאדערעצקי, דער גרינדלי־כער קענער פון תלמוד און פע־פאסער פון אויסגע־צייכענטען ווערק „דער תלמוד אין פייער פון די יאהר־הונדערטער“ רעדט אין זיין אבהאנדלונג וועגען די מעטאדען פון דער „יודענקענערשאפט“, אז די „יודען־קענער“ בענוצען זיך מיט געוויסע טריקס, שפעקולי־רענדיג דערויף, וואס די געזעלשאפט האט קיין אהנונג נישט וועגען יודישע ענינים“.

צוליב דעם זעלביגען טעם ווירקען זיי אויך אויף די רעגירונגס־ספערען מיט זייערע „טריקס“. א פריס מא־א־וא, א בודזינסקי און א טשעטשא זענען א ער־קענט געוואר'ען פאר גענוג קאמפעטענט אין ענינים פון יודישען דת — און א דאנק זיי האבען מיר די שחיטה־גזירה.

די נייע „יודענקענער“ האבען מיר צו פערדאנ־קען דאס פלוצלונג אזוי אקטועל געווארענע פראב־לעם פון דער „יודישער עמיגראציע“. זייערע „בעגרינדונגען“ זענען עס געווארען „אבגעבענד „יעס טארעטיש“ אויף זייער שטייגער. אין אז זייערע „בעגרינדונגען“ זענען עס געווארען „אבגעבענד“ פאר דער שטעלונג פון אונזער אויסערן־מיניסטעריום צו דעם דאזיגען פראבלעם. דער ענין „יודישע עמי־גראציע“ איז אזוי ארום אויסגעוואקסען אין א אקטו־עלען מלוכה־פראבלעם, איז געווארען א ענין פון א דיפלאמאטישען משא ומתן אויפ'ן אינטערנאציאנאלען פארום. דאס, וואס דער אויסערן־מיניסטער בעק האט געזאגט אין אויסלאנד און האט שפעטער אי־בערגעחזרט אין פוילען אויף די זיצונגען פון דער סענאט און סיים־קאמיסיע וועגען די פוילישע יודען אז „אלס ווירטשאפטליך־אבגעשטאנענער עלעמענט, אלס האנדווערקער, קליינהענדלער און מעקלערס ווע־רען זיי געצוואונגען דורך דער מאכט פון די פער־העלטנישען, פון דער געענדערטער ווירטשאפטלי־כער סטרוקטור“ אויסצעוואנדערען אין אנדערע לענ־דער אין טיילען פון דער וועלט און דארט זוכען נייע עקזיסטענץ־מעגליכקייטען פאר זיך און די „קומענדיגע דורות“ — דאס האט ער אייגענטליך שוין בעקומען אלס א פארטיגע „טעאריע“, צוגעגרייט און פארמולירט פון די „יודענקענער“, פון זיך אליין האט ער גאר נישט מוסיף געווען. א הוץ וואס ער האט געבראכט דעם ענין אין פערבינדונג מיט דער פראגע וועגען קאלאניעס און רוי־שטאפען, וואס זענען נויטיג פאר פוילען, און אז דער אויסערן־מיניסטער גיט זיך נישט אב קיין רעכנונג דעריבער, צי דער ענין שטימט מיט דער ווירקליכער לאגע, צי ער האט איבערהויפט א יסוד אונטער זיך, קען מען פאר אומגוט נישט בעהמען; א אויסערן־מיניסטער האט וועגען עפעס וויכטיגערס צו דאגה'ן ווי זיך אפצו־געבען מיט פראגען פון יודישער עקאנאמיק און עמי־גראציע. מ'קען אלזא צום מיניסטער קיין שום פרע־טענזיעס נישט האבען.

דאגעגען האבען מיר א גרויסע טענה צו דער רעגירונג: פאר וואס זי נעהמט ערנסט די לופטיגע טעאריעס און פאנטאסטישע קאנסטרוקציעס פון די אלע מינים ספעצען אויפ'ן געביט פון „יודען־קע־נערשאפט“. די יודען ווערען דאדורך אראבגעדריקט אויף דער שטופע פון בירגער פון דער נידריגסטער קאטעגאריע, פאר דער וועלט זעהט עס אויס, אז מ'וויל פון זיי פטור ווערען בעת אלע ווייסען, אז די יודען לעבען שוין אין פוילען אנ'ערך 800—700 יאהר און האבען אלע צייטען דערפילט און דער־פילען ווייטער זייערע בירגערליכע פליכטען און טראגען אויף זיך אלע מלוכה־לאסטען צוגלייך מיט אלע אנדערע איינוואוינער פון לאנד.

דער פריהער דערמאהנטע פוילישער היסטא־ריקער און מלוכה־מאן, א 100־פראצענטיגער אריער פון דור־דורות, טאדעאוש טשאצקי, האט אין זיין צייט פערלאנגט, אז מ'זאל פערבעסערען די סאציא־לע און ווירטשאפטליכע לאגע פון די יודען אין פוילען נישט נאר ווייל דאס ליגט אין אינטערעס פון דער מלוכה און פון דער נישט יודישער בעפעלקע־רונג, נאר ווייל אין א רעכטליכער מלוכה טאר מען איבערהויפט נישט בעוועלה'ען קיין שום קאטע־גאריע פון בירגער.

אזוי האבען פוילישע מלוכה־מענער און פאלי־טיקער געקלערט וועגען די יודען אין פוילען מיט א יאהר 140—130 צוריק. און היינט?..

Komunalna Kasa Oszczędności m. Łodzi,

ul. Andrzeja Nr. 3 i Oddział I, ul. Pomorska Nr. 3

niniejszym podaje do wiadomości, że rozpoczęła dyskontowanie kuponów lipcowych od Listów Zastawnych m. St. Warszawy i Łodzi oraz 6% Obligacyj Miejskich m. Łodzi.

אונטער אנטיסעמיטישען דרוק

זאל אימיגראציע קיין דרום־אפריקא מעהר בעגרעניצט ווערן

אינערן־מיניסטער פעראורטיילט די אנטיסעמיטישע קאמפאניע

יאהאנעסבורג (יט"א) דער פיהרער פון דער אנטיסעמיטישער נאציאנאל־פארטיי ד"ר מעלען האט איינגעטראגען אין פארלאמענט פון דער דרום־אפריקאנישער אוניע א פארשלאג צו בעגרעניצען די יודישע אימיגראציע קיין דרום־אפריקע. בעגרינ־דענדיג דעם פארשלאג, האט דער אנטיסעמיטישער דעפוטאט אנגעגריפען די רעגירונג דערפאר, וואס זי האט נישט פערהיט פאר א בלומרשט גרויסען צושטראם פון יודישע אימיגראנטען, בעזונדערס פליטים פון דייטשלאנד.

דער געזעץ־פראיעקט זעהט פאר פערשידענע אנטי־יודישע בעשטימונגען, דערונטער אויפהערען אנערקענען יודיש אלס אייראפעאישע שפראך און פערבאטען נישט־בירגער צו פערמאגען איי־גענטום אין דרום־אפריקע.

כדי צו מאכען א סוף צו דער אנטיסעמיטישער קאמפאניע פון דער נאציאנאל־פארטיי, וועלכע אפע־לירט לעצטענס כמעט אויסשליסליך מיט'ן אימיגרא־ציע־ארגומענט, האט די רעגירונג בדעה — ווי עס ווערט מיטגעטיילט — איינצופיהרען א ריהע ווייטע־רע פערשארפענדע בעגרענצונגס־בעשטימונגען אין די דרום־אפריקאנישע אימיגראציע־געזעצען. הגם די דאזיגע בעשטימונגען וועלען, נאטירליך, נישט זיין געווענדעט דירעקט געגען יודען, איז אבער קיין ספק נישט, אז עס וועט פון זיי אין ערשטער ריהה ליידען די יודישע אימיגראציע. אין דער ריכטונג ווערט דורך דער רעגירונג אויסגעארבייט אנ'־ענטשפרעכענדער געזעץ־פראיעקט.

געגען דער אנטיסעמיטישער קאמפאניע איז מיט א רעדע אין פארלאמענט אויפגעטרעטען דער אינערן־מיניסטער ד"ר סטאטעפאר. דער מיניסטער האט גענומען אין שוץ די יודען אלס פלייסיגע און ארבייטסלוסטיגע בירגער, פעסטשטעלענדיג, אז מיט זייער ווירקען בערייכערען זיי דאס גאנצע לאנד און הויבען זיין וואוילשטאנד. די יודען, האַ־בען גרויסע פערדינסטען פאר דעם איצ־טיגען רייכטום פון דרום־אפריקע, און דאס לאנד פערדאנקט זיי זעהר פיל. אויב מיר ווילען זיין גערעכט — האט דער מיניסטער אויס־געפיהרט — לוזען מיר פעסטשטעלען, אז יעדערער, וואס קומט אויף א לעגאלען וועג קיין דרום אפ־ריקע, מוז געניסען פון די רעכט, וואס קומען איהם, ווייל ער העלפט מיט צום וואוקס פון דרום־אפריקע.

דער האקענקרייץ פיהרט זיך

אלס קינפטיגער בעל־הבית פון שפאניש־מאראקא

און טרייבט א ווילדע יודען־העצע צווישען די אראבער

לאנדאן, (י.ט.א.) דער טאנזשער־קא־רעספאנדענט פון „טיימס“ טיילט מיט וועגען דער אנטיסעמיטישער גיפט־אקציע, וואס ווערט געפיהרט אין שפאניש־מאראקא דורך די נאציס.

אונגליקליכערווייז — דערצעהלט דער קא־רעספאנדענט אין זיין בעריכט — פיהרען נאך די דייטשען אנ'אנדער מין טעטיגקייט, וואס איז אנגעלאדען מיט אונגעהייערע סכנות פאר די פראצענטען אין מאראקא מיט אלע

מיטלען פרובען זיך די דייטשען פארשטעלען פאר די איינגעבוירענע ווי זייערע קינפטיגע פראטעק־טארען. דא ווירקט דער אנטיסעמיטיזם פון די נא־ציס אונגעהויער שטארק אויף די געמיטען פון די אראבער, וועלכע טראגען א שנאה צו יודען און לאזען זיך לייכט איבערצייגען, אז ה' היטלער וועט זיין דער ווארטפיהרער פון די אראבער געגען די יודען.

אנ'אראבישע איבערזעצונג פון „מיין קאמף“

מיט א בילד פון „פיהרער“ אויפ'ן שער־בלאט ווערט זעהר ברייט פערשפרייט צווישען די ארא־בער און ווערט געשמאק געלייענט. די אראבישע מיליציאנערן און היטלער־סימפאטיקער טראגען ארים־בענדער, אויף וועלכע עס איז אויסגעמאלט א מין קאמבינאציע פון דער איטאליענישער, שפאני־שער (פראנקא) און שווארץ־פאהנען מיט א האקען־קרייץ.

באַרוועסע טעג

פון לעבען אין א״י אין שפיגעל פון דער דאָרטיגער ליטעראַטור

פון נ. י. גאָטליב

„באַר־וועסע טעג" רופען זיך צווישען די ארץ ישראל'דיגע ארבייטער אָן די טעג, די ליידיגע פון ארבייט. ארבייטסלאָזע טעג. טעג צווישען איין סעזאָן און א צווייטען. אין אזעלכע ארבייטסלאָזע טעג האָט איינער א יונגער ארץ ישראל'ד'גער ארבייטער, ישראל זרחי אָנגעשריבען א ראָמאַן אונטער'ן נאָמען: „ימים יחפים" — באָרוועסע טעג... אינ'ם ראָמאַן אָבער דערצעהלט זיך נישט נאָר וועגען באָרוועסע טעג אין ארץ ישראל — אין ראָמאַן דערצעהלט זיך אויך וועגען „אָנגעטאָנענע טעג", וועגען טעג פון ארבייט, פון בויאונג און שאַפונג... דער יונגער ארבייטער שרייבער י. זרחי האָט געוואָלט, ווי זיין הויפּט העלד יוסף זאָגט אין בוך, אָנשרייבען א ראָמאַן, וואו ס'וועט אָפּגעשפּיגעלט דאָס געוועהנליכע טאָג טעגליכע לעבען פון אַ היינטצייטיגען האָרעפּאַשניק.

דער יונגער אַרבייטער — איינער פון צענד־ליגער טויזענד — איז יוסף דיר. זיין געשיכטע איז אזא: געבוירען אין גלות, ביי „באַלעבאַטישע" עלטערען. די מאַמע — פריה געשטאָרבען, דאָס קינד ווערט דערצויגען ביי א באָבען. קליינערהייט ווערט עס קראַנק אויף טובערקולאָז און עטוואָס פון דער דאָזיגער געפעהרליכער קראַנקהייט בלייבט שוין ביים קינד און בעגלייט איהם אלע זיינע שפּעטערדיגע יאָהרען...

יוסף וואַקסט א ציטעריג יונגעל. די אַלט פרענקישע באָבע דערציהט איהם אויפ'ן אַלטשטייגערישען אופן. די גרויסע, פרייע וועלט איז פאַר איהם פאַרשלאָסען. „לא הכשרוהו להיות די חזק ויציב לחיים"... ער וואַקסט, ווי טויזענטער אנדערע פון זיין גלייך אין גלות...

דאָך רייסט זיך יוסף צו זעלבסטשטענדיגקייט, צו וועלט־און־לעבען־דערקענטניש. ער לייענט א סך ביכער, ליבט מוזיק, לעבט אין א וועלט פון חלומות און בענקט ערגעץ... ער איז א גימנאַזיסט, אָבער מיט די חברים זיינע איז ער עפּעס פונדערווייטענס.. זיי זענען תמיד אריינגעטון נאָר אין חומר, ער אָבער ציהט צו גייסט... דאָך פאַרשלעפּען איהם די גימנאַזיסטען צו... פרויען. יוסף ליידט פון דעם א שטיקעל צייט. לסוף אָבער דערפיהלט ער זיך גוט: „הוא היה לגבר"... ער איז געוואָרען א מאַן.

אינגיכען אָבער בעמט אין יוסף'ן ענבערן דער געוויסען. ער זעהט איינמאָל א פאַבריק מיט ארבייטער. די ארבייטער אַרבייטען שווער, האָרעווען האַרב פאַר'ן שטיקעל ברויט, רייסען זיך צו א בעסערען, ערליכען לעבען, קעמפען פאַר א נייער צוקונפט; און ער, יוסף, טראַכט נאָר פון פרויען ווי זיי צו געפעלען ווערען...

בעשליסט ער אַוועקפאָהרען קיין ארץ־ישראל, ווערען אַנ'אַרבייטער און אָנהויבען א ניי לעבען. ער קומט אַהין אין לאַנד, א גרינער. ליידט, הונגערט, וואָגעלט, וואַרפט זיך פון איין אַרבייט צו דער צווייטער און אָט אַרבייט ער שוין אין א ווייןקעלער. די דאָזיגע אַרבייט איז אין א״י זעהר א חשוב'ע. א געהויבענע און נישט יעדערער איז צו איהר זוכה.. און ער, יוסף, וואָלט די דאָזיגע אַרבייט בשום אופן נישט בעקראָגען, ווען נישט זיין נייער חבר אברהם. אברהם איז א מאַדים אויף אויסזוכען אַרבייט — די בעסטע, די אינטערעסאַנטסטע...

אַרבייטען זיי ביידע אין „יקב", אין ווייןקעלער, הייסט עס; אין נאָך דער אַרבייט געהט מען אַבי ספּל א הוליע טון. ער, אָבער, יוסף איז ווייניג געזעלשאַפטליך. איהם ציהט צו איינזאַמקייט. וואָרים ער האַלט אין שרייבען א בוך. א בוך, וואו ס'וועט געשילדערט דאָס פשוט'ע טאָג־טעגליכע לעבען פון אַנ'ארץ־ישראל'דיגען האָרעפּאַשניק... זיצט ער, יוסף, אין די אָוונטען איינדערהיים — אין זיין קליי־נעם, געדונגענעם צימערל — און שרייבט.

נישט תמיד רוהט אויף איהם די שכינה פון שאַפונג.. ס'טרעפט, אין די אָוונטען, יוסף איז אליין אין זיין צימערל, ער זיצט ביי די ווייסע, ריינע בלעטלען פּאַפּיר און — עפּעס שרייבט זיך נישט... עפּעס בענקט זיך איהם, יוסף'ן. אין אזעלכע מאָמענטען נעמט יוסף טראַכטען וועגען א פרוי, וועגען ליבע... ער טראַכט פון דער באַלעבאָסטעס דינסט, דאָס אַראַבישע מיידעל, פטמה. סאַראַ שיינע זי איז, סאַראַ יונגע און סאַראַ ציטעריגע... יוסף'ן ווילט זיך וויסען פטמה'ס געשיכטע; איהם ווילט זיך דערקענען אָט דעם דאָזיגען פרעמדען פרויען־וועזען.. ער האָט אָבער מורא פערפיהר'ען מיט איהר א שמועס. ער קען נאָך אין די אויגען פונ'ם מיידעל שלעכט ווערען אויסגעטייטשט.. ער, יוסף, קוקט אויף אזעלכע ענינים, ווי ליבע, מאַן און פרוי, משפחה־לעבען, — מיט א בליק פון א הייליגען, פון א ראָמאַנטיקער...

אנדערש איז זיין חבר אברהם. אברהם איז בטבע א ציניקער, א פּעסימיסט, אַנ'אומגלויבי־גער. אברהם איז א טרעמפּ. האָט ליב אַרומצוואַנדערען. קען נישט זיצען לאַנג אויף איין אָרט. צו פרויען, צו ליבע, צו משפחה־לעבען בעציהט ער זיך ליכטזיניג, אָפטמאָל — ציניש... אברהם זעהט אויך נישט קיין שיינקייט, קיין גרויסען אידעאַל אין דער טאָג טעגליכער, שווערער און אויסמאַטע־רענדיגער אַרבייט:

א נצחון איבער זיך האַלט אינגיכען אָפּ דער אידעאַליסטישער, אָפּטימיסטישער יוסף.

... געווען איז עס אין פתח תקוה, אין דער „אם המושבת", וואו ער, יוסף, האָט לעצטענס גע־נומען אַרבייטען. א לענגערע צייט האָט ער זיך אַרומ־בעדרייט אָהן אַרבייט, „באַרוועסע טעג" זענען עס ביי איהם געווען. אַרבייטסלאָזע טעג, אין די־אָ טעג האָט ער א סך געשריבען, כמעט פאַרענדיגט זיין בוך, בעפאָהרען אין תל־אביב — צו מענשען, וועלכע קאָנען איהם אַרויסהעלפען מיט'ן פאַרעפענטליכען זיין ווערק... און אָט האָט ער לסוף אויפסניי גע־קראָגען אַרבייט — ביי אָראַנדזשען, „תפוזים" רופט מען זיי, די אַראַנדזשען, אצינד אין ארץ ישראל...

אנשטאט „תפוח זהב" — תפוז... פאַרקירצטער און קלענערדיגער... אַרבייט יוסף אין פתח תקוה ביי תפוזים און בעקענט זיך — ביי דער אַרבייט — מיט איינער א מיידעל — רמונה.

די דאָזיגע בעקאַנטשאַפט איז א ביז־גאָר טשי־קאַווע. לעצטענס האָט אברהם זיך מתודה געווען פאַר יוסף'ן, אז איין זאַך וואָלט איהם אָפּגעהאַלטען פון זיין טרעמפּישען לעבען — דאָס איז א ליבע צו איי־נער א מיידעל... ער, אברהם, ליבט דאָס דאָזיגע מיידעל, אָבער דאָס מיידעל לייגט נישט אויף איהם קיין אכטונג, האָט יוסף בעשלאָסען צו זעהען זיך מיט דער דאָזיגער מיידעל און ווירקען אויף איהר, זי זאָל זיך אומקוקען אויף אברהמ'ען... דאָס דאָזיגע מיידעל איז געווען רמונה.

און דאָ איז געשעהען א זאַך, וואָס עס געשעהט אָפט אין אזעלכע פאַלען: אנשטאט צו ווירקען אויף רמונה'ן, זי זאָל זיך אומקוקען אויף אברהמ'ען, וועלכער ליבט זי און ליידט צוליב דעם, האָט זיך יוסף זעלבסט איינגעליבט אינ'ם דאָזיגען מיידעל... און יוסף נעמט צו ביי זיין בעסטען חבר, ביי אברהמ'ען, זיין מיידעל, זיין טרוים, זיין האָפנונג!..

לכתחילה ליידט פון דעם יוסף, דער געוויסען מאַטערט איהם, וואָרים עס איז דאָך פשוט פאַר־ראַט, אָפּנאַרעריי, מיאוסקייט. אזוי בעציהט מען זיך צו חברישקייט?!! ער איז געגאַנגען צום מיידעל מיט דעם מיין זי צו געווינען פאַר אברהמ'ען און, לסוף, — זי צוגענומען פאַר זיך!..

די ליבע איז אָבער שטאַרקער פאַר אלע געוויסען־אַרגומענטען, פאַר אלע מאָראַל־תורות... און ערשט איצט א דערשפּירט יוסף אין זיך דעם פלאַם פון ליבע און — די פרייד פון ליבע... ער איז עפּעס גע־וואָרען א נייער מענש, רמונה גיט איהם מוט, בע־גייסטערונג צו שרייבען ווייטער זיין ווערק און עס צו ענדיגען. רמונה פאַרזיסט זיינע אָוונטען — נאָך שווערע אַרבייטס־טאָג, און אָט לאָזט ער זיך איינמאָל אַוועק מיט רמונה'ן אויף א שפּאַציר אי־בער'ן לאַנד, זיי וואַנדערען צו־פוס, בעזוכען שטעט, קאָלאָניעס, זעהען זיך אָן מיט נייע מענשען, לעבען איבער נייע איינדרוקען און קומען צוריק אָפּגעפרישטע, בענייעטע.

יוסף אַרבייט שוין איצט אויף א נייעם אָרט — ביי השקאה, אין איינעם א פּרדס, מיט רמונה'ן זעהט ער זיך אלע אָוונט, זיי האָבען זיך ליב און חלומ'ען וועגען א גליקליכער צוקונפט, וועגען אַנ'אייגען קינד... עס טרעפט אָבער אַנ'אומגליק, יוסף ווערט אויפסניי קראַנק. זיין אַלטע קרענק — טובער־קולאָז — רופט זיך איהם אָפּ... טוט דאָ־אָ לעבט איבער א מורא'דיגען גייסטיגען קריזיס. איין שלעכטס האָט ער שוין אָפּגעטון, יוסף: צוגענומען א מיידעל פונ'ם בעסטען פריינד זיינעם, פאַרראַטען אברהמ'ען. אצינד האַלט ער אָפּצוטון א צווייטע, נאָך שווערער־ליכע שלעכטס: ער, יוסף, א טובערקולאָז קראַנקער, וועט חתונה האָבען מיט א געזונט מיידעל און דורכ־דעם — זי אומגליקליך מאַכען!!... צי האָט ער א [illegible] אזוינס צו בעגעהען? צי מעג ער חתונה האָבען מיט רמונה'ן? און זי, רמונה, חלומט דאָך אזוי שטאַרק וועגען א קינד; וועגען אַנ'אייגען קינד פון איהם, פון יוסף'ן... אָבער א קינד פון א קראַנקען מאַן טאָר זי דאָך נישט גע־באָרען — אזא קינד וועט דאָך זיין אַנאומגליקלי־כעס.. צי האָט ער דאָס רעכט, יוסף, אריינצושלעפּען נאָך אימיצען אין זיין אומגליק?.. וואו זענען זיינע שיינע אידעאַלען וועגען ליבע, וועגען יושר, וועגען מאָראַלישקייט וועגען עהרליכקייט בנוגע זיך אליין און בנוגע דעם מיט־מענש, סיי מאַן, סיי פרוי?

... גייט א'י א שטיקעל צייט אין יוסף'ן א האַר־בער קאַמף, אָפטמאָל שטאַרקט זיך אין איהם דער חיה'שער עגאָאיזם אין אזעלכע מאָמענטען זוכט זיך יוסף א היתר אויף דעם, וואָס איהם ווילט זיך טאָן: חתונה האָבען מיט רמונה'ן. אין אזעלכע מאָמענטען זאָגט זיך אליין יוסף, אז זעלבסט־אָפּאָפּפערונג איז נאָר א זאַך, וואָס מען טרעפט אין די ביכער... אז „קיין מענש איז נישט מותר אויף זיין גליק מיט זיין אייגענעם ווילען"... און נאָך אזעלכע טרויעריגע אמתן־דער מענש אין יוסף'ן קעמפט אָבער מיט'ן חיה'שען עגאָאיזם און צווינגט לסוף יוסף'ן צוצונעמען א בראַווען בעשלוס: נישט אריינצונעהמען נאָך עמיצען אין זיין אומגליק, מעג דער עמיצער זיין אפילו זיין הייס געליבטע מיידעל רמונה, — און קעמפען אליין מיט'ן ש'ווערען גורל... יוסף בעשליסט אַוועקצוגעהן פון רמונה'ן, ענדיגען מיט זיין ליבע צו איהר אין דער געהעריגער צייט, ווען ער, יוסף, וועט נאָך אויף איהר, אויף רמונה'ן, נישט פאַלען, ווי א האַרבע לאַסט... רמונה'ן איז נויטיג אַנ'אנדער מאַן — א געזונטער, און ער, יוסף, האָט נישט קיין שום רעכט עמיצען אומגליקליך צו מאַכען...

...און יוסף געהט אַוועק. ער פאָהרט אַוועק אין אַנ'אנדער קאָלאָניע און לאָזט איבער רמונה'ן א בריף, וואו ער דערקלערט איהר, זיין גאַנצע פילאָזאָפיע... דאָס איז זיין ערשטער נצחון, יוסף'ס; א נצחון איבער זיך אליין... א נצחון איבער דעם חיה'שען עגאָאיזם, וואָס אין אונז... זאָל רמונה זיין גליקליך, געפינען איהר גליק דורך עמיצען אנדערש. ער, יוסף, האָט פאַר זיך א נייעם וועג — א וועג פון איך־לייטערונג צו לייטערונג פון אלע מענשען...

אזא איז די אידעע פון י. זרח'ס בוך „ימים יחפים". א בוך פונ'ם היינטיגען ארץ ישראל. א בוך, פול מיט יוגענט־געפילען, יונגע איבערלעבונגען. א בוך, פול מיט טרוים, מיט פּאָעזיע, מיט הויכע געדאַנקען וועגען מענש און לעבען. א בוך, פול מיט גלויבען אין אונזער יצר טוב. אַנ'אָפּטימיסטיש ווערק פון א יונגען ארץ ישראל שרייבער, וואָס איז אליין אַנ'אַרבייטער און שילדערט אין זיין ערשטלינג, דעם גאַנצען דערנער־וועג פון א היינטצייטיגען אַרבייטער, וואָס וויל זיך איבערבויען נישט נאָר עקאָנאָמיש, נאָר אויך גייסטיג — אין זיין נייעם היימלאַנד, אינ'ם אַרבייטענדיגען, שעפעריש־בויערישען ארץ ישראל.

אויך די פאַראייניגטע שטאַטען האָבען בעשלאָסען צו פאַרשטאַרקען די בעוואָפנונגען

פּרעזידענט רוזוועלט איז נאָך נישט געהאַט צו־ריקגעקומען קיין וואַשינגטאָן און עס האָבען זיך שוין געהאַט פאַרשפּרייט קלאַנגען וועגען א פּראָיעקט־מירטער גרויסער ווענדונג צו דער גאַנצער וועלט. דער פּרעזידענט פון די פאַראייניגטע שטאַטען זאָל האָבען פרובירט פאַרצולעגען אלע מלוכות פון דער וועלט צו פאַרמינערען אָדער איינצושטעלען די בע־וואָפנונגען. שליסען אַנ'אַלגעמיינעם נישט אגרע־סיווען אָבמאַך ווי אויך עפענען א דיסקוסיע וועגען דעם פאַרטיילען פון רוי־שטאָפען.

די אַמעריקאַנער פּרעסע האָט געבראַכט איינפאָר־מאַציעס וועגען מיינונגס פאַרשידענהייטען וואָס זע־נען אין שייכות מיט דעם פּראָיעקט ענטשטאַנען אין די וואַשינגטאָנער פּאָליטישע קרייזען. אָבער טעוואָ־רען האָבען די ענטוזיאַסטען. דער פאַרזיצער פון דער איינפלוסרייכען פאַרזאַמלונג צום שטודיום איבער א־יסלענדישע ענינים, ריימאָנד דיוועל, האָט ערקלערט אַז פראַנקלין רוזוועלט איז דער איינציגער מלוכה מאַן, וואָס וואָלט געקענט לעזען די געפעהרליכע וועלט פּראָבלעמען בעזונדערס שוועריגקייטען צווישען די קליינע און אנדערע גרויסע מלוכות.

די גרופּע פון פאַרזיכטיגע אַמעריקאַנישע פּאָלי־טיקער האָט געראַטען אָפּצוּוואַרטען מיט דער ווענ־דונג פון פּרעזידענט רוזוועלט. צו זיי האָט אויך גע־הערט נאָרמאַן דייוויס, וועלכער האָט אויסגעדריקט די מיינונג, אַז דער איצטיקער מאָמענט איז נישט פּאַסיג פאַר אזא ווייטיגער איניציאַטיוו. מען האָט פאָרויסגעזעהען א נישט גינסטיגע שטעלונג פון לאָנ־דאָן אין שייכות דערמיט וואָס ענגלאַנד איז צוגע־טרעטען צו רעאַליזירען איהר נייעם בעוואָפנונגס פּלאַן. ענדליך האָבען ביידע זייטען בעשלאָסען פאַר־צולעגען דעם פּרעזידענט זיינע אַרגומענטען, און וואַר־טען אויף זיין רעציזיע.

ווען רוזוועלט איז צוריקגעקומען איז די פראַ־גע פון דער ווענדונג שטיל געוואָרען. דאַגעגען האָט מען אָנגעהויבען צו רעדען וועגען איינגענער בעוואָפ־נונג. דער קריגס מיניסטער האַרי ר. וואָאָדרינג האָט פאָרגעשטעלט א פּלאַן צו פאַרגרעסערען די אַרמעע, די נאַציאָנאַלע גוואַרדיע און די אָפיציר רעזערוועס ווי אויך די מאָביליזאַציע פון דער אינדוסטריע.

דיסקוטירענדיג דעם פּלאַן פון דער מאָביליזאַצ־יע פון דער אינדוסטריע, האָט דער מיניסטער וואָר־הריען ערקלערט אז די צענטראַליזירטע פאַראָרדנונגען הא־בען נישט דעם כאַראַקטער פון א אויסשפּאָרונג אָדער פון אַלאַרמען און האָבען נאָר דעם ציל צו פאַרזיכערען, אין פאַל פון א מלחמה א תיכפדיגען און פולשטענדיגען נצחון. פּרעזידענט רוזוועלט האָט אָפּגעהאַלטען וואָאָדרינגס פאָרשלאָגען. דער איצטי־גער בודזשעט פון די פאַראייניגטע שטאַטען ענט־האַלט די קוואָטע זייט די צייטען פון דער וועלט מל־חמה, פּאָזיציע פון הוצאות אויף נאַציאָנאַלער פאַר־טיידיגונג, זי בעטרעפט 76.98 מיליאָן דאָלאַר. דער בודזשעט איז בעגלייט געוואָרען מיט א טראַדיציאָ־נעלען ווענדונג פון פּרעזידענט צום קאָנגרעס. ביי די געלעגענהייט האָט רוזוועלט געשריבען, וועגען אַפּעל אויפען אַרחבים פון דער נישט אַמעריקאַנישער וועלט און בעזונדערס פון די מלוכות וואָס ווערען נישט רעגירט אויף א דעמאָקראַטישען אופן, וואָס וועט אַרויס־שיקט ווערען אין נאָמען פון אלע דעמאָקראַטיעס. לויט דער מיינונג פון פּרעזידענט רוזוועלט, איז אזא אַפּעל געווען די אַרבייטען פון דער קאָנפערענץ אין בוענאָס איירעס, וועלכע יענע פאַרענדיגט געוואָרען מיט אָנגענומען בריימע רעזאָלוציעס.

דערווייל איז אָבער אויף דער קאָנפערענץ נישט גע־לונגען צו לאַנסירען דעם פּראָיעקט פון קאָרדעל הול וואָס זעהט פאַר אַנ'אָרגאַניזאַציע פון שלום, בעדריי־טענד מעסיגער, ווי דאָס זעהן פאַר די פאַרפליכטונ־גען פון דער פעלקער ליגע.

די שטעלען פון דער ווענדונג וואָס זענען גע־ווען געווידמעט דער שלום קאָנפערענץ האָבען גע־פילחט דעם מעסיאַניסטישען טייל פון דער ווענ־דונג. אונטערן מאַנטעל פון דאָזיגען טייל האָט רוז־וועלט ענטוויקעלט א קאָנקרעטען פּראָגראַם פון פאַר־שטאַרקען זיין סיסטעם. ער האָט געפאָדערט צו פאַר־לענגערען די פולמאַכטען אין ער האָט זיי בעקומען ביי א ענטוזיאַסטישער שטימונג. ער האָט אָנגעקינ־דיגט נייע געזעצען לטובת די אַרבייטענדע שיכטען. ער האָט פאַרענדיגט מיט א פאָדערונג צו רעגולירען די צוזאַמענאַרבייט צווישען דער אויספיהר מאַכט און די געזעצגעבעריש געריכטליכע אָרגאַנען, בכדי צו פאַרהיטען פון קאָנפליקטען וואָס בעשוועהרען די ענטוויקלונג פון דער דעמאָקראַטיע.

די צווייטע פּרעזידענטור פון פראַנקלין רוזוועלט בלייבט אלזא אונטער זיך פון א שטאַרקערער האַנט, וואָס ווערט בערעכטיגט דורך די לאָזונגען פון דעמאָ־קראַטיע און שלום. אָבער ביים אָנהויב פון דער ניי־ער צייט אָפּשניט ווייזט די אינערליכע לאַגע פון די פאַראייניגטע שטאַטען, ביים ליכט פון דער דראָהענ־דער שטרייק בעוועגונגען אַז די שטאַרקע האַנט וועט מוזען אָנגעווענדעט ווערען אויך געגען די פאַקטאָ־רען וואָס האָבען זיך גרופּירט אויף דעם לינקען פלי־געל פון פּרעזידענט רוזוועלט'ס לאַגער, וועלכע האָבען בעת די וואַהלען איהם געשטיצט.

אַרום ביראָ־בידזשאַן

מען בעקלאָגט זיך אין „עמעס" וועגען ביראָ־בידזשאַן. מען שרייבט דאָרט:

אין משך פון 3 חדשים האָבען זיך אין זשיטאָמיר געלערענט אויף די בוי־קורסען פון קאָמערד 30 מאַן, וואָס מען האָט זיי געגרייט אלס בויער פאַר ביראָ־בידזשאַן.

אזוי ווי ס'איז איצט א גרויסע בעדערפניש אין הייזער־בויאונג און די קאָלווירטען פון דער געגענט איז בעשלאָסען געוואָרען צו שיקען זיי אלס בויער אין די קאָלווירטען, כדי די בעדינגונגען פון זייער אַרבייט זאָלען זיין נאָך בעסערע, איז בעשטימט געוואָרען אַרויסצוגעבען זיי אלץ, וואָס עס פאָדערט זיך פאַר א קאָלווירטניק, פאַר'ן אָפּפאָהרען פון זשיטאָמער האָבען די בויער־קאָלווירטניקעס בעקו־מען וואַרימע קליידער, שטיוועל, וואַליקעס.

ווען זיי זענען געקומען קיין ביראָ־בידזשאַן, האָ־בען זיי געמאָלדען אויפ'ן איבערוואַנדערונגס־פּונקט אז זיי האָבען קיין זאַך נישט בעקומען און געפאָדערט מען זאָל זיי ווידער אַרויסגעבען וואַרעמע זאַכען, אויב נישט, זאָגען זיי זיך אָפּ צו פאָהרען אין דאָרף.

די פאַרשטעהערשאַפט פון קאָמערד האָט זיי ווידער אַרויסגעגעבען וואַרעמע קליידער און וואַלי־קעס און זיי זענען ענדליך אַוועקגעפאָהרען אין א־לעקסייעווקע. דאָרט האָט מען זיי זייער פיין בעגעגענט און אויפגענומען, געגעבען דירות, געגעבען אויסשטאַטונג פאַר דער ווירטשאַפט.

אָבער, אַז ס'איז געקומען צו אַרבייטען, האָבען זיי געמאָלדען, אַז זיי זענען קיין בויער נישט און זיי ווילען דאָ נישט בלייבען ביי בוי־אַרבייט, אין א קורצער צייט אַרום זענען אלע בויער אַרויסגעפאָהרען אין שטאָט ביראָ־בידזשאַן און זיי האָבען זיך איינ־געאָרדענט אין פאַרשידענע אונטערנעהמונגען לויט זייערע אַלטע פּראָפעסיעס.

אַזוי אַרום האָט מען די בויער געלערנט 3 חדשים, אויף יעדערען פון זיי געפּטרט מלוכהיש געלד צו 1500 רובעל, געגעבען זיי די נויטיגע קליידונג און דערנאָך דירות און ווירטשאַפטליכע אויס־שטאַטונג, און אויסגעלאָזען האָט זיך, אַז קיין איי־נער פון זיי אַרבייט נישט לויט דער נייער קוואַליפי־קאַציע און איז נישט געבליבען אין קאָלווירט.

דאָס איז נישט דער איינציגער פאַקט, די לעצטע צייט זענען אויך געווען פאַקטען, ווען איניגע סטו־דענטען, וועלכע זענען אָקאָרשט געקומען זיך לער־נען אין איינעם א בירעבידזשאַנער טעכניקום, פאָה־רען אָפּ צוריק דערפאַר, וואָס מען האָט זיי כלומרשט „אָפּגענאַרט".

קלאָר, אַז צו אַזעלכע מיסברויכען מוז מען מאַכען א סוף!! די איבערוואַנדערער, וועלכע פאָהרען אין דער יידישער אויטאָנאָמער געגענט, דאַרפען פעסט וויסען, אויף וועלכע בעדינגונגען און אויף וואָסער אַרבייט זיי פאָהרען, עס טאָרען נישט זיין אַזוי טענות, אַז מען האָט זיי כלומרשט אויף די ערטער צוגעזאָגט אנדערע בעדינגונגען, ווי עס זענען דאָ אין דער געגענט.

פאַרשטעהט זיך, אַז די איבערוואַנדערער זענען פולקאָם גערעכט, ווען זיי פאָדערען, מען זאָל זיי ווי געהעריג אויפנעמען, מען זאָל זיי געבען די גע־העריגע בעדינגונגען און אַרבייט. אָבער די פאַקטען, וואָס מיר ברענגען, בעווייזען, אַז פיל איבערוואַנדע־רער מיסברויכען פשוט. מען פאַרקויפט די קליידער, וואָס מען האָט בעקומען ביים אָפּפאָהרען אין דער געגענט, און מען פאָדערט אין דער געגענט נאָכאַמאָל. מען זאָגט זיך אָפּ פון דער אַרבייט, אויף וועלכער מען איז געשיקט געוואָרען א. ד. גל.

דאָס סיגנאַליזירט, אַז דער אָפּקלייב פון די אי־בערוואַנדערער איז נאָך אַלץ א שלעכטער. דאָס בע־ווייזט אויך, אַז אין דער יידישער אויטאָנאָמער גע־געגענט בעציהט מען זיך צו ליבעראַל און ווייכהאַרציג צו אזוינע פאַקטען. עס איז נישט פאַרשטענדליך, פאַרוואָס האָט מען איינגעאָרדענט די צוגעשיקטע בויער אויף אנדערע אַרבייטען, פאַרוואָס האָט מען זיי געגעבען אין שטאָט דירות, בעת די אַרבייטער, וועלכע ווערען געשיקט לויט אָרדערס אויף אַרבייט אין די אונטערנעהמונגען, בעקומען נישט קיין וואוי־נונגען.

דער קאָמערד און די אָנפיהרונג פון דער יידי־שער אויטאָנאָמער געגענט דאַרפען זיך מיט דער דאָזיגער פראַגע ערנסט פאַרנעמען

רבי נחמן בראצלאווער

צו זיין 125־טער יארצייט

איבער תשובה.

4 תשובה איז לויט רבי נחמן בראצלאווער אן עכטער מיטעל צו דער פערפולקאמונג פון מענשען; אהן תשובה האט לויט זיין מיינונג דער מענש אלס מענש איינפאך קיין זין נישט. ער זאגט:

„תשובה איז אין דער בחינה פון „אהיה“ (וואס דאס מיינט: „איך וועל זיין“, און וואס איז לויט דער קבלה א רמז אויף „בינה“ און אויף „כתר“, אויף פערשטאנד און גדולה), ווייל פאר דעם תשובה טון האט דער מענש גאר קיין זין נישט געהאט, ווי ער וואלט גאר אויף דער וועלט נישט געווען, ווייל פאר דעם מענשען אהן תשובה וואלט בעסער געווען, ווען ער ווערט גארנישט געבוירען. נאך דער תשובה גייט ער אריין אין דער מדרגה פון „אהיה“, ער קען שוין ערקלערען: „איך קען שוין זיין מיט עפעס א בעדייטונג“.

תשובה איז דער וועג פון מענשען שטענדיג צו לייטערען זיין נשמה, זי אפצוריי‌ניגען פון דעם שלעכטען, וואס האט זיך אויף איהר אנגעקליבען און מאכען זי פעסט, אז זי זאל מעהר נישט זינדיגען, און פאלגליך נישט נעהמען מעהר קיין שלעכטס אויף זיך. אבער אזוי ווי דער מענש קען קיינמאל נישט זיכער זיין, צי ער גרייכט די העכסטע שטופע פון נשמה־ריינקייט, דערפאר דארף ער שטענדיג תשובה טון. און דער עיקר, די תשובה דארף זיין לשמה, אהן ווע‌לכען ס'איז ציל, אפילו נישט צוליב דעם ציל צו ווערען גוט און פרום.

רבי נחמן זאגט וועגען דעם:

„אמת'ע תשובה איז די, וואס ווערט געטון בלויז צוליב מורא און ליבע צו גאט, און נישט צוליב דעם, ווייל דער מענש וויל זיין א בעל־מידות טובות“.

דער מענש דארף אייביג תשובה טון, ווייל אפילו ווען ער זאגט: חטאתי, עויתי, פשעתי, קען ער דאך דערביי האבען א כוונה, דערפאר מוז ער שטענדיג תשובה טון נישט נאר אויף זיינע זינד, נאר אויך אויף דער פריהער'יגער נישט פאלקאמענער תשובה.

רבי נחמן הייסט אויך זיך נישט איילען ביים תשובה טון, נישט זוכען צו ווערען גלייך פון א זינדיגען א הייליגער. ווי עס זעהט אויס, האט ער בעגריפען, אז ס'איז אונמעגליך א שנעלע ענדערונג אין דעם כאראקטער פון מענשען; א שנעלע ענדערונג קען איבערהויפט נישט זיין דויערענהאפט. ער זאגט:

„דער, וועלכער הויבט אן תשובה טון, ווערט געראטען פון הימעל, ער זאל עס טון נישט איז איילעניש, ווייל גאט אליין וויל רייניגען דעם מענשען, וועלכער ווינשט זיך אליין צו רייניגען. עס איז ווי א מוטער וועלכע איהר קינד, אז עס זאל זיך וואשען לאנגזאם, כדי ס'זאל זיך ריכטיג ריין אפוואשען“.

אויך האט ער געזאגט:

„ווען א מענש וויל געהן אין די דרכים פון תשובה, מוז ער זיך ערווערבען צוויי־ערליי קענטעניש: די קענטעניש ארויפצולויפען — „רצוא“; און די קענטעניש זיך צוריקצוקערען — „שוב“; די קענטעניש זיך אויפצוהויבען און די קענטעניש אראפצופאלען; „פליה איך אין הימעל ביזטו דארט;

הויבען הויך אין הימעל, צי ער וועט פאלען און געה איך טיף אין גרוב אריין — ביזטו אויך דארט“. דער מענש קען אבער נישט טון קיין תשובה, סיידען ער בעשליסט פעסט ביי זיך, אז שטענדיג וועט ער גאט דינען, צי ער וועט זיך זינקען אין דער שאול תחתיה; סיי־ווי ס'זאל נישט זיין דער צושטאנד זיינער, וועט ער זיך נישט מיאש זיין, נאר ער וועט זיך בעפעסטיגען און שטארקען אין דעם דינען השם יתברך, ווייל דער אויבערשטער געפינט זיך אויך אין דער שאול תחתיה, און אויך דארט איז ער גרייט צו שטיצען דעם מענשען, און אויך דארט קען מען זיין באהעפט צו איהם“.

ווי עס איז צו זעהן, האט רבי נחמן געהאלטען תשובה פאר דעם מיטעל אויסצובילדען כאראקטער פעסטקייט אין מענשען, און ער זאל זיך אין קיין שום צושטאנד נישט פיהלען פערלאזען, נאר ער זאל בעגרייפען, אז ער האט זיך אויף ווען צו שטיצען. ער דארף זיך נאר היטען פון שלעכטע מחשבות און זינדיגע מעשים.

ער זאגט אויך:

„דער עיקר אין תשובה איז, אז דער בעל־תשובה זאל דערטראגען מיט געדולד דאס, וואס מען איז איהם מבזה אין דער עפענטליכקייט, וואס מען טיילט איהם צו בזיונות און שפיכות דמים. אט דורך דעם דערשטיקט ער זיין יצר הרע און איז זוכה צו געטליכען כבוד“.

וועגען אנווייזען, וואס עס בעאיינפלוסט א מענשען צו טון תשובה, האט רבי נחמן געברויכט אויס דרוקען פון ישעיה הנביא, אז האט געזאגט:

„עס זענען דא דריי גרינדען פאר תשובה: זע־הענדיגע אויגען, הערענדע אויערען, און א הארץ וואס פערשטעהט. זאלען אייערע אויגען זעהען אייער אויפפיהרונג, זאלען אייערע אויערען הערען די ווערטער פון מוסר, וואס די הייליגע צדיקים זאגען אייך, און זאל אייער הארץ פערשטעהען איהר אייביגע אויפגאבע, דאן וועט איהר גרייכען פאלקאמענהייט און טון תשובה“.

רבי נחמן האט אויך ערקלעהרט:

„עס איז נישטא קיין זינד אין דער וועלט, וואס וועט נישט פערגעבען ווערען, אויב מען וועט נאר תשובה טון מיט'ן גאנצען הארצען. יעדער פסוק פון דער גמרא און פון זוהר וואס זאגט אנדערש, דארף נישט פערשטאנען ווערען אין זיין ווערט־ליכער מיינונג“.

היסטאריקוס.

נאר מען שלאגט זיך...

(שטיפעריי)

פון — ב. קאוונער

היינט איז א וועלט פון שלאגען זיך.

אט האב איך אין די גוטע גוטע צייטען חתונה געהאט מיט א פיינע מיידעל און געהאט מיט איהר צוויי קינדער, הערנאך, אז מיין ווייבעל איז קראנק געווארען און זי האט מעהר נישט געוואלט האבען קיין קינדער, האב איך גענומען מיין דינסט, א פלאנקע, א געזונטע, אז זי זאל מיר טון די טובה און האבען א פאר קינדער פאר מיין פרוי.

האט זי פון אנהויב נישט געוואלט הערען פון מיין פארשלאג. איהר טענה איז געווען: אז זי דארף וואשען און רוימען און דינען האלטען דאס הויז, מיך בעדינען, אבער קינדער האבען פאר מיר דארף זי נישט; ס'איז נישט אין איהר אפמאך.

האב איך מיט חער דינסט אויך געהאט צוויי קינדער (נישט ווילענדיג האט זי געהאט א צווילינג).

איך האב איהר דערנאך געמוזט געבען נאך א הונדערטער פאר'ן צוזייטיגן קינד.

ווען די דינסט איז אוועק פון מיר האט זי מיר איבערגעלאזען דעם צווילינג.

האב איך שוין געהאט פיר קינדער אין הויז: מיינע צוויי און דעם צווילינג פון דער דינסט.

דערנאך איז מיין פרוי אוועק פון חער וועלט און איך בין געבליבען אנ'אלמן, נישט פאר אויך גע־ראכט.

אנ'אלמן מיט פיר קינדער.

האט דאס אזוי אפגעראלטען, ביז איך האב זיך איין מאל אריבערגעכאפט אין א מענאזשעריע אנקוקען חיות.

האב איך דארט צווישען די חיות, דערזעהן א פיין ווייבעל פון א יאהר 35, זעהר א שיינע, א ברו־נעטע, זי האט געפיהרט צוויי יונגלעך פאר די הענט.

האב איך שוין פון איהר נישט אראפגענומען די אויגען; זי איז מיר באלד געפעלען געווארען.

האב איך גענומען פערפיהרען מיט איהר א שמו־עס, אהין, אהער, ביז איך האב אויסגעפינען, אז זי איז אנ'אלמנה און די צוויי יונגלעך זענען איהרע.

דערציילט איך איהר אז איך בין אנ'אלמן, אז איך מאך א פיינעם לעבען.

האבען מיר אזוי לאנג גערעדט און געשמועסט און געפלוידערט ביז ס'איז געבליבען, אז מיר זאלען חתונה האבען.

איך האב איהר געזאגט, דעם אמת: איך האב צוויי קינדער פון מיין פערשטארבענער פרוי און צוויי קינדער א צווילינג, וואס די דינסט האט געהאט פון מיר...

איז איהר געפעלען געווארען דאס וואס איך זאג איהר דעם אמת:

„איך בין צופריחען“ — האט זי געזאגט — „מיר זאלען זיך ביידע פעראייניגען, אבער... איהר זאלט בעהאנדלען מיינע צוויי קינדער נישט ווי א שטיף־טאטע נאר ווי אנ'אמתער טאטע. און איך וועל בעהאנדלען אייערע פיער קינדער ווי אנ'אמתע מו־טער“.

און מיר האבען חתונה געהאט און מיר האבען זיך געליעבט זעהר גליקליך.

קורץ: עס זענען אריבער זעקס יאהר און איך האב מיט איהר געהאט צוויי קינדער: דאס ערשטע קינד האט זי געהאט 10 חדשים נאך דער חתונה און דאס צווייטע קינד האט זי געהאט אין א יאהר שפעטער.

האבען מיר שוין געהאט הייסט עס דרייערליי קינדער: מיינע קינדער, איהרע קינדער און אונזערע קינדער.

די קינדער פון דער דינסט, רעכען איך אויך פאר מיינע.

און דעמאלט האט זיך אנגעהויבען אין מיין הויז דער אמת'ער גיהנום: די קינדער האבען נישט גע־קאנט אויסקומען צווישען זיך.

— איין מאל קום איך אהיים טרעף איך מיין ווייב בעל זעהר אויפגערעגט, בייז און צוטראגען.

„וואס האט פאסירט?“ — פרעג איך ביי איהר און איך גיב איהר א קוש — „וואס ביזטו אזוי צו־דרעהט?“

דערציילט זי מיר, אז צוליב די קינדער וויל קיין דינסט נישט זיין אין הויז; יעדער וואך דארף זי הא־בען אנ'אנדער דינסט! און וועמענס שולד איז דאס?

די קינדערס! נאר זיי שלאגען זיך. נאר זיי רייסען זיך פאר די האר! היינט, זאגט זי, האט דא אויסגע־בראכען א רעגעלע מלחמה: דיינע קינדער און מיינע קינדער האבען געשלאגען אונזערע קינדער: האבען אונזערע קינדער גענומען וויינען; האבען דיינע קינ־דער און מיינע קינדער געלאכט; האט עס מיך פער־דראסען האב איך דערלאנגט קלעפ דיינע קינדער! הא־בען שוין דיינע און מיינע קינדער גענומען וויינען; האבען אונזערע קינדער געזעהן ווי מיינע קינדער און דיינע קינדער וויינען. האבען זיי גענומען לאכען; האבען... הקיצור: עס האט אויסגעבראכען א פרישע מלחמה און דיינע קינדער און מיינע קינדער האבען ווידער געשלאגען אונזערע קינדער! אט אזוי ווי דו הערסט איז יעדען טאג: מען קען משוגע ווערען, קסען מען! מאַ וועלכע דינסט וויל דאס זיין אין אזא הויז?

אויסגעהערט מיין ווייבעל האב איך איהר גע־טרייסט: „געהם זיך נישט אזוי שטארק צום האר־צען, וואס די קינדער שטיפען; פאראן, זאג איך גרעסערע צרות אויף דער וועלט; גאנצע פעלקער שלא־גען זיך! מענשען פאלען ווי זאנגען אין פעלד, בלוט גיסט זיך טייכען־ווייז, און טאמער איז נישט קיין אמת'ע מלחמה שלאגט מען יודען; גיסט זיך יודיש בלוט...

מיין ווייבעל האט זיך פערטראכט און איך האב דערזעהן א וואלקען אין איהרע שעהנע שווארצע אויגען.

איך האב זי געפרעסט צו זיך און זי הייס גע־קושט; איך האב געוואלט אויסקושען דעם טרויער פון איהרע אויגען...

אבער דא האט זיך די מלחמה ביי מיר אין הויז ווידער צופלאקערט: און ווידער האבען מיי־נע קינדער און איהרע קינדער געשלאגען אונזערע קינדער...

אזוי ווי איך האב איך געזאגט פון אנהויב: היינט איז א וועלט פון שלאגען זיך.

נאר מען שלאגט זיך!...

—————

יצחק יאנאסאוויטש

א הויז אויף ראדאגאשטש

(רעפארטאזש)

דאס הויז וועגען וועלכען איך רעד איצט איז א געוועהנליך גרוי און אפגעריסען הויז, וואס געפינט זיך אויף דעם טייל שטאט וואס מען רופט: ראדא־גאשטש.

נישטא — איך זאג דאס פאראויס — קיין שום בעז־ונדערעס אין דעם דאזיגען פירשטאטישען הויז. עס איז ווי צוויי טראפען וואסער עהנליך צו אלע אנדע־רע הייזער און הייזלעך, וואס שטעהען אין דער דאר־טיגער געגענט. עס וואוינען דא דער זעלביגער סארט מענשען און אלע האבען זיי די זעלביגע דאגות און צרות. די זעלביגע ליידען און פרידען, נישטא קיין שום ספעציפישעס אין דעם דאזיגען הויז, און טאקע דערפאר דערצעהל איך פון דעמדאזיגען הויז, ווייל עס איז א שפיגעל אין וועלכען איך האב געזעהן דאס לעבען פון די יודען דא. עס איז א קליין וועל־טעל, ווי איך האב דערזעהן. די נויטען און פלאגען די קארגע פריידען וואס רינגלען ארום די מענשען אין דער דאזיגער געגענט.

דערווייל וויל איך בעמערקען, אז די דאזיגע גע־גענט וואס מען רופט ראדאגאשטש פערמאגט נישט קיין שום אויסטערלישע קיין שום בעזונדערעס, מיט וועלכען זי וואלט זיך בעקאנט אויסטיילען פון אנדערע שטאט טיילען. לכל הפחות איז דאס זיכער ווען ס'געהט וועגען יודישען לעבען אין דער דאר־טער געגענט. די יודען אין דער דאזיגער געגענט זע־נען פונקט ווי ערגעץ אנדערש די זעלביגע און ליידען פון דעם זעלביגען. דער דוחק אין פרנסה, די באדער־לאזיגקייט זעהען די פערבינדונגס פערדים וואס בינדען די מעהרהייט פון קבוץ. דערייבער טרעפען מיר דא ווי דארטען די זעלביגע ארעמקייט און די זעלביגע דערשלאגענקייט.

מיט ארימע, דערשלאגענע יודען איז פערפולט דאס הויז וועגען וועלכען איך דערצעהל. די נויט בליהט דא מיט חהבות אין דער הונגער געוואלטיגט איבער אלעמען. פון די יודישע אויגען קוקט ארויס א צעטומעלטקייט און א דערשראקענקייט וואס פרעגט — וואס וועט זיין מיט אונז מארגען?

אט עפען איך א טיר און געה אריין אין א שטוב א קליין מיידעלע קומט מיר ענטקעגען און קוקט אויף מיר מיט שטומע פרעגענדע אויגען.

— ווי איז דער טאטע מיידעלע? — פרעג איך.

— דער טאטע איז געגאנגען צום מאגאזינער

— ענטפערט מיר דאס קינד און נעמט נישט אראפ פון מיר די דערשראקענע אויגען.

— און ווי איז די מאמע?

— די מאמע קומט באלד — זאגט דאס קינד — אט די מאמע געהט שוין.

אין שטוב קומט אריין א פרוי פון א יאהר עט־ליכע צוואנציג, זי קוקט אויף מיר פרעגענדיג און פערוואונדערט. איך בעמערק אויך אין איהרע אויגען א פערבעהאלטענע שרעק.

— שרעקט אייך נישט זאג איך צו איהר און דערקלער נאך וועגען וואס איך בין אויסגעטליך גע־קומען.

די פרוי זיפצט אפ א בעפרייטע פון שרעק און נעמט מיר דערצעהלען וועגען זיך און וועגען איהר מאן.

מיר זענען ערשט 5 יאהר נאך דער חתונה, נאר וואס זאל איך אייך זאגען מיר דוכט זיך אז ס'איז שוין גאנצע 15 יאהר אזוי־פיל האט מען זיך שוין אנ געליטען חורך דער צייט מיין מאן איז א שניידער א מענער מאגאזין שניידער. ער איז דווקא א גאנץ גוטער בעל מלאכה, נאר ווען דאס געזאגט געווא־רען, אז ס'איז דא ביי וואס צו ארבייטען. נאר וואס קומט ארויס אז ארבייט איז דא פסך הכול צוויי חד־שים אין יאהר טא ווי אזוי קאן מען פון אזא ארבייט לעבען?

— איהר זעהט ווייזט מיר די פרוי אויף א נייד־מאשין וואס שטעהט אין א ווינקעל פערדעקט מיט א לייל־עך — אט שטעהט דארט אונזער שפייזער און רוהט זיך ארויס. כ'האב מורא — זאגט די פרוי מיט א ביטערען שמייכעל — ער זאל נאר נישט פון צו־פיל רוהען אנהויבען זשאווערען און דעמאלט זענען מיר קאפוט. ווייל ס'זענען היינט נישטא יענע צייטען וואס מ'זאל קאנען קויפען א נייע מאשין.

— ווי מיין מאן איז? פרעגט איהר? ווי זאל ער זיין? ביים מאגאזינער איז ער. דארט זיצט ער אפ גאנצע טעג און ווארט טאמער דאך. אפשר מאכט זיך א בעשטעלונג מען דארף האבען א שטיקעל ארבייט, איהר מיינט אז ער איינער אליין זיצט דארט? חלילה ס'זיצען דארט אפשר 10 אנדערע כאלופניקעס און יעדער ווארט טאמער טאמער... און צוזיק געשמו עסט וואס דען זאל ער טון? זיצען אין דער קאלטער שטוב און הערען ווי די קינדער וויינען?

איך געה ארויס פון דער שטוב און געה אריין גענגען איבער אין אנ'אנדער שטוב. אין דער ערשטער רגע נעמט מיך ארום א שטאהקע פארע אז איך זעה גארנישט פאר די אויגען. איך הער נאר ווי אין דער פארע פערהילטע שטוב רוישט א ניי מאשין.

— אט טראכט איך מיר — אט איז א שטוב וו מען ארבייט כאטש.

— ווער איז דארט? — הערט זיך א געשריי פון א מיידעל.

איך מאך עפענע טריט און דערזעה ווי ביי צוויי ניי מאשינען זיצען צוויי מיידלעך און נעהען טרי קא וועש.

די מעדלעך פערנעמען זיך מיט מיר אין דער ערשטער מינוט, נאר ווי זיי דערוויסען זיך אין וואס עס געהט, נעמען זיי זיך צוריק צו דער ארבייט, אי־בערלאזענדיג מיך מיט אנ'עלטערען יוד — זייער פאטער.

— ווי אזוי עס לעבט זיך דא ווילט איהר וויסען וועגער מאן? — זאגט צו מיר דער אלטער און קוקט מיך אן מיט די קוהציכטיגע אויגען — אט גלייבער אז מען רעדט נישט. אט וואמער לעבען קאן דאס שוין זיין, אז מען דארף אנקומען אויף די עלטער צו די קינדער. איך וויל נישט זינדיגען מיט די רייד ווי זעגען גאנץ וואוילע קינדער. זיי זאגען מיר חלי־לה קיין שלעכטס'ווארט, נאר אז איך קוק ווי אזוי זיי ארבייטען פון דער פריה ביז אין דער שפעטער נאכט אריין אויף די דאזיגע קלאגעדיגע פערדינסטען, קו־מען מיר פערשידענע מחשבות אין קאפ אריין.... און אין דער אמת'ען וואס דארף איך אנ'אלטער מענש זיי פאלען צו לאסט. כ'וויל נישט זאגען אז איך פער ברויך אזויפיל, נאר אפילו דאס ווינציגע ווען איהר וואלט וויסען ווי שווער ס'קומט זיי אן. וואס מיינט איהר יונגערמאן פון דער פריה ביז ביי נאכט צו זי צען אזוי ביי דער מאשין, זיי קריגען דאך דערפון בע שוואלענע פיס... איך זאל נישט זינדיגען מיט די רייד יא ווי זאגט איהר אנדערע האבען דאס אויך נישט גוילען ארבייטען און האבען נישט קיין ארבייט.

נאר פונדעסטוועגען אז איהר וועט א טראכט טון וואס עס איז געווארען מיט אנ'אמאליגען סוחר — איך האב געהאנדעלט אמאל מיט מאנופאקטור און געפיהרט דווקא גאנץ גרויסע מסחרים — וועט איהר ערשט זעהן, ווי ביטער גם איז אזא יוד ווי מיר, וואס דארף אויף דער עלטער אונטערייסען פון זיי־נע קינדער דעם ביסען פון מויל... וואס מיינט איהר ס'איז עפעס א וואונדער אז מ'רעכט זיך אויף דעם טויט?

און אזוי אויך אין אלע אנדערע שטובען פון דעם דאזיגען הויז. אומעטום דאס זעלביגע בילד, אומעטום די גרויע נויט, אומעטום דער עלענד און דער הונגער. אין די דאזיגע שטובען ווי זעטיגקייט און ווארימקייט איז א חלום, ווי די מענשען לעבען אדורך דעם טאג מיט נס'ים און קיינער ווייסט נישט און דאך עגבערט יעדען דער טראנק וואס וועט מאר גען זיין?

מיט נסים לעבען די דאזיגע מענשען אדורך די טעג און די פרנסות זייערע זענען אזעלכע אויסטערלי שע

אט געפין איך זיך אין א קליין שטיבעל גראד איז אין דעם דאזיגען שטיבעל פערהעלטנישמעסיג ווא־רים און אויך פערהעלטנישמעסיג ריין. די איינגעטי־מערין איז א עלטערע פרוי. אפילו א טויבליכע.

— מיט וואס בעשעפטיגט איהר זיך מומעשי?

די פרוי קוקט מיך אן און ווייסט נישט וואס צו ענטפערען.

— פון וואס לעבט איהר מומעשי — פרעג איך ווייטער.

— א, פון וואס איך לעב? — שרייט די פרוי ווי בייזט זי נאר איך וואלט געווען טויב — איך לעב דערפון, וואס איך האדעווע אוים קליינע קינדער, ארי מע קינדער, נעבעך, וואס די מאמעס זייערע זע־העען אוים בעתן האבען... איך האדעווע זיי אויס מיט א פלעשעל... שוין נישט איין געזונדען יונגאטש אזוי ארום אויסגעהאדעוועט. מען בעצאהלט דערפאר א באר זלאטעס א חודש און אט אזוי ארום לעב איך.

כ'מוז אייך זאגען דעם אמת, כ'בין געבליבען אי־בערראשט פון אזעלכע אונגארמאלע אופנים פון פער־דינען אויף לעבען, קאנען נאר געמאלט זיין ביי א פאלק ביי וועלכען מען האט צוגענומען דעם באדען אונטער די פיס. דעם רעאלען באדען אויף וועלכען עס קאנען אויסוואקסען געזונטע מענשען...

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

שבועות פאר געריכטען.

שיודס געריכטען מעגען פערלאנגען פון די צדדים און זיי זאלען זייערע דערקלערונגען בעשטעטיגען דורך א שבועה. די שבועה מאר אבער אין אזא פאל נישט אבגענומען ווערען דורך שיודס געריכט נאר דורכן מלוכה'שען געריכט.

וועקסלען.

אין א רעקורס (פראטעסט) אויף א וועקסעל דאר־פען צאל בעטעל (נאקאז זאפלאטי) קען מען זיך נישט פערטיידיגען דערמיט, וואס מ'ציט זיך אפ פון בעטער־הער א חוב וואס קומט פון דעם וועקסעל מאטער.

אויב ס'קומט אזא חוב און מען וויל זיך אפהיטען בענעם מוז עס געטון ווערען פריהער, פארן דערהאל־טען חנם וועקסעלדיגער צאל בעפעל.

קאסאציע.

אויף א בעשלוס פון געריכט פון דער ערשטער אינסטאנץ לויט וועלכען אנ'אפעלאציע ווערט נישט דערלאזט, קען מען נישט דערלאנגען קיין קלאגע (זא ושאלעניע) נאר א קאסאציע.

נישט קאמפעטענטקייט פון געריכט

דער פארוואורף אז א געריכט איז נישט קאמ־פעטענט צו משפט'ען א געוויסען ענין קאן מען מא־כען אויך אין א אפאזיציע אויף א נישט אנוועזענט־לעכען פסק דין.

אפערע.

אנ'אפערע הייסט א ניך מסחר פערזיכערען אנ' אונפערהייראטעטע פרוי — אז ער וועט מיט איהר חתו־נה האבען און דאס זעלבען אויך דערקלערען איהר מוטער.

דאלארען הלואה.

עס איז גילטיג אנ' אבמאך לויט וועלכען מען איז זיך מתחייב אבצוגעבען א געבארגטע הלוואה אין דאלארען און פוילישע גאלד מטבעות אדער אין גאלד גילדען.

ארבייטס שוץ.

וויבאלד דאס געריכט אנערקענט, אז די אויפלע־זונג פון ארבייטס אפמאך איז נישט געווען קיין פער־רעכטיגטע, הייסט דאס נישט, אז דער זעלבער אפ־מאך מוז ווייטער פערפליכטען. נאר, אז דער אונטער־נעהמער איז מחויב איהם אין פארשריפטליכען טער־מין צו קינדיגען אדער אויסצוצאהלען א געהעריגע ענטשעדיגונג.

אפמאכען.

אויף דער פערקויפער האט טענאדט דעם סחורה אויף מעהר ווי א האלבען פרייז קאן דער פערקויף־אפמאך אויפגעלעזט ווערען.

אופארלאשטש.

מ'קאן דערקלערען אנ'אופארלאשטש אפילו פאר א חוב וואס איז נאך נישט צאהלבאר.

מ'קאן בעקומען אויף עמיצען אנ'אופארלאשטש פאר א חוב וועלכער איז גענומען געווארען אידער ער'איז געווארען א סוחר ד.ה. געעפענט א געשעפט אדער צוגעטרעטען אלס שותף צו אנ'אפענעם שות־פות.

פערעלטערטקייט.

א תביעה געגען א נישט אויגענטליכען בעל־חוב רייסט אויך איבער דעם לויף פון דער פערעלטערט־קייט.

ארימקייט־רעכט

א ודאקטאר, וועלכער פיהרט אויס זיין טעריף קאן נישט בעטראכט ווערען פאר אזא אריגעם, וועג־מען ס'דארף אנערקענט ווערען ארימקייט־רעכט.

סאציאלע פערזיכערונג.

וויבאלד א אונטערנעהמער האט פערנאכלעסיגט צו פערזיכערען אנ'ארבייטער, מעג דער לעצטער מאה־נען געריכטליך אנ'ענטשעדיגונג.

דער ארבייטער איז אין אזא פאל נישט מחויב צו ווארטען ביז דער אפזאג פון דער סאציאלער פערזי־כערונגס אנשטאלט ווערט רעזצקרעפטיגט נאר ער קאן דעם ענטשעדיגונגס פראצעס תיכף געגען אונ־טערנעהמער פיהרען.

וואס שייך פערעלטערטקייט גילט דא א 3 יעריגע.

סובלאקאטארען.

דער אומשטאנד אז דער לאקאטאר האט זיך פער־שטענדיגט מיטן ווירט געגען סובלאקאטאר קאן בע־וויזען דורכדעם, וואס נאכ'ן אויספיהרען די עקסמי־סיע אויף ביידע אין דער לאקאטאר אויפסגיי ארייין אין דער דירה.

דער בע'עוולהטער סובלאקאטאר קאן נאכדעם ווע־רען א זעלבסשטענדיגער לאקאטאר נישט פון דער גאנצער דירה נאר פון זיין פערנומענער טייל.

איבער'שעה'ן.

דער אונטערנעהמער האט נישט קיין רעכט אפ־צעווארפען א תביעה ווייל ענטשעדיגונג פאר ארבייט אין די איבער'שעה'ן מיטן מאטיוו אז נאכן סעזאן ארבייט מען גארנישט אדער ווייניגער שעה'ן פון דער נארמע.

קורצע אויפקלערונגען פון אקטועלע רעכטליכע ענינים

וועקסלען.

עס טרעפט גאנץ אפט אין די טעגליכע בעצי־הונגען, אז עמיצער גיט ארויס א בלאנקא וועקסעל און בעשטימט איינדייטיג א געוויסען טערמין ווען דער אויסגעשריבענער וועקסעל קאן ווערען אויסגעשטעלט.

אלזא דער וועקסעל איז פריהער אויסגעשטעלט גע־ווארען און אויף זיין סמך איז ארויסגעגעבען געווא־רען פון געריכט א פעצאהל־בעפעהל, דער בעל־חוב האט דערלאנגט א רעקורס, פערהופענדיג זיך אויפן אויבענדערמאנטען מאטייו.

דאס געריכט האט דעריבער בעשטימט א פער־האנדלונג, קוים איז אבער אין מאמענט פון ארויס־טראגען הנם פסק־דין, דער אפגערעדטער טערמין שוין געווארען אקטועל בלייבט דער בצאהל־בעפעל אין קראפט.

די פראגע וועגען אנוליירען פערלוירענע וועקסלען איז דורכן טיעס וועקסעל געזעץ געענדערט געווא־רען אין דעם זין, אז די ידיעות דארפען פערעפענט־ליכט ווערען און נישט אין קיין אנדערע הורכן גע־ריכט בעשטימטער ציטונג, נאר דורכאויס אין „מא־ניטאר פאלסקי".

פאר אנ'אלפאבעט מעג אונטערשרייבען א וועק־סעל אנ'אנדערע פערזאן די אונטערשריפט מוז בע־שטעטיגט ווערען דורך א רעיענט אדער דורך דער געמיינדע פערוואלטונג.

דער זעלבער כלל איז גילט נישט פלויז דעם אויס־שטעלער, נאר אויך זשיראנטען.

מ'מעג גאראנטירען פאר א וועקסעל חוב בלויז טיילווייז.

ס'איז גילטיג א זשירא נישט אויף קיין בעשטימ־טען פערזאן נאר אויף א פארציגער.

אזא איבערגעוויזענע זשירא רעכענט זיך ווי א בלאנקא זשירא.

פערקויף - פערזיכערונגען.

וויבאלד א סוחר וויל זיך פערזיכערען איגענטום רעכט אויפן פערקויפטען אביעקט כל זמן דער פרייז וועט נישט ווערען בעצאהלט, מוז דער פארבעהאלט ווערען שריפטליך פרעציזירט.

פונדעסטוועגען לגבי א מאהנער פון קויפער ביי א עלימינירונג פון אנ'עקזעקוציע ווערט בעריקזיכ־טיגט דער דערמאנטער פארבעהאלט בלויז אין דעם פאל אויב ד'איז פערזעהן מיט א דאטע פון א רע־יענט. פערשטייט זיך, אז דא קומט אין בעטראכט א בעשטעטיגונג פון די אונטערשריפטען דורך א רע־יענט אדער פון פינאנץ אמט ווענען אפגעצאהלטע שטעמפעל־שטייער.

עקזעקוציעס.

מיטן מאמענט ווען דער בעל־חוב נעהמט אן אנ אויסגלייך אקציע מיט די מאהנער דארפען גלייך אפגעשטעלט ווערען אלע בעזונדערע עקזעקוציעס גע־געגען בעל־חוב.

די מאהנער מוזען מעלדען זייערע פרעטענציעס אין בעשטימטען דורכן קוראטאר טערמין, פון דער דאזיגער פליכט זענען אויך נישט בעפרייט די הנחה דיגע מאהנער (ארבייטער פאר ארבייטס לוין).

ווינטער־הילף.

פיל מיינען, אז די בעשטייערונג לטובת דער ווינ־טער הילף טראגט א צוואנגס - כאראקטער.

הגם ס'זענען דורכן הויפט - קאמיטעט איינגע־שטעלט געווארען געוויסע נארמען בנוגע דער הויך פון דעם בעשטייער פון דירות, ארבייטסלויען און פאטענטען - קאטעגאריעס, פונדעסטוועגען טראגען די אלע התחייבות נאר א מאראלישען כאראקטער, אזוי אז אנ'עקזעקוציע קאן אין די פאלען נישט אונ־טערגענומען ווערען.

נייע געזעצען און צירקולארען.

קאטאסטער פון פערמשפטע

דאס יוסטיץ - מיניסטעריום האט פערעפענט־ליכט א פעראָרדנונג לויט וועלכער אין קאטאסטער פון פערמשפטע דארפען ווערען ארייגעציגען אויך די אורטיילען פון פוילישע ביהגער וועלכע זענען פער־משפט געווארען דורך אויסלענדישע געריכטען. אויב די שטראף איז ארויסגעטראגען געווארען פאר פער־ברעכענס צוליב אויגענוציגקייט (פערדיענסט־צוועק־ען) אדער פאר אנדערע פערברעכענס, אויב ס'האנ־דעלט זיך וועגען א שטראף פון מינדעסטענס 3 מאָ־נאטען תפיסה.

העסגליכען מוזען ווערען בעזייטיגט פון קאטא־סטער די שטראף־קארטען פון די פערמשפטע וועלכע די שטראף איז געשאנקען געווארען צוליב אמנעס־טיע אדער אין משך פון 6 חדשים נאכן אפלויף פון טערמין, אויף ווי לאוט דיזר אויספיהר פון א אורטייל איז א פערמשפטען אפגעשטעלט געווארען.

אויטאמאטיש ווערען די שטראף־קארטען ארויס־גענומען ביי פאלגענדע בעדינגונגען:

פון א פערמשפטען ביז 6 חדשים — נאך 15 יאהר.

פון א פערמשפטען ביז 5 יאהר — נאך 20 יאהר.

פון א פערמשפטען איבער 5 יאהר — נאך 30 י.

און אויך אין דעם פאל אויב דער פערמשפטער איז שוין אלט געווארען 60 יאהר און פון אורטייל ארויסגעטראגען איז שוין אפגעלאפען 15 יאהר.

דערלויבנישען אויף געוועהר.

לויט אנ'אויפקלער פון אינערן מיניסטעריום זע־נען די אדמיניסטראטיווע ארגאנען נישט מחויב צו מאטיווירען א אפזאג וועגען אנ'ערלויבניש צו טראגען געוועהר.

סאציאלע פערזיכערונג.

דאס מיניסטעריום פאר סאציאלער השגחה קלערט אויף אז אויב א פערזיכערטער פיהרט גליכצייטיג אויך א האנדעלס אונטערנעהמונג קאן ער בלויז אליין געניסען פון הויל־הילף, דאגעגען איז דאס בני בית דערצו נישט בערעכטיגט.

דער גורל פון אפרוי

סענסאציאנעלער און שפאנענדער ראמאן

52)

דער דינער האט זיך ז'אן אנגערופען:

— דער הער בעט, אויב נאר מעגליך איהר זאלט איהם אויפנעמען.

— שיקט איהם אריין אין 15 מינוט ארום. איך וועל זיך נאך איבערטון.

זי איז געווען נערוועז ווען זי האט זיך גענומען איבערטון. זי איז געווען געוואוינט אויפצונעמען איה־רע טעאטער פאטריאטען היגטער די קוליסען און ווען א נייער פערזאן האט זיך געמאלדען האט זי עס אנגע־נומען מיט דער גלייכגילטיגקייט פון א געוואוינהייט נאר דאס מאל האט עפעס איהר הארץ גענומען קלאפ־פען שטארקער ווי שטענדיג. און דאס מיידעל, וואס האט איהר געהאלפען זיך איבערטון, האט בעמער־קענדיג איהר צערודערטקייט, זיך אנגערופען:

— איהר זייט עפעס נערוועז, מאדמואזעל!

— אנ'אוויאטאר אליפט פליהער קומט צו מיר! איך האב נאך קיינמאל קיין אוויאטאר נישט געזעהען

— א, זיי זענען זעהר שארמאנטיש

— זיי רייסען זיך אין די הימלען אריין! האבען נישט מורא פאר געפאהר! איך בין זיכער. אז איך וועל זיך אין איהם פערליבען!

— מיט אייער שעהנקייט זענט איהר ווערט מעהר ווי אנ'אוויאטאר! נאר א פרינץ איז ווערט אייער לי־בע!

— וואס פאר א טייער מיידעל דו ביסט... דו האסט שוין א חתן!?

ביים מיידעל זענען די אויגען פייכט געווארען:

רחל האט זיך אויפגעהויבען פון בענקעל, זיך אויסגעדרייט מיטן פנים צום מיידעל און איהר אריינ געקוקט אין געזיכט אריין. טרערען האבען געבליש־טשעט אין דעם מיידעלס אויגען און דאס מיידעל האט געציטערט ווי פארן אויסברוך פון א געוויין.

ד' איז נאך געווען נאר א קינד אפשר 18 יאהר אלט אויגען. זי האט אינגאנצען פערגעסען איהר ראל און קענדיג אויף איהר האט רחל בעגריפען דעם גאנצען שווידער פון דער מלחמה, וואס לאזט איבער אין האר־צען פון אזעלכע מיידעלעך וואונדען, וואס וועלען זיך קיינמאל נישט פערהיילען. זי האט דאס מיידעל ארום גענומען און קושענדיג זי האט זי זיך ביי איהר געבע־טען:

— וויין נישט קינד! וויין נישט!

דאס מיידעל צעוואריינט פון הארציגקייט, וואס רחל האט איהר ארויסגעוויזען, האט גענומען אויסגי־סען איהר ביטער הארץ:

— איך האב איהם אזוי ליב געהאט! אזוי ליב געהאט! איך וועל איהם קיינמאל נישט פערגעסען! קיינמאל נישט... א גאלד איז ער געווען.

רחל האט זיך שוין איך מעהר נישט געקענט איינ־האלטען, טרערען האבען זיך איהר געשטעלט אין די אויגען. זי האט אינגאנצען פערגעסען איהר ראל און איז אליין אויך געווארען א קינד. א גוט, הארציג קינד, וואס פילט אזוי מיט ליידען... וואס ווייס אליין אויך דעם טעם פון פיין און ליידען...

מיט אמאל האט זיך דערהערט א שארפער קלאפ אין דער טיר און איידער רחל האט נאך בעוויזען צו ענטפערען האט זיך די טיר אפגעטון און דאס ברוטאלע פנים פון סטעפאן דעם פאליאק האט זיך בעוויזען...

רחל האט אויפגעציטערט ווען זי האט דערזעהן חאם פרצוף, וואס איז איהר געקומען דערמאָ־נען, אז זי טאר נישט פערלירען זיך אין קיין שום מענשליכע געפיהלען...

— איך וועל באלד זיין גרייט! — האט זי מיט א ציטערדיגער שטימע א זאג געטון.

זי האט זיך אנגעטון איהר לעצטע גאהדעראבע און געהייסען חנם מיידעל, זי זאל אריינשיקען קארל גע־בריאנד.

זי האט זיך צוגעזעצט אויף דער סאפע פערליגט א פוס איבער א פוס פערדוכערט א פאפיראס און געווארט אויפן אנקומענדען גאַסט.

עס האט זיך דערהערט אנ'אוידעלען פארזיכטי־גער קלאפ אין טיר. רחל האט א זאג געטון:

— אריין!

ווען די טיר האט זיך געעפענט האט רחל דערזע־הען א יונגענמאן הויך און שעהן געבויט, מיט אנ'־אריסטאקראטישען אויסזעהען. ער איז געווען אנ־געטון אין א מיליטערישען אוניפארם וואס האט איהם זעהר שעהן געפאסט. ער האט אויף איהר א קוק גע־טון מיט זייערע שטאל גרויע אויגען און ס'האט פון איהם א וועה געטון אויף רחלען מיט מענערישקייט מיט שטארקייט, מיט שטאלצער זעלבסט־זיכערקייט.

רחל האט זיך גאהנישט געקאנט פארשטעלען, אז ער זאל קאנען זיין א קרבן פון איהר שפיאנאזש ארבייט זי האט עפעס דערפיהלט דעם געוויכט פון זיין פער־זענליכקייט אזוי שטארק, אז זי האט זיך דער־פיהלט מינדערווערטיג געגען איהם. און... ער איז איהר עפעס אזוי שטארק געפעלען... עס האט געוועיט פון איהם מיט כוח, וואס האט זי נישט געלאזט קלאר און לאגיש רעכענען.

מיט פעסטע טריט קלינגענדיג מיט די שפארען איז ער צו איהר צוגעגאנגען, איהר אויסגעשטרעקט די האנד און זיך אליין פארגעשטעלט:

— קארל געבריאנד!

— זעהר אנגענעם!

זי האט איהם דערלאנגט די האנד. ער האט זי צו געטראגען צו די ליפען און פערנייגענדיג זיך זעהר אידעל האט ער איהר א קוש געטון.

— ערלויבט מיר אויסדריקען מיין בעגייסטערונג א דאנק פארן קאמפלימענט. זיצט!

א דאנק!

איהר זייט אנ'אוויאטאר. עס מוז זיין אינטערע־סאנט צו פליהען הויך איבער אלעמען און אטעמען די ריינע לופט פון די הימלען.

אייער לעבען איז א סך אינטערעסאנטער.

— פארוואס דענקט איהר אזוי?

— איהר זייט א קינסטלערין. איהר זייט געבענשט מיט דער שענסטער ברכה וואס גאט קאן בענשען: מיט טאלענט! איהר האט די געטליכע מיטלען צו שאפען... זיך אויסדריקען דורך אייערע וואונדערלי־כע טענץ, דורך אייער הערליכען געזאנג!

— נו, דאס איז שוין צופיל קאמפלימענטען!

— ניין, איך שווער אייך, אז איך מיין עס פון טיפען הארצען!

זי האט אויף איהם א קוק געטון און געזעהן זיין ערנסט געזיכט זיינע שטאל־גרויע אויגען, אין וועלכע עס האט איצט געלויכטען א מילדקייט פון דער בעוואונדערונג, מיט וועלכער ער האט אויף איהר געקוקט, א שטאלץ, א פריידיגע שטאלץ האט זי ארום גענומען, וואס דער העלדישער מאן בעוואונדערט זי אזוי. דער אויסדרוק פון איהר געזיכט איז געווא־רען ערנסטער און ווייניגער מילדער. ווען זי האט געגו מען רעדען האט איהר שטימע געקלונגען צארטער ווייכער, און אנשטאט אייטעלקייט וועלכער האט זיך פון איהרע ליפען געריסען הארציגע ווערטער.

— איהר טייטשט אין מיר צופיל אריין! איך בין אנ'איינפאכע מיידעל מיט א ביסל טאלענט. איך בין אזוי נישט צופרידען... אזוי נישט צופרידען...

איך וואלט מיט פערגניגען פערלאזט די ערד און זיך איבערגעהויבען ווי איהר אין די הימלען אריין... ערגעץ ווייט, ווייט... אוועק... איך וואלט מעוואלט א־וועקפליהען פון זיך אליין...

אלס שפיאן האט רחל געהאט אין חסרון, וואס אלס מענש איז עס געווען איהר גרעסטע מעלה; אין איהר פערהארטעוועטער נשמה האבען אלעמאל געטליעט פונקען סענטימענטאליטעט, פון עהרליכע און ריינע געפילען. ווען זי איז געקומען אין קאנטאקט מיט שלעכטס, מיט בייזוויליגע, נידעריגע מענשען, האט איהר נקמה געפיהל גענומען די איבערהאנט אי בער איהר און זי האט טיקאגט בעגעהען די שווידער ליכסטע טאטען... ווען זי איז אבער געקומען אין קאנטאקט מיט גוטע, מיט גוטע, ערליכע, הארציגע מענשען, האבען זיך די פונקען פון גוטסקייט אין איהר צעוואדימט אין אזא הארציגקייט, אין אזא גע־פעלקייט, אז זי איז געווארען סענטימענטאל און אי־בערהארציג ווי א קינד...

פריהער ווען דאס מיידעל וואס האט זי בעדינט האט זיך צעוויינט אויפן פערלוסט פון איהר חתן האט עס אזוי געריהרט די פשהארטעוועטע רחל, אז זי האט זיך אויך צעוויינט. און אויך איצט, ווען זי איז געזעסען לעבען אוויאטאר, קארל געבריאנד, וועלכער האט זי אזוי איבערגענומען מיט זיין אידעל קייט, וואס האט זי אזוי שטאלץ געמאכט מיט זיין גלויבען אין איהר, וואס האט זי אזוי ערליך און שהנסט בעוואונדערט — האט די בעסטערע נאטור אין איהר געקראגען די איבערהאנט און זי האט שוין כמעט אינגאנצען פערגעסען, אז זי איז א שפיאן און אז ער דארף זיין איהר קרבן...

(פארטזעצונג קומט)

דאס לאדזער לעבען

זונטאג, 17 יאנואר
ה' שבט תרצ"ז

זון-אונטערגאנג 3.56
זון-אויפגאנג 7.22

וואס זאגט דעפוטאט ל. מינצבערג

וועגען דער דרינגענדער אויפפאָדערונג פון דער „אגודה" תיכף אויסצושרייבען א קאנקורס אויף א הויפט-רב פאר לאדז

ווי מיר האָבען שוין איבערגעגעבען האָט דער ועד הנהלה ביי דער „אגודה"-אָרגאַניזאַציע אין לאָדז, צוגעשיקט אולטימאַטיווען בריף צום פּרעזעס פון דער קהלה-פערוואַלטונג דעפּ. מינצבערג און צו די אגודהשע מיטגלידער פון דער קהלה-פערוואַלטונג, אַז אין פערלויף פון 10 טעג זאָל אויסגעשריבען ווערען אַ קאָנקורס אויפ'ן אַמט פון הויפּט-רב אין לאָדז, אויב נישט וועלען די אגודהשע ראַטמענער נישט קומען אויף די ביוזשעט-זיצונגען פון קהלה-ראַט און אַזוי-אַרום וועט נישט זיין קיין קוואָרום און דער קהלה-בוזשעט אויפ'ן יאָהר 1937 וועט נישט קענען אָנגענומען ווערען.

דער טערמין פון אולטימאַטום ענדיגט זיך היינטיגען מיטוואָך:

צוליב דעם האָבען מיר זיך געווענדעט צום פאָרזיצער פון דער קהלה-פערוואַלטונג דעפּ. מינצבערג וועגען דעם צי ביז דעם טערמין וועט די פראַגע פון אַ הויפּט-רב געשטעלט ווערען אויף דער טאָג-אָרדנונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג.

פּרעזעס מינצבערג האָט געענטפערט:

ביז איצט בין איך געווען פערנומען און וועל נאָך זיין פערנומען מיט פיל וויכטיגע פראַגען וועלכע האָבען אַ וויכטיגען אינטערעס פאַר'ן כלל-ישראל. ערשט ווי איך וועל אַדורכפיהרען דעם קאַמף, וועלכער איז אויף מיר אַרויפגעלייגט געוואָרען דורך מיינע וועהלער, וועל איך זיך אָנהויבען פערטראַכטען וועגען דער פראַגע וואָס איז געשטעלט געוואָרען אין אולטימאַטום. מיר האָבען נאָך גענוג צייט דערצו.

די בעקערס ווילען ווידער העכערן דעם פרייז פון ברויט

(א) בסך הכל מיט עטליכע טעג צוריק איז ווי בעקאַנט דער פרייז פון ברויט געהעכערט געוואָרען פון 30 גר. אויף 33 גר. אַ קילאָ.

איצט בעמיהט זיך ווידער דער בעקער-צעך אַז דאָס ברויט זאָל קאָסטען 38 גר. אַ קילאָ אָדער 75 גר. אַ לאַבעל ברויט. וועגען דעם ענין האָט זיך מצד דעם בעקער-צעך געווענדעט צו דער שטאָטישער סטאַראָסטווע דער ה' גראַלינסקי און סעררופענדיג זיך אויף דער נייער העכערונג פון מעהל-פרייזען, פאָרגעשטעלט אַ נייע קאַלקולאַציע.

דער שטאָטישער סטאַראָסטווע וועט דעם ענין איבערשיקען אין דער וואָיעוואָדזטווא און די ענטגילטיגע דעציזיע וועט וואַהרשיינליך אָננעמען דאָס אינערן-מיניסטעריום.

דערווייל פערבלייבט נאָך ווייטער דער פרייז פון 33 גר. פאַר אַ קילאָ ברויט און 65 גר. אַ לאַבעל ברויט פון 2 קילאָ.

א שפאגער ניי „מיטעל"

ארויסצוקריגען א חוב ביי א שוואכען צאהלער

המשך פון מושיאלאוויטשעס פראצעס

(א) נעכטען איז פאָרגעקומען דער המשך פון דעם פּראָצעס געגען דעם בעפולמעכטיגען פון דער פירמע „אַלאַרט און רוסאָ", מיעטשיסלאַוו מושיאַלאָוויטש, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין צואייגענען זיך איבער 40 טויזענד זלאָטעס.

עס זענען פערהערט געוואָרען די ווייטערדיגע עדות, און אלס דער ערשטער, דער פאַבריקאַנט קאַץ, וועלכענס דערקלערונגען עס זענען אויסגעפאַלען לטובת דעם בעשולדיגטען.

דאַגעגען זענען די דערקלערונגען פון אַלאַרטס בוכהאַלטער, הידע, געווען שלעכט פאַר'ן בעשולדיגטען. ער האָט אָבער נישט געקאָנט אויפקלערען אייניגע פּאָזיציעס אין די ביכער.

דער דירעקטאָר פון דער פירמע אַלאַרט, גאַסטאָן גיסעלינק האָט דערציילט, ווי-אַזוי עס איז געשלאָסען געוואָרען דער אָפּמאַך מיט מושיאַלאָוויטש, און ער דערקלערט, אַז דער לעצטער האָט אין אַלגעמיין געוויסענהאַפט דערפילט זיינע אויפגאַבען, אָבער סוף 1935 איז ער געוואָרען זעהר אַרראַגאַנט.

אַגב דערציילט אויך דער עדות, אַז ביים איינמאָהנען דעם חוב פון בירנבוימען האָט מושיאַלאָוויטש געוואָלט מאַכען אַזאַ „קונצעל", דהיינו: אונטערוואַרפען בירנבוימען קאָמוניסטישע פּראָקלאַמאַציעס, און שפּעטער אונטער דער דראָהונג פון מסירה — „אַרויסדושען" דעם חוב...

ווייטער האָט דיר. גיסעלינק דערקלערט, אַז בסך הכל האָט מושיאַלאָוויטש צוגענומען 103,000 זלאָטעס, און אָפּגעגעבען רעכענונג אויף 35 טויזענד.

א ביסעל קרימינאליסטיק

דער ריכטיגער סדום-מענטש. — „געפּאַליעוועט" אויף אַ פוקס. — זיי טוען אַלץ דרייען

(א) דאָס שטאָטישע געריכט האָט נעכטען געמשפּט דעם פאַסער און סוטענער יוזעף מאַרטשעווסקי, וועלכער האָט זיך לעצטענס ספּעציאַליזירט אין בעגנב'ענען פּראָסטיטוטקעס.

אַזוי האָט ער אויך דעם 7 דעצעמבער פ. י. „פערנאַרט" אין די מעבל'ירטע צימערען אויף פילסודסקיעגאָ 24 די צוויי פּראָסטיטוטקעס יאַנינאַ סאַטשעווסקאַ און קאַראָלינאַ באָוער און נאָכ'ן אָפּהוליען ביי זיי אַ גאַנצע נאַכט — האָט ער ביי זיי צוגעגנב'עט 70 גילדען.

ער האָט בעקומען אַ פסק דין — 10 חדשים טורמע

* * *

(א) דער 28-יאָהריגער קאַראָל בורסקי איז פערמשפּט געוואָרען אויף 8 חדשים טורמע פאַר'ן „פּרובען" אַראָפּכאַפּען אַ פוקסענעם קאָלנער, וועלכען עס האָט געטראָגען אויף זיך אַ געוויסע יאַנינאַ באַנדאָווסקאַ. פּאַסירט האָט עס דעם 28 נאָוועמבער פ. י. און דעם פסק דין האָט ער בעקומען נעכטען.

* * *

(א) פאַר'ן אַרויסגנב'ענען וואָלף בריל פון געשעפט (פּיעטרקאָווער 58) 2 שטיק זיידענס האָבען בעקומען אַ פסק דין צו 10 חדשים טורמע: מאַריאַ לעשקאָ, אַננאַ מיכאַלסקאַ און אַנטאָני קאַטשאַראָווסקי.

BIURO BUCHALTERYJNO-REWIZYJNE
Arnold Brawerman Piotrkowska 43, front, II piętro tel. 175-85 i 265-91.
Zaprowadza i prowadzi księgowość na mieście i w biurze pg. wymogów Skarbowych po cenach przystępnych. Biuro czynne od 9—2 i 4—7 pp.

פערמשפט א ענדעקישען כוליגאן

דעם 12 דעצעמבער פ. י. איז אויף רוג ליטאָמירסקאַ און באַזאַרנאַ צו דער 15-יעהריגער מלכה מאָרדקאָוויטש צוגעגאַנגען עפּיס אַ פּערשוין און איהר אָהן אַ פאַרוואָס, אַזאַ פּאַטש געגעבען אין פּנים אַז זי איז אומגעפאַלען בעגיסענדיג זיך מיט בלוט.

דער פּערשוין האָט זיך געלאָזט ווייטער און אויפ'ן וועג בעפאַלען און געשלאָגען נאָך 7 אַנדערע אַדורכגעהענדע יודען. מען האָט דעם כוליגאַן אַרעסטירט. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס איז געווען דער 26-יעהריגער מיעטשיסלאַוו פּיגעל, מיטגליד פון דער ענדעקישער פּאַרטיי. פּיגעל איז דורך דער שטאָטישער סטאַראָסטווע פערמשפּט געוואָרען אויף 7 טעג אַרעסט.

דער דאָזיגער אורטייל האָט דער בעסטיע אין מענשליכען געשטאַלט אויסגעזעהן צו שטרענג און ער האָט אַפּעלירט אין קרייז-געריכט.

אונטערן פאָרזיץ פון ריכטער סאָלם איז דער פּראָצעס עהערנעכטען פאָרגעקומען אין קרייז געריכט. אלס בעשולדיגער טרעט אַרויס פּראָקוראָר ליפּינסקי.

אַ רייהע עדות האָבען בעוויזען, אַז פּיגעל איז אָהן אַ שום סבה אָנגעפאַלען און מערדערליך געשלאָגען יודען.

דער ריכטער סאָלם האָט דעם כוליגאַן געהעכערט די שטראָף אויף 30 טעג אומבעדינגטען אַרעסט, מאָטיווירענדיג דעם אורטייל דערמיט, אַז מין כוליגאַניזם און בעסטיאַלישקייט דאַרף ווי אַמשאַרפסטען געטאַדעלט ווערען.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28. טעל. 93-201
ספּעציאַליסט
פאַר מענער · שוועכע · בעהאַנדלונג
סעקסועלע שוואַכונגען פון פסיכאָ · אַנאַליזע
רענטגען-בעשטראַהלונגען ביי הויט-קראַנקה
יעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.
יום-טוב און תענית פון 9—12

שטראפען פאר פערקויפען מילך אין אפענע כלים

לויט די נייע פאָרשריפטען וועגען האַנדעל מיט מילך איז נישט ערלויבט צו פערקויפען מילך אין אָפענע כלים.

אַ ספּעציעלע קאָמיסיע האָט אַדורכגעפיהרט אַ קאָנטראָל אין פערשידענע געוועלבער און מלעטשאַרניעס און פעסטגעשטעלט, אַז דער דאָזיגער בעדינג אין מילך פערקויף ווערט נישט שטרענג אַדורכגעפיהרט, עס זענען צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען 36 פּראָטאָקאָלען.

נייער פאלקספלאט

וועגען די ענדערונגען אינ'ם פאפיראסען-פערקויף

(א) אין שייכות מיט'ן שוין אויסגעאַרבייטען פּראָיעקט פון נייעם סיסטעם צו פערקויפען טאַבאַק-מאָנאָפּאָל-אויסאַרבייטונגען, האָט דער אינוואַלידען-פערבאַנד גענוי אַנאַליזירט די ענדערונגען, וואָס ווערען איינגעפיהרט אין דעם זין פון דעם דאָזיגען פּראָיעקט.

אַזוי ווי אַ רייהע ענדערונגען טרעפט אין די אינטערעסען פון די אינוואַלידען, איז בעשלאָסען געוואָרען צו אינטערווענירען ביי דער רעגירונגס-מאַכט און מיט דעם ציל אַרויסשיקען אַ ספּעציעלע דעלעגאַציע קיין וואַרשאַ.

לאדז וואקסט

(א) לויט צונויפגעשטעלטע רשימות איז אין משך פון יאָהר 1936 צוגעקומען אין לאָדז 14,565 אַזוי אַז אויפ'ן 1 יאַנואַר 1937 האָט לאָדז געציילט 653,402 איינוואוינער.

הכשרה'ניקעס דארפען זיך נישט פערזיכערן אין דער „אובעזפיעטשאלניע"

(א) די „אובעזפּיעטשאַלניע" האָט דערהאַלטען אינסטרוקציעס, אין וועלכע עס ווערט אויפגעקלעהרט, אַז מיטגלידער פון הכשרה-קיבוצים, וואָס בעשעפטיגט אין אַנשטאַלטען, וועלכע ווערען געפיהרט דורך די אָרגאַניזאַציעס דאַרפען טראַקטירט ווערען אַלס שילער און זיי זענען נישט מחויב זיך צו פערזיכערן.

פון ל. א. פ. פ.

די שטאָטישע אָפּטיילונג פון ל. אָ. פּ. פּ. מאַכט בעקאַנט, אַז פון היינט אָן ווערען בענייט די קורסען אויף אויסצובילדען די איינוואוינער געגען לופט- און גאַז-אַנגריפען.

צו די קורסען דאַרפען זיך מעלדען די לאָקאַטאָרען צו וועלכע ס'זענען צוגעשיקט געוואָרען מיטיילונגען פון ל. אָ. פּ. פּ. די אַדרעסען און טעג פון די לעקציעס, וועלען בעקאַנט געמאַכט ווערען אין די טויערען פון די הייזער.

* * *

די היגע אָפּטיילונג מאַכט בעקאַנט, אַז ביז'ן 18-טען ד. ח. דאַרפען די אינסטרוקטאָרען צושטעלען די ביז איצטיגע לעגיטימאַציעס, וועלכע וועלען אויסגעטוישט ווערען אויף נייע.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: ס. קאָן (פּלאַץ קאַשטשעלני 8), א. באַרעמזא (פּאָמאָרסקאַ 12), וו. וואַגנער (פּעטריקאָווער 67), י. זאַיאָנטשקיעוויטש (זשעראָמסקיעגאָ 37), ז. גאָרטשיצקי (פּושעיאָר 59), מ. עפּשטיין (פּעטריקאָווער 225), ז. שימאַנסקי (פּשענדזשעלניאַנאַ 75).

ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער פילם פול מיט עראָטיק, און וואָס שילדערט אין שרעקליכע פאַרבען דעם צאַריזם א. ג.
„בורלאַק פון דער וואָלגע"
אין די הויפּט-ראָלען: INKISZYMOW Wiera Korene, Pierre Blanchar
2) גרויסער פילם א. ג.
„זיי האָבען זיך בעקאַנט אין מאָנטע-קאַרלאָ"
אין דער הויפּטראָל Liljana Harvey
נעכסטער פּראָגראַם: „KAPITAN BLOOD"
אָנהויב 4 נ"מ, שבת און זונטאָג—12 ביים.

נעכטיגע 10 מיטינגען פון פ.פ.ס.

רעזאלוציעס וועגען אנטיסעמיטיזם און וועגען לאדזער שטאט־ראט

נעכטען זענען אין פערשידענע פונקטען פון שטאט פארגעקומען 10 פאליטישע מיטינגען, וועלכע זענען צונויפגערופען געווארען דורך פ.פ.ס.

אויף די דאזיגע מיטינגען זענען ארויסגע־טרעטען די לאדזער אנפיהרער פון פ. פ. ס. וואכא־ווימש, כאדינסקי, גאליוסקי, פאטקאנסקי, אדוו. הארטמאן, מאכאוויטש א. א. די רעדנער האבען ארומגערעדט פראגען פון אינטערנאציאנאלער פא־ליטיק, אינערליכער פאליטיק, אנטיסעמיטיזם, שטאט־ראט א. א.

ס'זענען אנגענומען געווארען אומעטום א גאנצע רייהע רעזאלוציעס:

בנוגע דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק זענען אנגענומען געווארען פאלגענדע רעזאלוציעס:

וועגען מלחמה: די פערזאמעלטע שטע־לען פעסט, אז די מלוכות, בעזונדערס דייטשלאנד, וועלכע ברעכען אינטערנאציאנאלע אפמאכען, שטויסען כסדר צו מלחמה, מ'דארף דעריבער דערויף לעגען א ספעציעלע אויפמערקזאמקייט. דער שלום קען נאר פערזיכערט ווערען דעמאלט ווען ס'וועט געשאפען ווערען א שטענדיגער בונד צווישען די דעמאקראטישע מלוכות אין אייראפא.

וועגען שפאניען: די פערזאמעלטע שטעלען פעסט, אז פרעמדע עלעמענטען ווי דייטשלאנד און איטאליען רייסען זיך אריין אין שפאניען, כדי דאס לאנד פונאנדערצורייסען פאר זיך, ס'ווערט בעגריסט דער העלדישער קאמף פון די שפאנישע רעפובליקאנער, וועלכע ווילען פער־זיכערען זייער פרייהייט.

וועגען דאנציג: די פערזאמעלטע שטע־לען פעסט, אז די טעטיגקייט פון דאנציגער סענאט און פון דריטען רייך איז געווענדעט אין דער ריכטונג פון פעראייניגען דאנציג צו דייטשלאנד, די פוילישע רעגירונג דארף אין דער הינזיכט זיין זעהר פיהלבאר און היטען די פוילישע אינ־טערעסען.

אין דער אינערליכער פאליטיק זענען אנגע־נומען געווארען פאלגענדע רעזאלוציעס:

וועגען סיים און סענאט: די פער־זאמעלטע פאדערען פונאנדערצולאזען דעם סיים און סענאט און אויסשרייבען נייע וואהלען אויפ'ן יסוד פון 5־פאכיגען וואהל־סיסטעם.

וועגען אנטיסעמיטיזם: די פערזא־מעלטע פערא ורטיילען די אנטיסעמיטישע העצע אין לאנד, די ענדעקעס און די גאנצע פוילישע רעאקציע נוצען אויס זייער אנטיסעמיטישע אקציע אלס מיטעל צו אונטערדריקען די ברייטע מאסען. די יודען־פראגע אין פוילען קען געלעזט ווערען נישט דורך די מיטלען, וועלכע ס'נעהמען אן די ענדעקעס און די רעאקציע נאר דורך ענדערען די געזעלשאפטליכע ארדנונג, יעדערליי אונטערדריקונג פון די נאציאנאלע מינדערהייטען טאר נישט הא־בען קיין ארט אין פוילען.

וועגען לאדזער שטאט־ראט: די פערזאמעלטע זאגען זיך ארויס דערפאר, אז ס'זאל וואס שנעלער אויסגעפיהרט ווערען דער ווילע פון די 100 טויזענד וועהלער אין לאדז, וועלכע האבען זיך ארויס ע׳זאגט פאר דער סאציאליסטי־שער זעלבסטפערוואלטונג און פאדערט, אז דאס געוועהלטע שטאט־פרעזידיום זאל וואס גיכער בע־שטעטיגט ווערען, כדי די זעלבסטפערוואלטונג זאל וואס גיכער קענען אנהויבען די ארבייטען לטובת די שטאט און די ברייטסטע מאסען. די פערזא־מעלטע פערורטיילען די לצנימדיגע ארויסטריטען פון די ענדעקעס אין שטאט־ראט, וועלכע פער־קלענערען דעם גיווא פון שטאט־ראט און שטערע אין דער ארבייט.

וועגען ראטמ. זדזשעבאווסקי: די פערזאמעלטע אפעלירען צום יוסטיץ מיניסטער, אז דער פערמשפטער ראטמ. זדזשעבאווסקי זאל בע־פרייט ווערען פון טורמע ביז דעם אפעלאציע־פראצעס, דערביי ווערט אויסגעדריקט די איבער־צייגונג, אז זדזשעבאווסקי וועט זיך נישט אויסבע־האלטען פאר דער אויסמעסטונג פון דער גע־רעכטיגקייט.

מלוכה־פרעזידענט אלס טויט־פאטער

פון א קינד פון א לאדזער ארבייטסלאזען

(א) ביים ארבייטסלאזען אסקאר לירקע אין נע־פוירען געבוירען געווארען דאס 10־טע קינד. לירקע (זשגאור סקא 73) האט נעכטען בעקומען אנ'ענטפער פון דער קאנצעלאריע פון מלוכה־פרעזידענט, אז דער פרעזידענט האט בעוויליגט צו זיין טויט־פאטער ביים נייגעבוירענעם. אלס מתנה האט דער פרעזידענט צוגעשיקט פארן קינד א ביכעלע פון פ. ק. א. מיט 50 זל. די טויט־פייערונג זאל פארקומען היינט 12 א זייגער אין דער עוואנגעלישער קירכע. דעם מלוכה פרעזידענט ביי דער טויט־צערעמאניע וועט פערטרע־טען דער שטאטישער סטאראסטע ר"ר מאסטאור סקי.

אזוי ווי דער פאטער פון דעם נייגעבוירענעם געפינט זיך אין זעהר שווערע מאטעריעלע בעדינגונ־גען, האבען די שכנים בעשלאסען איהם צו פערזעהן אין אנ'ענטשפרעכענדען אנצוג ער זאל זיך קענען בעוועגען ביי דער פייערליכער צערעמאניע. פון דער קוך פון דעם 12 בעצירק ווערט מען דער ארימער פא־מיליע צושיקען 10 יום־טוב'דיגע מיטאגען. די שכ־נים האבען אויך בעשלאסען איינצוארדנען א זאמעל־אקציע לטובת דער ארימער פאמיליע.

OSTATNI TYDZIEŃ LIKWIDACJI ponowna zniżka cen
HENRYK PFEFFER, Piotrkowska 113.

בעשטראפט אינדוסטריעלער

פאר פערהאלטען די בייטראגען פון דער אובעזפיעטשאלניע

דאס סטאראסטע־געריכט האט בעשטראפט דעם מיטאינהאבער פון דער פירמע וויטקינד און שותפים (וואולטשאנסקא 51)) ה' וויטקינד אויף 2000 זל. שטראף אדער 2 חדשים ארעסט ווייל די פירמע האט נישט בעצאהלט דער אובעזפיעטשאלניע 13,000 זל. און פון דעם געלד האט די פירמע שוין געהאט אראפגערעכענט די ארבייטער זייערע בעטראגען אין דער סומע פון 2300 זל.

אין דערזעלבער צייט איז בעשטראפט געווארען מיט 50 זל. דער אינהאבער פון דער פירמע פון גילזען „בריסטאל" אברהם לעווין, פאר נישט איינ מעלדען די נייאנגענומענע ארבייטער אין דער אובעזפיעטשאלניע.

פשיטיקער קהלה דאנקט „נותן לחם" און קאנסול מאקס קאן

היינטיגען חנוכה האט „נותן לחם" ארויסגע־געבען 200 אנציגלעך, קליידלעך און וועש פאר די ארימסטע קינדערלעך, א פעקעל קליידונג האט „נותן לחם" ארויסגעשיקט פאר „איהרע" קינדערלעך פון פשיטיק, וועלכע זענען היינטיגען זומער געווע־זען אויף דער „נותן־לחם"־קאלאניע. איצטער האט די פשיטיקער קהלה צוגעשיקט א הארציגען דאנק־בריף צו „נותן לחם" און ספעציעל פאר'ן קאנסול מאקס קאן, וועמענס נדבה די זאכען זענען געווען.

וויכטיגע פערזאמלונג היינט אין פליישער־צעך

היינט 3 נאכמיטאג קומט פאר אין אייגענעם לאקאל פון פליישער־צעך (ציגעל־גאס 28)) א פער־זאמלונג געווידמעט די איצטיגע שווערע לאגע אין פליישער־פאך. צווישען אנדערע וועט בעהאנדעלט דעלט ווערען די פראגע פון הכשרים און ניקור, צענביקעס, אסעקוראציע און שטייער־פראגען, ווי אויך די פלייש־בערזע.

אויף דער אינטערוועניץ פון צעך, איז פראלאנ־גירט געווארען דער טערמין פון איינשרייבען אלס מיטגלידער פון דער פלייש־בערזע ביז היינט, זונ־טאג. אין אינטערעס פון די קצבים, דארף זיך יעדער פערשרייבען אלס מיטגליד פון דער בערזע, כדי צו האבען וואהל־רעכט און וועהלען יודישע פארשטעהער אין דער פלייש־בערזע.

ליקווידירט דער שטרייק

אין דער פירמע טשארנאלעווסקי

(א) 4 וואכען האט געדויערט דער אקופאצי־יאנס־שטרייק אין דער פירמע טשארנאלעווסקי (ציגעל גאס 66), די בעשטימטע קאנפערענצען ביי'ם אר־בייטס אינספעקטאר, זענען יעדעס מאל אונטער־בראכען געווארען דורך די ארבייטגעבער אפ־געשלאגען געווארען, ענדליך איז די קאנפערענץ צושטאנד געקומען און האט געדויערט 2 טעג.

די פירמע איז איינגעגאנגען אויף די פאדע־רונגען פון די ארבייטער און צוריקגענומען צו דער ארבייט אלע ארבייטער, די נארמאלע ארבייט אין פאבריק זאל זיך אנהויבען פון דער נייער וואך אן, די ארבייטער האבען נעכטען נאך 4 וואכען פער־לאזט די מויערן פון דער פאבריק.

זעלבסטמארד אדער פלוצים געשטארבען?

שטאן הוסמאן (וואולטשאנסקא 220) האט געמאלדען דער פאליציי, אז אין דער צייט ווען עס איז קיינער נישט געווען אין דער היים פון 9 פריה ביז האלב 5 נאכמיטאג איז פלוצים גע־שטארבען דאס דינסטמיידעל, די 28־יעהריגע געטרודא יאנקאווסקא. ווען די בעל־הבתים זענען א היים געקומען האבען זיי געטראפען דאס מיי־דעל טויט, מען האט אונטערגענומען אנ'אונ־טערזוכונג.

ר. איזראעל

אויף נאוואמיעסקא

שפאנענדער ראמאן פון לאדזער לעבען

8)

— דאס הייסט, האט צילקע געזאגט, אז איהר זענט פולשטענדיג דעצידירט.

— ס'איז אפהענגיג אין איין זאך...

— אין וועלכע העגד דאס קינד וועט אריינפא־לען, האט שוין צילקע פון זיך צוגעגעבען

— אזוי איז עס.

— קען איך אייך בערוהיגען, דאס קינד קומט אין זעהר גוטע הענד אריין, רעגינא, אויב דו האסט צוטרוי צו מיר און איך רעכען אז יא יועסט די אייב־געהען דערויף, או דאס קינד דיינס יועל איך צו־נעהמען.

— פאר זיך צילקע? דו ווילסט מייז יונגעלע אדאפטירען.

— יא, רעגינא, אבער דאס מוז זיין שטרענג בסוד, פערשטעהסט זיך, אז דו וועסט קענען קומען און זעהען דאס קינד יוען דו וועסט נאר ווועלען און ווען דו וועסט זיך נאר נאך איהם פערבענקען, אבער דיין מויל מוז זיין פון היינט אן פערשלאסען אויף זיבען ריגלען, קיין איינציגער טאר וועגען דעם נישט וויסען, דאס קינד דארף הייסען מיינס, נאך מעהר סוד דארף דאס בלייבען פאר מיין מאן, יוען ער וועט צוריקקעהרען פון דער מלחמה. ער דארף נישט וויסען וואו, ווען און ווער. געהסט דו איין דערויף.

רעגינא האט געהאלטען אין איין וויינען און שלוכצען, הגם זי איז שוין דא אהער געקומען מיט דעם פעסטען בעשלוס אויעקצוגעבען דאס קינד. זי האט נאך אלץ נישט געקענט מסכים זיין מיט'ן גע־דאנק, אז זי וועט מוזען פערקויפען איהר ערשט און איינ־און־איינציג קינד. העגריק איז געשטאנען נעבען איהר בעגלעט איהרע שווארצע האר און אויך אין די יונגקעלעך פון ז ב אויגען האבען זיך בעוויזען טרעה־רען, צילקע האט פערשטאנען דעם יועהטאג פון די עלטערען. זי האט אבער געהאלטען, אז זי טוט א גוטע זאך. אויב דאס קינד יועט בלייבען ביי רעגי־נאן, יועט עס אויסגעהען פון הונגער, אדער גאר די מוטער יועט שטארבען, סיי ווי סיי וואלט זי געמוזט דאס קינד אויעקגעבען, איז דען נישט גלייכער יוען זי נעהמט עס? איז דען דאס נישט א גליקליכער צופאל, יואס גראד האט זיך אזוי געמאכט וואס זי יויל אדאפטירען א קינד?

— נו ,ויין נישט רעגינא, איך פערשטעה דיך זעהר גוט, אבער דו האסט נישט קיין אנדער עצה, זיי צופרידען, יואס דו קענסט זיכער זיין, אז דיין יונגעלע פאלט אריין אין גוטע הענד, איך יועל צו־נעהמען אנ'אם, א געזונדע און דיין בחור יועט ארויס יואקסען א מענש, אבער איך בעטאן נאכאמאל, אז מיר יועלען מוזען אדורכפיהרען אלע פארמאליטעטען או איהר זאגט זיך אינגאנצען אפ פונ'ם קינד, איצט ביי די דייטשען איז דאס לייכט אדורכצופיהרען און דאן מוזען מיר יועגען אלעס פערגעסען, ס'קען זיין, אז ס'יועט קומען אמאל א צייט וועט דיין זוהן וועט צו דיר צוריקקעהרען, אזוי שנעל יועט דאס אבער נישט געשעהען.

רעגינא און העגריק האבען געשוויגען, זיי האבען מעהר נישט געענטפערט אויף קיין שום פראַ־גען, אלץ יואס זיי האבען געטון, דאס געלד וואס זיי האבען געגומען פון צילקען, די אונטערשריפט יואס זיי האבען געגעבען איז געווען אזוי ווי געצוואונגענערהייט, מעכאניש אהן אייגענעם ווילען, זיי האבען אויך נישט געהערט די ווארנונגען פון משה קאן, וועלכער האט כסדר געטענהט, אז ס'איז בעסער צו שטאַ־בען, ס'איז בעסער דאס קינד זאל שטארבען, אבי נישט צו פערקויפען קיין קינדער.

— דאס יועט זיך, סיי־ווי־סיי שלעכט ענדיגען, האט קאן געזאגט.

— — — — — — — — — — —

געוואלד!, האט זיך רעגינא געריסען די האר פון קאפ און געשריגען.

איך וועל דאס מעהר נישט אויסהאלטען, איך קען עס נישט, איך וועל משוגע ווערען אדער איך וועל בעגעהן זעלבסטמארד. איך וויל צוריק מיין קינד, אויב נישט.....

רעגינא, בעזין זיך וואס דו רעדסט, דו ווייסט דאך, אז דאס איז איצט נישט מעגליך. מיר האבען דאך פריהער גוט ארומגערעדט, צילקע גיט דיר דאך האפנונגען אז אמאל וועלען מיר צוריקבעקומען דאס קינד.....

—אבער וואס זאל איך טון. האט רעגינא געיאָ־מערט, אז דא וועלען נישט העלפען קיין שום שכל־דיגע אויסטייטשונגען, איך בין א מאמע פון מיין קינד, און א מאמע מוז איהר קינד האבען.

— ס'טרעפט דאך אז ביי א מאמע שטארבט א קינד אויך....

— דאס וויל איך טאקע האט רעגינא געשריגען שוין נישט מיט איהר קול. דאס וויל איך טאקע, אז מיין קינד זאל שטארבען אבער דא ביי מיר, מיט מיר ביי מיין ברוסט.

— אבער צילקע קען דאך אונז דאס קינד צוריק געבען, זי מוז עס טון.

קיין שום אייפקלערונגען און קיין שום צורעדען פון העגריק'ן, וועלכע האט בעטראכט די לאגע ארום און ארום, האבען נישט געהאלפען רעגינא האט זיך געהאלטען ביי דאס איהרינע, אדער זי וועט צוריק־בעקומען דאס קינד, אדער זי וועט זיך דאס לעבען נעמען.

און טאקע אין דעם זעלבען טאג ווען צילקע האט געהאט געטראפען זיך מיט זיגמונט והרובעלטשיק איז רעגינא צוזאמען מיט איהר מאן געקומען צו איהר

צילקע האט פארגעשטעלט וועגען וואס עס האנ־דעלט זיך, און האט שוין נעהאט ביי זיך בעשלאסען זיך נישט אונטערצוגעבען און קעמפען ביזן סוף.

די צוואה פון איהר מאן יועט זי האלטען, דא וועט נאר נישט העלפען, זי וועט זיך מאכען א הארץ ווי אר־שטיין.

— ביזט געקומען קוקען אויף דיין שלמה'לע האט צילקע געזאגט, גיב א קוק אויף איהם, ווי גוט ער זעהט אויס, אבער זאלסט וויסען אז ער הייסט שוין מעהר נישט שלמה נאר מאיר, ער הייסט נאך מיין מאן, וועלכער איז אומגעקומען אויף דער מלחמה און זיין צוואה איז געווען אז ער זאל הייסען מאיר און איך זאל זיך קיינמאל נישט שיידען מיט איהם.

מיט די דאזיגע ווערטער האט צילקע געוואלט פערלויפען דעם וועג רעגינא'ן און העגריק'ן, וועגען וועלכען זיי זענען געקומען.

— העגריק האט געוואלט ראטעווען די שווערע לאגע, און האט זיך אנגערופען:

— פרוי ראזען, מיר זענען געקומען אהער, כדי אייך צו זאגען.....

— אז איך וויל צוריק מיין קינד, האט רעגינא אויסגעשריגען, הערסט צילקע, איך וועל נישט ארויס געהען פריהער פון דאנען, ביז איך וועל נישט מיט נעמען מיין שלמה'לע, איך וועל דא בלייבען, אויב דו וועסט עס נישט געבען מיטן גוטען, וועסטו דאס געבען מיטן בייזען.

— און אויב דו וועסט זיך נישט בערוהיגען האט צילקע מיט דעם זעלבען טאן געזאגט, וועל איך דיך פון דאנען ארויסווארפען, און אויב דו וועסט זיך נישט לאזען, וועל איך דאס טון דורך פאליציי.

רעגינא איז אריינגעפאלען פון צושטאנד פון היסטעריע, אין צושטאנד פון מעלאנכאליע, זי האט א לענגערע ווילע געשוויגען און ענדליך געזאגט:

— דו וועסט מיך נישט ארויסווארפען, איך וועל בלייבען דא ביי דיר, איך וועל דא זיין דיין דינסט־מיידעל, דו האלסט דאך סיי־ווי־סיי א מיידעל אין שטוב, ערלויב מיר דא צו בלייבען, אז איך זאל קע־נען שטענדיג בלייבען ביי מיין שלמה'לע.

— ס'איז איצט נישט דיינס, ס'איז מיינס און איך בעט דיך מיר נישט צו מאכען קיין שום פארש־לאגען, וועלכע וועלען דורך מיר זיכער נישט אנגע־נומען ווערען.

(המשך קומט)

לאגע פון יודישע קליינהענדלער

וויכטיגע פראגעז זענעז בעהאנדעלט געווארעז אויף דער גענעראל־פערזאמלונג פון צענטראלעז קליינהענדלער־פעראייז

פוי א זעהר שטארקע פעראינטערעסירונג, איז פארגעקומען אין צענטראלען קליינהענדלער פער־באנד פאמארסקי 15, די אלגעמיינע יעהרליכע גע־נעראל־פערזאמלונג. די ערעפענונגס ־ רעדע האלט פרעזעס ראטמאן מארי, וועלכער זאגט: די בעריכטען וועלכע מיר וועלען היינט דא אפגעבען, וועלען ווייט נישט זיין עהנליך צו די בעריכטען אין די פערגאנ־גענע יאהרען, אויב ביז אהער האבען מיר אין אונ־זערע בעריכטען גערעדט וועגען גייע זאכען, וועלכע מיר האבען געשאפען, וועט איהר היינט הערען ווע־גען דעם שרעקליכען אפוועהר־קאמף, וואס מיר האר־בען געפיהרט בכדי צו דערהאלטען אונזערע פא־זיציעס, א קאמף פון נישט לאזען אונז ארויסשטוי־סען פון די לאנג פערנומענע פאזיציעס אין ווירט־שאפטליכען לעבען, א קאמף, וועלכע האט געטראגען פערשידענע נעמען: ווי **פיקעטען, באיקאט, סטראגאן** א. אז. וו., א קאמף, וועלכער האט גע־קאסט זעהר אסך קרבנות, וועלכער איז פאר דער מלוכה׳שע ווירטשאפט געגאנגען לאיבוד. אנשטאט צו בויען פרישע, נייע פלאצובקעס, האט מען פער־ווענדעט די גאנצע כוחות צו דערהאלטען די אלטע נאכדעם ווי ס׳ווערען בעהערט מיט אויפשטעהן די פערשטארבענע מיטגלידער׳ און ס׳ווערט אויסגע־וועהלט א פרעזידיום, בעקומט דאס ווארט אדוו. וויצמאן, וועלכער רעדט אין א שעה׳דיגען און זעהר געלונגענעם רעפעראט וועגען די **אויפגאבען פון די יודישע קהלות** אין פון דער לאדזער בפרט.

דער רעפערענט גיט א היסטארישען איבערבליק פון דער יודישער קהלה, דערנאך נעהמט ער איבער צו די אויפגאבען פון דער קהלה אונטערשטרייכענדיג מיט פאקטען און ציפערן, וואס טוט די לאדזער קהלה און וואס קען זי און דארף טון.

דער עולם האט מיט גרויס אינטערעס אויסגע־הערט דעם רעפעראט און נאכ׳ן פערענדיגען גע־דאנקט מיט לאנג־דויערנדע אפלאדיסמענטען.

נאכדעם ווי ס׳רעדט דער אדוו. הערשקאוויטש וועגען **לאקאטארען־שוץ** פאר האנדעלס־אונטערנעהמונגען, בעקומט דאס ווארט צום קאסע־בעריכט דער קאסירער משה נאפארסטעק. **דער קאסע - בעשטאנד** שליסט זיך מיט 28.850.42 גילדען אויף דער זייט פון דעבעט און מיט 27.975.42 גילדען אויף דער זייט פון קרעדיט. די קאסע האט פעראיבעריט אין יאהר 1936 — 825.00 ג., פון וועל־כע 650.00 אין איבערגעגעבען געווארען אויפן רעז־זערווע־פאנד און 175.00 אין דער קאסע אויפן 1־טען יאנואר 1937 יאהר. אז מיר נעמען די בעזונדערע פא־זיציעס שטעלט מען פעסט. אז דער בייטראג — איינ־פלוס, אין פערגלייך מיטן יאהר 1935, האט זיך פערגרעסערט מיט 27 פראצענט, דאגעגען האבען זיך אלע אנדערע פאזיציעס, פערקלענערט מיט 14 פרא־צענט, וואס בעדייט, אז די צאהל מיטגלידער האט זיך בעדייטענד פערגרעסערט, דאגעגען האט זיך פערערגערט דער מאטעריעלער מצב פון קליינ־הענדלער.

ראטמאן כארי זאגט: ווי ס׳איז צו זעהן פון יע־דער פאזיציע פון קאסע־בעריכט בעזיצען מיר א גע־זונדען בודזשעט, די הכנסות זענען געשטיגען און אט דאס איז געשעהן אין א צייט, ווען אין אלע אר־גאניזאציעס ווערען די הכנסות פון טאג צו קלענער.

אין פערלויף פון יאהר זענען צוגעקומען 4 נייע סעקציעס אויף אן אלגעמיינע צאהל פון 368 מיט־גלידער און 141 אינדיווידועלע מיטגלידער, דאגע־גען זענען ארויסגעטרעטען 49 מיטגלידער און דאס בעדארף, וואס זיי האבען ליקווידירט די געשעפטען אדער אויסגעוואנדערט.

מיר בעזיצען נישט קיין שום חובות, אין פער־לויף פון יאהר, האבען מיר אדורכגעפיהרט 7.105 אינדיווידועלע און 132 מאסען אינטערווענצען (אין אלגעמיינע ענינים) אין פערלויף פון יאהר האבען די מיטגלידער דורך דער פערמיטלונג פון פעראיין איינגעצאהלט 1.975.000 גילדען שטייערן, אט דאס איז דער בעסטער בעווייז, וואס פארא צוטרוי די מיטגלידער האבען צום פעראיין.

מיר האבען אדורכגעפיהרט א גאנצע רייהע אינ־טערווענצען אין די פראגען, צעטעליקעס, סטראגאנען, מילך־פראגע, שטאלען ־ פראגע, קוח־בעזיצער און פיל אנדערע. דער פעראיין שטעהט אין שטענדיגען קאנטאקט מיט דער פרעסע, פאר וועלכען מיר דאנקען זעהר דעם ,,נייעם פאלקסבלאט", מיר האבען טעטו־מען אנ׳אקטיוויטען אנטייל אין אלע פראיעקטען און ארבייטען אין דער האנדעלס־קאמער, מיר זענען די איינציגע ארגאניזאציע, וועלכע טרעט ארויס צו וואהלען זעלבסטשטענדיג, מיר פערלאזען זיך נישט אויף קיינעם, מיר גלויבען נאר אונזערע איינענע פארשטעהער, נאר צו זיי האבען מיר דעם צוטרוי און נאר זיי קאנען מיר אנפערטרויען די פערטיידי־גונג פון אונזערע אינטערעסען, ביים היינטיגען טאג איז יעדע איינע ווירטשאפטליכע פראגע ענג פער־בונדען מיט פאליטיק און להיפוך. אונזערע ארויס־טריטען געפינען דעם גרעסטען ערפאלג און איינס פון די וויכטיגסטע איז דאס, וואס מיר זענען די, וועלכע האבען דערוועקט דעם קליינהענדלער צום בעוואוסטזיין, אריינגעגעבען מוט און איבערצייגונג צו זעלבסטשטענדיגקייט. מיר האבען געפיהרט א שטארקען אפוועהר ־ קאמף. נישט קיין אנדערע ווי מיר ארעמע הענדלער **האבען פערקלאגט דעם ,,ארענדאווניק"** פאר טרייבען רכילות געגען דעם יודישען קליינהענדלער, ס׳האנדעלט זיך וועגען דעם פאמעראנצען ־ פראצעס. מיר ארעמע קליינ־הענדלער מוזען אויף דיזע אויסטעטען שווערע הונ־גערטעס.

דאס ווארט בעקומט ה׳ מאגנישעווסקי, וועלכער שטעלט זיך אן אויף דער פראגע פון שאפען אויפן ארט פון די ביז איצט עקזיסטירענדע 16 יודישע קליינהענדלער ־ פעראיינען, איין שטארקע און מעכ־טיגע ארגאניזאציע, וועלכע וועט זיך קענען ענטקע־גענשטעלען אלע דראהונגען, וואס לויערען ביים היינטיגען טאג אויפן יודישען קליינהענדלער.

וועגען דעם זעלבען רעדט אויך ה׳ מאגעליכט, וועלכער זאגט: שוין פון לאנגע יאהרען לאזט זיך אפטערווירען א איבערוואוקס פון יודישע ווירט־שאפטליכע ארגאניזאציעס א ערשיינונג, וועלכער צערשפליטערט אונזערע ענערגיע, כוחות און ארגא־ניזאציאנס ־ קרעפטען (ווי אויך פינאנציעלע) אויף אינערליכע רייבונגען און קאמפען, בכדי צו זעטיגען פערזענליכע אמביציעס מיט שאדען פאר׳ן קליינ־הענדלער, בפרט יודישע קליינהענדלער.

די יודישע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס ערפילען שוין לאנג נישט זייערע אויפגאבען שוין לאנג ווי זיי זענען ארויס פון די ראהמען פון ביזהיגע זיין דעם מיטגליד אויף געזונדע מאראלישע יסודות. די גרעסטע טייל ארגא־ניזאציעס זענען איבעריגע, זיי ווענטירען און עק־זיסטירען בלויז צום צוועק צו זעטיגען די אמביציעס פון ,,פרעזעס" אדער די כשטעטע פון ,,סעקרעטאר", אדער גלאט צוליב קאנקורענט־טעמים מיט א צווייטען פעראיין. אין אזעלכע בעדינגונגען ווערט לטובת דעם יודישען קליינהענדלער נארנישט געטאן, די ארבייט ווערט אנשטאט צענטראליזירט, צערשפלי־טערט, צוזייט און צושפרייט און אנטערפענדיג אויף די היינטיגע פאר אונז יודען, שוועריגקייטען, איינ־גאנצען פערניכטעט. יודישע ווירטשאפטליכע אר־גאניזאציעס זענען פאראן אין לאדז 191 פון דעם **ריין קליינהענדלער ־ פעראיינען** 18. יע־דער פעראיין האט א בעזונדערן פעראיינס־לאקאל, בעזונדערע פערוואלטונגען, ביורא ־ אנגעשטעלטע און דער מיטגלידס ־ ביים טאג טיט אממיסטען אויף נישט קיין רעאלע צוועקען, נישט זאכליכע צוועק־קען.

שוין מעהרערע מאל איז אונטערנעמען געוואר־רען שריט די פעראיינע צו פעראייניגען, צענטרא־ליזירען, אבער שטענדיג געפינען זיך מענשען, וועל־כע האבען א ריין פערזענליכען אינטערעס און שטער־רען צו פעראייניגען אונזערע כוחות, אויך איצט טומט דאס זעלבע פאר, אבער סוף כל סוף וועלען מיר סעפינען מיטלען די שטערערס צו בעזייטיגען און אונזערע ארגאניזאציעס גענוג צו מאכען. מיר ווא־רענען די אלע שטערער, אז זיי זאלען זיך ווי אמ־שנעלסטען בעזינען און צוריקציהען זיך פון קרומען וועג, ווייל ס׳קען זיין צו שפעט. דערויבער רופען מיר צו איינהייט, אונזער שוואכקייט און צוריסענקייט זענען איינער פון די תיפטקוואלען, וועלכע שפיר־זען און דערמוטיגען דעם אנטיסעמיטיזם. מיר טאר־רען אפילו איין שעה נישט פערלירען, הועלפט בויען אונזער צוקונפט, העלפט שאפען די צענטראליזאציע אין דער דיסקוסיע וועגען בעריכט נעמען נאך אנ־טייל די ה״ה באמשטיק, ווימאן, טאגעליכט, איזינג, גאלדקינד און מינץ.

דער לעצטער בעשלאגט זיך שטארק אויפן **גורל פון די יודישע טאג־שטייער** און מארק־פאהרער, זיי זענען דאס די, וואס וועלען האבען אויסצושטעהן די גרעסטע צרות.

אלע פערארדנונגען און בעגרענצונגען אין האנ־דעל טרעפען בעיקר דעם יודישען טאג־שטייער, בעת א יקרות בעשולדיגט מען איהם און ליכוגע און אז מען וויל ווארפען די פרייזען, פאדערט מען דאס ביים טאג־שטייער, כאטש ער איז סאט די נשמה שולדיג. די הורטאוניקעס האלטען זיך ביי די אלטע פרייזען און די קליינהענדלער זענען געצוואונגען צו פערקויפען אונטער פרייז.

צום סוף ווערט אויסגעוועהלט א נייע פערוואל־טונג.

טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעלעפאן 213-84

היינט, זונטאג, דעם 17־טען יאנואר, פונקט 9 אווענד

נאר 1 ארטיסטישער אויפטריט

אויסגעפיהרט דורכ׳ן בעליבטען ארטיסט־רעציטאטאר

אברהם וואלפשטאט

הומאר, שוישפיל און ריטמישע רעציטאציע

אין רעפערטואר: משוגענער בטלן, מאניש, סאקא און וואנצעטי, דזשעז. ביים דניעפער, וועלט־בערזשע, האמערס, דזשים, סערזשאנט גרישא, אלימענטען, הונגער־שטרייק, ציגען, דער נאסען־פויקער, ברויט, מסעות בנימין השלישי.

אויטארען: פרץ, אש, שלום עליכם, מענדעלע, גארקי, בערגעלסאן, סעגאלאוויטש, כאריק, צייטלין, נאדיר, מאנגער, האלפערן, זינגער, קוויטקא, פיינבערג, מאריאן, לוצקי און אייגענס.

בילעטען צו בעקומען אין „קולטור־ליגע" און אין קאסע פון „פילהארמאניע".

דער העלזעהער ערגאנדי

נישט פארגעזעהען זיין אייגענעם דורכפאל

(–) מיט א פאר חדשים צוריק האבען זיך בעוויזען אנאנסען אין דער לאדזער פרעסע אז קיין לאדז איז געקומען דער בעריהמטער כיראמאנט און גראפאלאג, מייסטער פון שווארצער מאגיע און אלע וויסענשאפטען ערגאנדי.

דער כיראמאנט ערגאנדי האט זיך בעזעצט אויף גלובנא 13 און עס האט איהם פון אנהויב געגליקט, עס האבען אנגעהויבען צו איהם צו קומען מענשען לייכט גלויביגע פערנארישטע, וואס האבען דווקא געוואלט וויסען וואס עס וועט מיט זיי טרעפען מארגען, די קליענטעלע האט זיך רע־קרוטירט מעהרסטען פון דער אינטעליגענץ.

האט זיך אבער געטראפען אז איינע פון זיינע קליענקעס האט זיך איבערצייגט, אז דער העלזעהער טרעפט נישט, ער האט איהר פאראויס־געזאגט א חתן מיט׳ן נאמען זיגמונד־אטאן, די חתונה אין א דריי חדשים ארום און פון דעם אלעם האט זיך אויסגעלאזט א בוידעם. די פערפיהרטע קלי־ענטקע איז געקומען צום העלזעהער און געפאדערט איהר געלד צוריק. ערגאנדי האט אפגעזאגט, זי האט איהם איינגעקלאגט אין געריכט.

אין שטעטישען געריכט האט ערגאנדי, אין דער אמת׳ן דער 51־יעהריגער לודוויג טשערניאווסקי ערקלערט אז ער איז נישט קיין אפעריסט, אז זיינע פאראויסזעהעגישען זענען געבויט אויף וויסענשאפט ער איז אסטראלאג, זיינע האראסקאפען ברענגט ער פון פאריז פון דער מעטאפסיכישער געזעלשאפט, אז ער האט נישט איינמאל מיטגעהאלפען צו ענט־דעקען פערברעכערס, אז צוליב זיינע אנווייזונגען האט מען געפינען אמאל אוועקגעקומענע צוויי יונגלעך א. ד. ג.

דער פראצעס איז אפגעלעגט געווארען, כדי ארויסצורופען און אויסהערען אלס עדות א פאליצ־יאנט וועלכען ער האט געהאלפען ענטדעקען פער־ברעכערס.

Dr. med.

HALTRECHT

ספעציעל־ארצט פאר הויט־, געשלעכטס קראנקהייטען און מענער־שוואכע

האט זיך איבערגעצויגען פון פעטריקאווער 10 אויף

161 פעטריקאווער 161

טעל. 245-21

נעהמט אן פון 8 ביז 2 ביי טאג און פון 7 ביז 9 אוו. זונטאג און חגאות פון 9 ביז 1 ביי טאג.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא־פרייזען

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען.

בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע

זאוואדזקא 6, טעל. 234-12

נעמט אן פון 8—11 נאכמ. אוי פון 6—8 אווענד

KINO TEATR

MIRAŻ

11 LISTOPADA 16

היינט און פאלג. טעג!

די רייצענדע און בעהנ׳טע

Marlena Dietrich

און דער העלדישער

GARY COOPER

אין דעם ליבעס־פילם א. נ.

„רייז"

אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג—12 בייט.

Tysiącom dzieci w Polsce grozi głód

Pomyślcie o tem i złóżcie ofiarę na Pomoc Zimową dla bezrobotnych.

וואוקס פון דעפאזיטעז אין פ. ק. א.

דעם 14 ד. ח. איז פארגעקומען א זיצונג פון פערוואלטונגס־ראט פון פ.ק.א. וועלכע האט נאכ׳ן אויסהערען דעם בעריכט פון דער רעווידיר־קאמיסיע, בעשטעטיגט דעם בילאנס פון פ.ק.א. אויפ׳ן יאהר 1936, וועלכע שליסט זיך מיט א ריינעם ריוח פון 5,599,474 זל.

די דעפאזיטען זענען אין פערלויף פון פער־גאנגענעם יאהר געוואקסען מיט 13,981,942 זל. דערגרייכענדיג אויפ׳ן 31 דעצעמבער די אלגע־מיינע סומע פון 895,668,821 זל. די שפאר־רונגס־ביכלעך זענען געוואקסען אין פערלויף פון בעריכטס־יאהר מיט 397,988 שטיק ביז 2,286,830 שטיק. דער אלגעמיינער אומזאץ האט בעטראפען די נישט־נאטירטע ביז איצט ציפער פון 30 מיליארד זל.

איבערגעפאהרעז דורך אנ׳אויטא

(א) אויף דער 6 שיערפיען גאס 12 איז איבערגעפאהרען געווארען דורך אנ׳אויטא דער 60־יעהריגער יצחק מאיר בארנשטיין (6 שיערפיען 12). דער שאפער פונ׳ם אויטא האט בעוויזען צו ענטלויפען. דעם פערוואונדעטען האט ערטיילט די ערשטע הילף די פאגאטאוויע.

אונטערגעווארפעז א קינד

(א) אין לאקאל פון דער אפטיילונג פון עפענטליכער שוץ (זאוואדזקא 11) האט די אר־ביימסלאזע העלענע אניאל איבערגעלאזט איהר 3 יעהריג קינד. מיט א צייט צוריק האט די אניאל איבערגעלאזט אין דעם זעלבען לאקאל איהר 4 יעהריג יונגעלע. דאס קינד האט מען אפגעשיקט אין ערציהונגס־הויז.

זעלבסטמארדעז

(א) אויף דרעווגאווסקא 83 האט זיך געסם׳ט מיט סובלימאט דער 27־יאהריגער וואצלאוו ביאלא־בזשעסקי, אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל, די סיבה פון זעלבסט־מארד איז נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

* * *

(א) אויף לעגיאנאוו 26 האט זיך געסם׳ט דער 17־יאהריגער סטאניסלאוו קאמינסקי (אל. קאשטשושקי 11) פאגאטאוויע האט איהם אפגע־פיהרט אין שפיטאל.

* * *

(ז) אויף פאלנאצנא 12 האט זיך געסם׳ט מיט יאדינע די 27־יאהריגע העלענא גאלדמאן, פאגא־טאוויע האט איהר ערטיילט ערשטע הילף.

געפונען א דערפרוירענעם אויף סויט

(ז) נעכטען 7 אינדערפריה האט מען אין א ראוו ביי העלעניבעק געפינען אנ׳אויף־טויט־פער־פרוירענע אלטיטשקע.

ווער זי איז — איז נישט פעסטגעשטעלט געווארען, ווייל מען האט ביי איהר נישט געפונען קיין שום דאקומענטען.

איבערגעפאהרעז

(ז) אויפ׳ן באלוטער פלאץ איז נעכטען אינ־דערפריה איבערגעפאהרען געווארען דורך א דראזשקע דער 62־יעריגער שמואל קאץ (ריבנע 8).

ביי איהם איז צובראכען געווארען דער לינקער פוס.

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף און אפגעפיהרט אהיים.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוועכע

האט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל־גאס 7 אויף

69 פילסודסקיעגא 69

(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141-32

נעהמט אן פון 8—10 פריה, 12—2 און 5—8 אוו.

זונטאג און חגאות פון 9—11 פריה.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15 טעל. 149-07

ספעציעל־ארצט פאר מענער ־ שוועכע־בע־האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענד.

זונטאג פון 9—1 פארמיטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

צוויי שוועסטער

א רייכע און אנ'ארימע. — אונמענשליכע בעציהונג פון דער רייכער צו דער ארימער

זיי זענען צוויי שוועסטערן. איינע איז גע־וואָרען רייך, זעהר רייך, פערמאָגט א פאבריק, א רייכע געשעפט און א גרויס הויז, די צווייטע איז ווידער געוואָרען שטארק פעראָרימט און ווייט, אז מ'האט זי ארויסגעוואָרפען פון דער דירה און זי וואלגערט זיך שוין א לענגערע צייט ארום ערגיץ צווישען גוטע מענשען א בעוואָפענע מיט קליינע אפגעריסענע און אויסגעהונגערטע קינדער.

די נגידית'טע וויל פון דער קבצנ'טע נישט הערען, מיידט אויס מיט איהר זיך צו בעגעגענען.

אומזיסט האָבן קרובים און אנגעזעהענע מענשען זיך בעמיהט ווייכער צו מאכען איהר פערשטיינערט הארץ, געפרובט א'יסצווירקען פאר דער עלענדער שוועסטער א פאָר גילדען בכדי זי צו דערהאלטען ביים לעבען.

אנימאל קעהר'ט זיך אזוי אום די אונגליקליכע מיט'ן קינד אויף דער האנט פון עפעס א קאמיטעט, וואו זי איז א גאנצען טאג בחנם געשטאנען אין א רייה, רעכענענדיג דאָך צו בעקומען א ביסעל הילף. דערוועהט זי פון דערווייטענס די רייכע שוועסטער אנ'עלעגאנט אנגעטוענע, ארויסגיין פון א גרויס יידען געשעפט און דאס משרת טראגט איהר נאך א שטויס פאקעטען מיט פערשידענע איינגעקויפטע סחורות.

זי שפרינגט צו איהר צו מיט אלע כחות, פאלט איהר צו די פיס, בעט ביי איהר מיט ביטערע טרעהרען, כאטש א פאר גראשען אויף א ביסעל וואַרעמס פאר'ן אויסגעפרוירענעם און אויסגעהונגערטען שוואלב אויף דער האנד.

די רייכע שוועסטער קוקט זיך אפילו אויף איהר נישט אום, טאנצט אריין אין אייגענעם אויף איהר ווארטענדען לוקסוס־אויטא און פערשווינדט אין איינגענבליקליך אין יאהרמארק פון דער פיעטרקאווער גאס.

אין א דריי טאג ארום נאך דער בעגעגעניש קומט אומגערעכט אריין אין פינסטערען שטיבעל, וואו די אָרימע שוועסטער האט זיך איינגעהאלטען א פאליציאנט. ער פרעגט זיך אויף איהר שטארק אויס ביי די שטוב-מענשען און שכנים, פארשט אויך זי אליין אלוויטיג אויס און נאך דער חקירה ודרישה נעמט ער זי מיט אין קאמיסאריאט. דארט בעמט זי ווידער אין דער ארבייט אריין דער קאָמיסאר אליין דא ווערט זי ערשט געוואהר, אז מ'בעשולדיגט זי אין אנפאלען אויף א רייכע דאמע און פרובען זי שאנטאזשירען בכדי פון איהר ארויס פרעסען געלד.

די אומגליקליכע פרוי שטוינט, ציטערט פאר שרעק, זי הויבט נישט אן צו וויסען, וואס קומט דא אזוינס פאר, וואס מ'וויל פון איהר, ערשט, ווען זי בערוהיגט זיך אביסעל, כאפט זי זיך, אז מ'מיינט דא געוויס די מעשה מיט איהר שוועסטער.

זי דערציילט פאר'ן אויספא־שענדען קאמיסאר די גאנצע געשיכטע מיט איהר שוועסטער

די אכזריות'דיגע האנדלונג פון דער מאדאם לגבי דער אייגענער שוועסטער ריהרט אזוי דעם קאמיסאר, אז ער נעמט ארויס פון דער קעשענע 10 גילדען און דערלאנגט דער בעשולדיגטער פרוי און הייסט איהר אהיימגיין און איינקויפען פאר די קינדער אביסעל בעהייצונג און עסענווארג.

גלייכצייטיג פאראָרדענט ער אויך צוצוציהען די רייכע שוועסטער צו פעראנטווארטליכקייט פאר בעלייגען א פאלשע אנקלאגע אין דער פאָליציי.

ארנוס.

Księgowość
Piotrkowska 46, m. 22.
לויט פארשריפטען פון שטייער־אמט!
איינפיהרונג פון האנדעלס ביכער, בילאנסען
ביכער-קאנטראָלע, שטונדענווייזע ארבייט
אין דער שטאט און ביי זיך אינדערהיים
פרייזען מעסיגע.

רעדוקציע פון די פרייזען אין „קאנסום"

זייט א לענגערער צייט דויערט אויפ'ן היגען האנדעלס-מארק א נייגונג צו פערקלענערן פרייזען. דער ערשטער אין דעם גענג צו רעדוצירען די פרייזען איז דאס איינציגע וואָרען-הויז „קאנסום" ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור, ראקיטשינער 54, וועלכער האט זיך ערוואָרבען אנ'אונגעהויערע פאפולאריטעט א דאנק די רעוועלאציאנס נידריגע פרייזען פון איהרע סחורות.

דער „קאנסום" פערקויפט דאמען און הערען-וועש, ווידזעווער אויסארבייטונגען, וועלכע זענען בעקאנט מיט זייער הויכער קוואליטעט, אויך קאנפעקציע און קאלאניאל-וואָרען.

אלגעמיינע פערזאמלונג
פון די מיטגלידער פון דער פלייש בערזשע

לויט'ן 28 פאראגראף פון סטאטוט וועגען פלייש בערזשע אין לאדז קומט פאר זונטאג דעם 31 דעצעמבער 1937. 2 אזייגער נאכמיטאג אין לאקאל פון די פייערלעשער (11 ליסטאפאד 4) אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג פון די מיטגלידער פון דער פלייש-בערזשע אין לאדז.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 17-טען יאנואר 1937

8 צייט-סיגנאל, 8.03 אודיציע פאר דערפער, 8.18 זונטאג-קאנצערט, 8.50 ידיעות, 9 גאטעסדינסט, 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 מוזיק. פריהמארגען, 2 רעפאר־טאזש, 2.15 רעקלאמע-קאנצערט, 2.30 ראטגעבער פאר ספארטלער, 2.45 פאלקס-מוזיק. 3.30 אודיציע פאר דערפער, 4 אודיציע, 4.15 קאמעראל - הערשפיל, 5 טראנסמיסיע פון „בריסטאל" אין ווארשא, 7 ליטעראַרישע סקיצע, 7.15 מעלאדיעס צו טענץ (פליטען), 7.45 סאָליסטען-קאנצערט, 8.20 ספארט - ידיעות, 8.40 פאליטישער איבערזיכט, 8.50 ידיעות, 9 „אויף די לעמבערגער פרעהליכע כוואליעס", 9.30 פארטעפיאן - קאנצערט, 10 טאנץ-מוזיק פון א ווילנער ארקעסטער (פון ווילנע).

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

1-טע און 2-טע ציהונג פון פרייטאג

5.000 זל. — 14219 48488 115047
— 2.000 זל. — 20610 42219 48360 51766
53886 77277 88521 89149 111408 111654
115751 128841 156866 170819 194522
1.000 זל. — 1241 4002 9429 9666 30464
39817 45648 48581 52401 54334 94336
122994 15032 161334 163526 179270 190233

3-טע און 4-טע ציהונג

האָט טעגליכע געווינס פון 25 טויזענט זל. אין געפאלען אויפן נומער 140782.

10.000 זל. — 55015 130097 173612.
5.000 זל. — 16073 57127 126850 145969
2.000 זל. — 28760 49863 53848 59761
70978 97801 100216 101908 114548 119741
133343 145301 185429 190262.
1.000 זל. — 7046 11895 16281 20683
44939 62802 63696 75848 78762 8031 93670
120035 149122 155394 156853 161741
168444 177757 180152 182192 187379.

שבת'דיגע ציהונג

10.000 zł. — 70027 134490
5.000 zł. — 65396
2.000 zł. — 19740 75643 75550 76482 98365 108572 140650 143295 164142 172368 174599
1.000 zł. — 11815 16304 21697 23998 25105 42076 44125 52186 60632 65346 68434 89017 94619 96128 106414 103261 106754 112579 123783 128866 141268 141682 144906 145690 146734 147592 152317 152667 158337 161322 163141 164061 173152 177430 183280 192495.

Wygrane po 200 złotych

41 47 83 213 36 382 94 437 659 712 34 42 72 849 1362 547 741 842 56 2070 152 272 691 879 917 51 3085 200 26 55 72 365 611 94 866 909 46 4450 547 683 722 34 802 33 5028 32 68 300 40 587 625 771 898 946 96 6020 129 26 7799 7155 93 96 260 300 687 858 962 8215 355 463 77 507 702 19 864 9054 152 58 213 39 315 678 739 913

10009 59 81 142 248 58 468 638 787 857 914 11124 41 69 264 91 329 741 842 931 42 12082 170 209 76 83 538 98 687 813 36 903 71 13011 16 21 195 457 72 659 99 72 36 940 14044 865 15067 97 107 403 51 667 783 96 826 34 81 946 78 16042 187 476 94 511 13 667 81 737 74 17118 371 570 711 36 852 58 66 946 18141 279 312 452 67 507 58 704 950 19094 430 513 24 58 69 655 93 881.

20058 65 126 228 323 32 468 723 82 857 934 21016 139 376 703 63 74 858 22043 200 99 393 419 93 94 601 803 952 23087 117 34 44 227 502 84 979 24058 125 223 328 58 444 79 925 72 716 25141 96 256 92 310 87 455 734 874 914 31 26185 306 600 45 59 718 832 982 27029 191 369 524 28 76 89 772 821 954 28254 64 428 41 63 68 678 703 924 29029 439 94 562 74 608 57 769 964

30099 116 288 343 90 944 31084 199 214 567 876 88 943 81 96 32096 421 600 93 945 91 33116 251 360 83 403 501 646 833 81 34098 356 796 35050 194 211 66 74 337 43 74 408 24 54 704 18 60 61 73 826 68 900 36011 24 296 366 616 901 37012 62 169 247 415 517 46 95 658 869 955 38105 24 208 13 649 39015 66 101 306 20 34 83 96 745.

40175 93 271 78 387 888 944 41051 75 82 128 43 74 286 380 85 510 89 641 758 894 42009 149 55 328 414 629 30 972 43071 344 503 26 332 95 780 89 92 44072 493 505 12 43 791 864 969 45067 153 385 473 581 687 754 89 902 84 46012 345 442 730 93 835 36 948 91 47142 280 369 611 59 738 79 820 30 996 48023 145 302 45 904 39 4949042 223 331 81 579.

50024 96 267 72 412 24 40 535 667 739 44 64 940 51000 261 89 321 425 581 605 65 82 52201 566 614 845 490 81 53103 447 505 56 658 779 921 54026 39 219 29 336 40 69 88 667 729 878 86 55070 111 229 445 628 740 939 40 57 81 65046 295 399 580 622 69 57176 272 336 473 558 611 755 58122 46 337 60 429 81 507 48 673 85 702 35 50 952 59050 179 309 472 534 647 73 98 800 14 40 45 973 60049 231 86 346 790 978

61057 111 70 240 58 391 423 56 540 695 811 78 62133 82 415 520 67 697 705 807 59 52 942 63022 349 73 875 951 64309 10 49 471 557 782 842 47 55 89 966 65321 483 572 645 765 898 961 66006 32 98 117 82 247 63 307 433 977 67190 321 64 437 72 892 900 39 68078 190 212 335 36 52 462 503 41 50 695 745 67 916 69199 214 52 133 52 597 607 702 16 93.

70090 216 04 45 443 570 877 82 907 71176 77 255 451 63 385 654 876 80 904 36 72584 699 754 62 83 814 73134 56 248 520 919 74072 115 34 41 223 441 91 528 834 74 75109 40 253 70 339 635 775 93 814 33 65 913 17 76112 23 41 333 94 462 69 821 918 77015 77 200 74 336 92 416 79 553 715 68 843 925 78060 149 251 317 447 521 34 94 79152 97 334 63 721 64 806 923.

80159 294 304 13 29 504 700 72 850 900 61 81116 19 22 239 475 506 41 99 701 59 69 833 927 82301 183 238 303 10 73 439 82 521 29 69 818 47 951 83023 50 76 368 83 434 614 23 930 52 84214 21 372 659 85032 74 188 619 809 86059 96 116 267 372 626 71 78 839 72 87087 145 268 320 55 67 530 680 92 956 88097 163 304 71 700 853 965 89115 44 55 274 308 760 68 872 995.

90000 24 85 134 233 94 303 464 623 50 52 954 91062 117 39 89 90 318 19 462 70 685 794 854 66 92036 283 90 385 95 426 548 633 57 862 913 30 93018 136 294 455 710 36 94008 50 73 108 427 80 631 749 930 95037 138 226 348 519 55 81 96 934 54 57 96060 237 377 440 633 98 852 97103 41 247 389 948 80 98182 87 321 497 528 876 908 99075 199 246 309 25 39 414 59 530 951 86.

100086 157 395 537 40 660 746 846 934 49 101303 09 479 90 731 879 945 102052 286 347 475 519 882 977 103026 136 58 223 79 365 880 904 14 28 104024 26 172 731 840 72 105108 15 35 301 64 414 693 849 904 106075 134 96 290 95 232 68 569 87 699 746 59 69 856 933 46 107169 206 31 342 90 661 947 108206 300 421 929 38 109051 98 177 270 508 90 602 18 88 702 893.

110009 107 374 77 432 111025 263 425 507 657 780 822 112171 644 831 91 865 77 983 113159 213 39 62 386 502 70 82 114035 79 135 263 365 434 530 94 665 115223 370 400 757 926 116037 60 229 54 788 117340 420 520 118035 57 96 441 595 752 90 919 92 119015 178 422 47 71 500 27 77 728 818 37 74 956.

120018 77 305 25 632 798 857 994 121012 127 29 84 566 80 658 771 944 62 86 122417 677 731 123145 61 218 325 579 693 734 911 44 72 124357 70 310 432 75 125143 220 338 513 641 704 30 952 62 126241 79 441 894 127185 238 55 413 505 678 948 128014 261 90 365 501 32 735 46 920 88 129199 328 48 457 509 70 602 747 869 982.

130119 241 300 09 82 83 526 612 35 98 706 21 25 80 92 844 89 131062 191 95 310 433 525 672 737 58 92 944 132194 529 47 759 852 133109 231 97 325 513 688 703 817 80 134012 197 848 94 564 688 720 26 957 83 135044 55 59 93 148 385 462 521 785 808 93 136041 113 828 309 418 43 77 561 705 11 970 137315 530 671 98 814 978 138036 196 329 427 676 84 747 912 80 139232 326 79 410 29 595 685 713 39 962 96.

140063 84 115 482 549 602 30 719 40 47 85 141015 190 276 759 142024 114 36 242 83 300 42 554 64 642 99 143026 50 134 421 735 58 144028109 27 64 230 45 506 694 718 807 145079 138 246 603 772 77 849 55 88 916 37 146063 119 71 206 43 60 399 434 660 71 85 716 871 954 147055 63 109 255 384 437 68 70 689 778 844 148102 40 294 440 52 534 98 149183 208 21 367 420 59 67 534 729 921.

150150 569 631 65 71 817 35 931 151001 47 57 105 96 465 629 766 806 97 968 152058 127 247 69 93 317 50 55 467 588 649 709 52 79 93 903 153067 190 216 426 602 15 66 715 92 927 62 154008 43 51 222 26 307 527 39 910 76 155069 294 321 22 30 460 619 156005 100 11 15 20 23 30 510 667 927 51 157428 500 634 158144 59 68 115 209 795 820 76 963 159175 78 233 51 361 807 12 29 67 95 91 85.

160281 348 486 503 647 780 161039 45 130 284 646 852 162090 129 223 65 68 431 72 700 95 829 163102 285 98 467 586 775 869 164571 673 924 74 165115 37 306 69 500 49 93 657 714 82 971 166209 14 99 571 604 74 80 996 167022 97 184 86 215 307 435 46 49 634 76 765 80 827 48 902 45 168106 493 894 169068 116 303 14 637 50 753 812 904 75.

170215 53 84 360 465 609 25 713 20 915 171075 78 121 282 464 579 767 172272 352 67 86 448 771 76 173024 51 73 381 420 647 72 709 902 174034 160 92 347 418 96 544 88 837 952 175072 160 332 453 507 738 835 67 91 956 176041 178 252 80 716 81 177006 40 87 105 16 253 354 599 618 19 91 96 713 178374 644 870 179163 98 364 85 506 10 46 919.

180210 69 92 424 26 567 666 725 52 878 962 181086 356 63 573 767 866 182014 148 90 231 325 515 652 736 95 953 183064 253 95 403 98 747 48 881 184307 441 711 806 918 185138 424 502 695 763 815 18 960 95 186042 86 305 43 403 540 639 848 187033 77 145 77 416 833 188072 200 59 482 703 819 189386 437 43 855.

190026 41 54 105 39 409 605 24 773 823 950 191008 48 489 553 660 841 192087 304 26 579 815 23 47 63 68 85 938 84 193010 73 153 75 230 453 598 645 753 806 19 33 58 80 953 66 194078 99 115 79 365 444 64 525 48 640 876 927 85.

CIĄGNIENIE DRUGIE

W drugim ciągnieniu padły następujące wygrane:

25.000 zł. — 59991
10.000 zł. — 11099 183198
5.000 zł. — 159543
2.000 zł. — 24145 30277 43427 53250 71747 75372 77031 83851 106934 111038 162269 165367 171824 189830.
1.000 zł. — 617 10752 12516 21779 26120 29026 30262 31485 33393 37894 46989 56894 58519 58709 64182 69492 74608 79992 82789 91035 100289 102304 114424 117945 127936 130821 134904 137834 144839 157967 163157 163632 164209 166316 170823 194120.

Wygrane po 200 złotych

259 329 433 35 558 761 897 1213 504 612 2115 264 798 3398 599 877 900 4081 85 86 478 86 985 5525 52 682 6642 756 800 903 7378 446 71 544 718 47 8154 88 518 9053 210 14 411 568.

10899 552 11726 33 52 820 12054 58 150 529 91 678 750 881 932 83 13317 473 655 14068 245 87 447 67 695 768 15193 234 992 16009 231 692 826 76 17042 309 18295 420 694 19240 325 62 477 691 935.

20208 64 90 337 496 625 850 21114 442 617 34 920 22652 789 23077 343 468 543 46 822 24402 76 813 25259 64 93 833 26308 847 961 27235 28296 320 76 490 964 29034 774.

30084 134 233 418 59 595 636 811 912 41 64 31021 130 48 331 509 834 32007 175 357 436 943 33055 102 84 245 321 904 93 34105 397 707 802 80 87 35044 995 36028 32 46 72 274 328 664 857 87 37124 218 452 542 663 853 38255 552 39016 173 497 614 725 896 971 98.

40019 384 481 779 98 841 41046 406 654 822 42036 289 93 323 43192 254 4003 93 728 981 45489 655 753 816 46497 796 845 47178 728 65 48064 170 604 56 49162 84 284 360 415 683.

50333 71 534 811 51039 313 424 506 955 63 52150 77 265 420 53000 155 334 400 522 43 786 918 34 99 54167 96 282 437 659 836 55100 70 533 982 56047 259 388 422 716 902 57641 856 925 64 58138 351 623 59118 224 498 507 65 81 630 809

60181 401 78 507 61588 852 62418 626 932 71 63492 578 740 64498 661 65716 839 999 66011 194 536 885 67068 587 708 68359 580 688 886 69119 55 89 455 621 78 814.

70424 93 660 781 71201 305 88 624 69 757 935 42 90 72267 412 619 69 70 826 73207 19 89 341 74196 578 578 790 988 75163 203 501 640 731 857 967 76145 232 81 426 563 679 785 77067 174 381 486 94 549 945 68 78150 611 724 826 85 79088 439 687 908.

20207 435 671 79 81070 336 685 772 884 82004 250 474 85 630 83108 52 302 444 987 84093 269 493 515 639 95 756 88 801 85151 83 227 699 743 871 912 86073 234 331 66 530 731 88230 400 89661 913 90167 88 473 827.

91351 416 670 94 872 92223 54 428 585 822 980 93258 621 67 840 94314 547 642 933 68 95 95220 93 334 728 889 96289 315 49 503 40 97535 730 969 98046 280 479 836 99152 752 923.

100676 99 819 959 101052 113 21 378 538 540 706 47 996 102051 93 316 464 540 614 103028 64 218 74 330 612 718 104458 502 676 920 105343 544 724 839 65 72 106334 750 65 107719 86 365 726 872 90 921 108595 948.

110370 658 718 111366 545 795 949 112073 258 726 113298 530 144410 565 115262 514 96 851 116244 327 45 55 415 748 830 986 117228 118263 361 119132 246 53 621 713 894 987.

120088 307 444 887 121343 500 70 612 782 840 89 934 61 122138 265 123037 219 378 84 700 81 941 124266 737 55 803 23 125354 126199 517 958 127194 301 422 43 45 128622 715 945 54 74 129110 26 226 46 705 864.

130002 174 271 451 721 870 993 131011 55 416 717 817 132229 85 903 133103 359 526 44 134007 423 591 611 134540 609 922 50 137075 551 668 73 774 87 138059 757 844 921 139116 308 78 662.

140270 459 711 141160 80 216 513 78 142034 159 250 326 62 482 712 33 802 143277 354 540 792 144889 145174 498 511 63 631 726 28 146051 365 93 774 956 147053 487 728 886 148717 96 149260 69 335 495 584 769.

150024 241 334 479 553 862 151359 590 756 76 951 152077 524 836 153130 211 67 72 663 774 892 992 154310 500 728 839 927 155388 447 71 156401 970 157333 780 896 158661 159028 41 143 756 875.

160465 649 733 161159 203 36 63 516 737 162136 677 163149 87 90 262 314 626 165004 16 480 946 166511 36 167616 705 67 928 56 168100 64 389 489 592 863 169043 161 91 206 559 723 38 899.

170439 922 171092 195 172129 489 928 38 173296 450 67 753 174095 172 498 543 61 667 821 175026 136 451 524 92 837 86 176542 852 983 177016 130 178003 12 73 350 777 179187.

180132 56 202 327 344 70 181031 382 485 182343 451 709 19 183228 526 184032 36 648 760 957 185335 454 76 186197 533 187065 495 693 188015 70 242 347 503 615 723 189033 442 94 529.

190213 65 478 593 806 191031 87 97 177 474 595 648 771 192388 193392 476 602 937 194108 09 373 617 77 718.

CIĄGNIENIE TRZECIE

Wygrane po 200 złotych

46 62 418 28 762 824 1020 364 430 545 964 2301 456 784 853 926 75 3125 582 926 4014 74 134 71 367 534 636 739 827 5109 59 6687 7204 28 48 538 81 612 8043 406 573 837 9093 248 540.

10024 531 91 613 56 85 731 64 11851 12026 273 314 508 13280 488 539 14063 298 541 95 629 99 708 903 76 15302 555 650 16184 338 449 74 17059 92 106 795 848 950 18220 368 516 688 846 987 1949 719 808 973.

20042 184 262 356 417 50 546 623 788 890 21534 690 864 22008 23667 938 24498 99 25300 719 816 26092 390 567 914 27040 165 351 682 773 985 28131 275 409 635 29531 995.

30283 401 600 933 72 31023 29 86 483 32192 306 45 83 641 993 33238 478 98 625 819 66 943 34097 274 605 35153 84 563 729 36136 549 743 951 37291 741 38027 636 39106 235 422 81 712 953 85.

40247 53 504 41197 220 560 676 724 34 861 42347 683 739 43212 390 487 694 44465 76 562 633 55059 108 70 46195 277 626 833 56 925 47321 477 975 48232 605 99 49041 97 496 518 32 98 730 873.

50522 31 897 51259 370 453 77 827 52280 53119 403 975 87 54117 87 306 484 972 55265 403 672 871 989 56450 526 785 57169 80 236 95 343 745 58794 98 59095 289 94 772.

60068 189 429 61562 632 799 62021 515 63050 54 153 352 448 613 920 24 64067 151 216 333 462 65415 648 981 66475 588 67134 223 358 428 785 859 912 24 68016 99 181 521 670 870 69012 19 39 222 341 497 504 661 950.

70299 878 927 71085 270 326 465 660 825 70 914 72093 732 461 572 792 909 73208 31 590 668 745 825 76 74094 105 292 334 434 695 800 913 50 75106 275 87 489 707 926 55 76230 49 397 750 870 942 77124 301 60 442 58 67 811 78043 336 631 799 801 933 79342 499 929.

80007 16 177 382 572 779 885 81179 223 679 724 846 919 82187 235 94 96 492 682 333 63 83095 445 84050 78 212 358 539 48 978 85223 448 569 895 86005 08 404 576 679 727 952 87234 790 8308 922 38 89056 264 761 86.

90017 235 46 61 85 663 97 847 91016 436 598 621 950 92251 89 312 416 576 77 611 93128 288 958 67 94065 711 95123 435 72 578 726 844 96504 64 916 17 97006 117 237 499 508 98178 617 99033 367 75 785.

100036 525 93 671 712 989 101222 527 602 102255 484 573 769 103229 343 551 743 76 893 104158 74 374 690 796 105268 700 934 92 106080 110 578 647 892 107020 41 387 108054 537 109186 308.

110204 64 637 722 967 111505 738 112254 365 465 522 636 894 949 85 113316 18 61 459 528 600 760 114068 245 368 750 59 921 29 115119 81 249 525 660 116112 390 514 66 625 912 95 117127 229 425 523 686 730.

120352 91 504 891 121202 336 429 516 122221 123072 334 444 580 691 92 841 124425 627 63 125177 580 986 126051 533 751 908 127152 218 408 802 128155 303 456 62 681 129306 715 966

130057 669 131144 421 177 132255 908 133091 540 654 803 134037 570 832 135011 674 869 96 136233 34 70 545 137454 589 705 940 138246 535 762 856 974 139905.

140733 141254 405 619 142043 561 801 143008 266 83 465 582 704 144685 784 938 145040 164 296 542 813 146089 195 400 722 957 147012 547 896 148077 733 90 848 77 149781 803.

150030 44 66 207 992 151428 38 751 849 152409 616 942 153047 424 32 525 600 708 951 154006 288 424 711 895 155036 601 156718 157032 100 08 25 60 276 158601 751 159024 324 603 865.

160083 182 402 550 997 161031 193 419 65 749 882 162197 852 948 163048 210 615 164288 323 98 756 847 967 165365 616 939 166028 197 525 752 167094 161 636 168013 38 363 844 169035 169 547 663 759 888.

170060 283 374 682 742 171390 172250 331 756 808 953 173305 418 31 776 953 58 174351 77 175010 22 41 78 489 663 972 176026 347 445 556 78 654 712 177381 510 613 33 703 876 178283 792 904 179439 992.

180329 675 77 181000 195 539 908 182195 246 330 595 633 604 900 183056 554 184082 596 756 185159 325 444 703 31 186022 206 511 754 809 45 98 187022 238 787 814 188510 40 189061 81 588 880.

190269 465 505 697 191295 493 505 44 720 976 192017 18 498 623 769 858 65 193333 83 493 607 735 194323 499 532.

ארום דער רכילות'דיגער העצ-קאמפאניע געגען יודישע פירמען

אויפפאדערונגס-בריף פ. ה' אליהו מאזור צו דעפ. סיקיערסקי

וואַרשאַ, 16 (טעל.)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער רכילות־קאַמפּאַניע, וואָס ווערט לעצטענס געפיהרט מיט יודען־העצע־רישע כּונות צוו. אַנד. געגען דער פירמע „ברידער מאַזור" האָט דער געוו. פרעזעס פון דער וואַרשעווער קהלה ה' אליהו מאַזור אַרויסגעשיקט דאָנער־שטאָג, דעם 14־טען ד. ח. פאָלגענדען בריף צום דעפּוטאַט ברוגא סיק'ערסקי:

„אין די היינטיגע צייטונגען האָב איך איבערגע־לעזען אייער רעדע אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער בודזשעט־קאָמיסיע פון סיים, אין וועלכער איהר האָט ערקלערט, אַז מיין פירמע „איז בעגאַנגען מסברויכען" און האָט „אָבגענאַרט דעם מלוכה־אוצר אויף מיל אָנען".

אַזוי ווי די איינציגע קוועלע פון אַזעלכע בעהויפּטונגען קענען זיין פּרעסע־אַרטיקלען פון די לעצטע טעג און אַזוי ווי דער אינהאַלט פון די דאָזיגע אַרטיקלען איז געווען פאַלש און רכילות'־דיג און בילדעט דעם געגענשטאַנד פון קרימינעלע פערפאָלגונגען, וועגען וואָס עס האָבען שוין מיט־געטיילט אָנגעזעהענע פּרעסע־אָרגאַנען, אַפּעליר איך דעריבער צו אייער עהרען־געפיהל און פאָדער איך אויף: 1. אָדער מעלדען מיר שריפטליך, אַז איהר ציהט צוריק די אַרויסגערוקטע פאַרוואורפען, 2) אָדער ערקלערען מיר שריפטליך, אַז נישט מאַ־כענדיג קיין געברויך פון דעפּוטאַטישען אימוניטעט, פון וועלכען איהר בעניסט, וועט איהר זיך אונ־טערוואַרפען דער יוריסדיקציע פון געריכט אין פּראָצעס וועגען עהרע־פערלעצונג, וועלכען איך וואָלט געמוזט געגען אייך פערפיהרען פאַר מיין רעהאַבּיליטאַציע.

צוליב דער דרינגליכקייט פון דעם ענין ערוואַרט איך אייער ענטפער אין משך פון 24 שעה".

ביז שבת אין אָוונט, ד. ה. נאָכ'ן פערלויף פון 48 שעה האָט ה' מאַזור נישט ערהאַלטען קיין ענטפער אויף זיין בריף צו דעפּ. סיקיערסקי.

יודישע קאמבאטאנטען בעשלאסען זיך צו ווענדען צום מארשאל רידז-שמיגלי

געגען די בעליידיגענדע פארשלאגען פון דעפ. באקאן

וואַרשאַ, 16 (טעלעפאָניש)

דער הויפּט־ראַט פון די יודישע קאָמבאַטאַנ־טען האָט בעשלאָסען זיך צו ווענדען צום הויפּט־פיהרער פון דער אַרמעע מאַרשאַל שמיגלי־רידז, צום קריגס־מיניסטער און וויצע־קריגס־מיניסטער אין שייכות מיט די ערקלערונג פון דעפּ. באַקאָן, אַז ער וועט אַריינטראָגען אַ פאָרשלאַג דאָס יודען זאָלען בעזייטיגט ווערען פון דער אַרמעע. די יו־דישע קאָמבאַטאַנטען ווילען אין דער ווענדונג אָנווייזען אויף דער בעליידיגונג פון די יודישע קאָמבאַטאַנטען, וואָס האָבען זייער בלוט פערגאָסען פאַר פּוילען.

דאס טשענסטאכאווער געריכט פערמשפט ענדעקישע כוליגאנעס צו 8 חדשים תפיסה

טשענסטאָכאָוו, 16 (טעלעפאָניש)

דאָס קרייז־געריכט האָט בעטראַכט דעם פּראָ־צעס געגען 16 מיטגלידער און סימפּאַטיקער פון דער ענדעקישער פּאַרטיי מיט קאַספּשיצקין אין דער שפּיץ. וועלכע זענען אָנגעקלאָגט געוואָרען אין אַנ טייל נעמען אין די אַנטיסעמיטישע געשעהענישען פון 3 פעברואַר 1935 אין פשיסטאַ, ביי טשענ־סטאָכאָוו. דאָס געריכט האָט 11 פון די אָנגע־קלאָגטע פערמשפּט צו אַ שטראָף פון 8 חדשים תפיסה. 2 פרויען איז דאָס אויספיהרען די שטראָף אָפּגעלעגט געוואָרען, 2 מינדיעהריגע זענען פער־משפּט געוואָרען אָפּצוגעבען צו וואָכען אין אַנ־אויסבעסערונגס אַנשטאַלט, דערביי ווערט זיי אויך די שטראָף אָפּגעלעגט, 1 איז פערמשפּט געוואָרען צו 6 חדשים תפיסה מיט אָפּלעגען די שטראָף און 2 זענען געוואָרען בעפרייט.

Każdy, kto ma pracę i zarabia,
powinien pomóc bezrobotnym.
Konto PKO Nr. 70.200 Pomoc Zimowa.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג (קאמוניקאטען)

רעציטאציע - אָוונט פון בעקאַנטען יודישען אַרטיסט אברהם וואָלפשטאַט אין פילהאַרמאָניע

היינט זונטאָג 9 אַ זייגער אין אָוונט וועט אין פיל־האַרמאָניע פאָרקומען דער איינציגער קאָנצערט פון בע־קאַנטען יודישען אַרטיסט - רעציטאַטאָר אברהם וואָלפ־שטאַט.

דער דאָזיגער אָוונט וועט זיכער זיין זעהר אינ־טערעסאַנט צוליב דעם רייכען און אָריגינעלען רעפּער־טואַר, אין פּראָגראַם געהען אַריין די ווערק פון די בע־דייטענדסטע יודישע דיכטער.

די אויפטריטען פון וואָלפשטאַטען האָבען אין וואַר־שאַווער ליטעראַטען - פעראיין געהאַט אַ אומגעהויערען ערפאָלג.

צווייטער אויפטריט פון דאָראַ קאַלינובנאַ אין פילהאַרמאָניע

נאָך די גרויסע און פערדינטע ערפאָלגען אין ענג־לאַנד, טרעט די קאַלינובנאַ אַרויס מיט אַ ריי רעציטאַ־ציעס אין די גרויסע שטעט פון פּוילען.

בעת איהר ערשטען אויפטריט אין פילהאַרמאָניע איז דער זאַל געווען פול איבער די ברעגעס און פיל מע־שען זענען געווען געצוואונגען אַוועקצוגעהן פון דער קאַסע צוליב'ן פעהלען פון בילעטען. צוליב דעם וועט די בעקאַנטע אַרטיסטין אַרויסטרעטען צום צווייטען מאָל דעם 21 יונ' האַלב ניין אין אָוונט אין זאַל פון פילהאַר־מאָניע מיט אַ געענדערטען פּראָגראַם.

אין פּראָגראַם געהען אַריין צוו. אַנד.: טעקסטען פון טובים, העמאַר און סלאָנימסקי. דער צווייטער אָוונט פון דער קאַלינובנאַ וועט האָבען רעזולטאַטן ערפאָלג ווי דער ערשטער.

בילעטען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע.

פון די פוילישע טעאטערס

אין שטאָטישען טעאַטער ווערט היינט 12 בייטאָג געשפּילט „דזשעטשי פּאַנאַ מייסטראַ", 4 נאָכמיטאָג — „סקאַמפּיעץ" און 8.30 אָוונט — „אַ נאַכט אין גראַנד־האָטעל".

— אין טעאַטער פּאָלסקי ווערט געשפּילט היינט 4.15 נאָכמיטאָג און 8.30 — אָוונט „טשאַרויאַנצי כלאַפּיעץ" מיט טאַלאַ מאַנקעוויטש אין דער הויפּט־ראָל.

— אין פּאָפּולאַרני ווערט היינט 4.15 נאָכמיטאָג און 8.30 אָוונט געשפּילט „איך טשוואַראַ".

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 אוועטר

59 איז איבערגעטראָגען געוואָרען איז אַ ניי לאָקאַל אויף פיעטריקאָווער
J. FRYMER
איך מאַד בעקאַנט דער געעהרטער קונדשאַפט, אַז דאָס הויפּט-געוועלב פון קינדער-קאָנפעקציע

מיט 10.000 זל.
וויל איך צוטרעטען צו
אַ זיכער געשעפט.
אָפּערטען אין אַדמין. אונטער „10.000"

Doktór
Daniel Kon
שטערלינגאַ 5 טעל. 228-08
אינערליכע און נערוועז-קראַנקהייטען
עלעקטראָ-טעראַפּיע
נעהמט אָן פון 5 ביז 7 אָוונד.

Dr. med.
Markowiczowa
choroby skórne i weneryczne
MONIUSZKI 2, tel. 166-35.
Godz. przyjęć 8—9, 4—7 po poł.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען
פיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02
נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אָוו.

DR. MED. H.
Różaner
הויט, וועגערישע און סעקסועלע קראַנק.
NARUTOWICZA 9,
tel. 128-98.

געלעגנהייטליך
1 אָדער 2 צימער און קוך מיט בעקוועהמליכקייטען און איינריכטונג — איבערצוגעבען.
אַלעע 1-טער מאַי 96, וואהנ. 10.
צופאַהר מיט'ן טראַמוואַי 15.

Dr. med.
Michał Eljasberg
CHIRURG
przeprowadził się
na ul. Zachodniej 63
tel. 117-87.

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
telefon 26-553.
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב — פון 8 ביז 1 בייטאָג

Doktór
A. S. TENENBAUM
אינערליכע קראַנקהייטען
(ספּעציעל לונגען)
Piotrkowska 109
tel. 220-25.
נעהמט אָן פון 6—8 אָוונד.

Dr. med
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען.
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו.
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאָג.

OGŁOSZENIE.
Co raz częściej stwierdza się, że wiele osób nie zgłasza do ubezpieczenia służby domowej.
Skłania to Ubezpieczalnię do wszczęcia energicznej kontroli na szerszą skalę i — w wypadkach stwierdzenia powyższego uchybienia — do stosowania sankcyj karnych, przewidzianych w art. 269 ustawy z dnia 28.3. 1933 roku (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396).
Chcąc jednak umożliwić opieszałym pracodawcom uniknięcia kary, Ubezpieczalnia ogłasza, że zaniecha wymierzania kar w stosunku do tych pracodawców, którzy do dnia 1.2. 1937 r. zgłoszą swoją służbę, podając właściwą datę przystąpienia do pracy.
Po dniu 1.2. 1937 r. sankcje karne będą stosowane w całej rozciągłości. —
Ubezpieczalnia Społeczna w Łodzi.

געדענקט, בייל שטשעשליווי
אַ גרויסער אויסוואַהל פון אָריגינעלע בילליצער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען
אויך פערשידענע רעשטען
סומס איז איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאָוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראָנט II שטאָק.

די לאַנגיעהריגע דרוקעריי
ש. גרינבערג לאָדז
פּאָלודניאָוואַ 15. טעל. 180-21
פיהרט אויס אַלע אַרט דרוקאַרבייט ווי:
בריף, רעכנונגען, קאָנווער, קוויטאַריושען, עטיקעטן
חתונה-קאַרטען. ... צו ביליגע פרייזען

KONSUM
FIRMY WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURY S.A.

נידעריגע פרייזן! ערווערבט קליענטען!
אמביליגסטע און בעסטע קויפט איר אין קאנסום!

ראקיטשינער 54. צופאהר מיט טראמוואיע 16,10. מיר שיקען איבער פאסט פעקלעך קיין סאוויעט-רוסלאנד אויפן גרונד פון א ספעציעלן אפמאך מיט דער פארשטעהערשאפט פון ז. ס.ר.ר. אינפארמאציעס אויפן ארט

Dr. Jungh NOWOCZESNE wieczne pióro poleca JERZY MILL Łódź. Piotrkowska 73
Wielki wybór wiecznych piór wszystkich firm.

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

דעמאנסטרירט די פרעכטיגסטע פילמען! הייגט אוז פאלגענדע טעג!
אין איהר בעסטער קרעאציע
SHIRLEY TEMPLE
די קליינע בשוף-מאכערין פון עקראן
„מיין שטערנדל“
ס'נעמען אנטייל: SLIM SUMERVILLE
JANE DARVELL
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע „W państwie Smoka“
ווי אויך אקטואליטעטען און כראניק פון P.A.T. פרייזן פון די פלעצער אויף אלע סעאנסען פון 54 גר. אונזער דעוויז: די נידריגסטע פרייזן—די בעסטע פילמען.

1 זלאטי קליינע אנאנסן 1 זלאטי
אנ'אנאנאס ביז 15 ווערטער

ס'ווערט געזוכט צו קויפען א 20ער אדער א 22-ער קעטעל-מאשין צו שטרימפף. אפערטען אין אדמיניסטראציע אונטער „מ“.

צו די ה"ה גנבים! אזוי ווי מ'האט בעגנבעט דאס גענז-געוועלב אויף פאלודניאווע 12 האב איך אויך דארט געהאט שטעהן א פעקל סחורה מיט פערשידענע גאלאנטעריע, דאס איז מיין גאנץ פערמעגען, פון וועלכען איך שעפ חיונה. איך בעט רחמנות צו האבען אויף מיר און מיר דאס פעקל אפצושיקען סקלאדאווע 33 זענדעל. דיסקרעציע געזיכערט

קווארץ-לאמפען
אונטער דער אויפזיכט פון א דאקטאר צו מעסיגע פרייזען אין אמבולאטאריום ביים „מחזיקי חולים“ (דאווארטשיקוב (יולינש 28, טעלעפאן 152-65.

BUCHALTER-PODATKOWIEC
na stanowisku zaprowadza i prowadzi księgi handlowe w większych i mniejszych przedsiębiorstwach. Sporządza bilanse. Organizuje również księgowość przebitkową. Za uznanie ksiąg gwarantuje kaucją. Opłata przystępna. LEON KRELL, Piotrk. 79, m. 40, tel. 145-64

צו פערקויפען א ווילא אין וויש-ניאווע גורא נעבענאיבער דעם באסיין, צו ערפאהרען ביי קאץ וואלטשאנסקא 67

Sklep kolonialny natychmiast do sprzedania. Wiadomość Żeromskiego 27.

RUTYNOWANY NAUCZYCIEL
naucza w ciągu 3-ch miesięcy specjalną skróconą metodę mówić i pisać po polsku dorosłych. M. BRZEZINSKI. Wiad. w cukierni „Karo“. Gdańska 45.

וויכטיג פאר אלע!
גרינדליכע און פראקטישע לעהרע פון בוכהאלטעריע, האנדלס-קארעספאנדענץ, ארימעמעטיק אויף מאשין-שרייבען. פרייזע צוגענגליכע. איינשרייבונגען און ביטשריפטען-ביורא פולנאצנא 9.

אין פערלויף פון 3 מאנאטען לערן איך די העברעאישע שפראך אין ווארט און אין שריפט מיט אלע כללים ודקדוקים, אויך מפטיר מיט א דרשה צו א בעל מצוה. פרייז צוגענגליך. מיין אדרעס: גדאנסקא 24, לעהרער א. איטקין.

שרייבען שעהן און שנעל
לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט שרייבען א גוטען יודישען בריף אין 15 לעקציעס אפילו דעם, וואס קאן גארנישט שרייבען. די עלטער שפילט נישט קיין ראלע. די פרייזן—צוגענגליך. אלעע 1-טער מאי 4, ביי ליפשיץ.

בעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריום
פ. שאץ, לאדז
פיעטריקאווער 37

פרייע פאסטענס
א יונגעל צו פראקטיק אין א פאבריק ווערט געזוכט פון 15 ביז 16 יאהר אפערטען אונטער „זראלני“ אין אדמ.

ארבייטער-יונגען פון ביכבינדער און שאכטעל-בראנזשע צו שמירען ווערען געזוכט.
Szyper, Południowa 61.

לאקאלען
אנ'ארט צו שלאפען פאר א יונגעמאן ביי אנ'אנשטענדיגע פאמיליע. צו ערפאהרען פאמארסקא 22, וו. 25.

צו פערדינגען א פראנטאווע שטוב אויף א געשעפט אדער קאנטאר, פיעטריקאווער 8, פראנט, 2 שטאק, וו. 18.

א בעקוועהם ארט צו שלאפען פאר 2 מענער און א מעבלירט צימער קילינסקיעגא 39, וו. 18, קען זיין אויך מיט בעקעסטיגונג. מעסיגער פרייז.

אפצוגעבען א צימער מיט א בעזונדערן איינגאנג מיט בעקוועהמליכקייט קילינסקעגא 50, וו. 49, קווער-אפיצינע, 3-טער שטאק.

איבערצוגעבען א שטוב מיט א קוך געאיינעט אויף א פאבריקס-לאקאל, פל. קאשטשעלני 5, פארטער. צו ערפאהרען דרעוונאווסקא 9, וו. 32, ביי ראלעמסקי.

פערשידענעס
א שלאף-צימער, א קרעדענץ, א רונדער טיש מיט 5 שטיהלען מיט א פאטעל געלעגענהייטליך צו פערקויפען פיעטריקאווער 123, וו. 11.

איך בעזיץ א קאפיטאל פון 3000 זל. ווי אויך א האנדעלס-לאקאל אין צענטרום שטאט זוך איך א שותף צו אנ' איינגעפיהרט געשעפט אדער צו א פאבריקאציע. אפערטען אונטער „3000“.

צו פערקויפען א 16-ער קעטלער-מאשין צו שטרימף אין גוטען צושטאנד צו ערפאהרען קילינסקיעגא 21 וו. 17.

עס איז פערלוירען געווארען 6 וועקסלען אויף א סומע פון 400 זל. ווער עס האט זיי געפונען וועט בעלוינט ווערען ביי הירש פלאץ וואלנאשטשי 11 אין לעדער-געשעפט.

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראפא און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

פערקויפט אין אלע אפטייקען, אפטייק-סקלאדן און פארפומעריעס.
Fabr. Chem. Kosm.
„Pharmachemja“, Bydgoszcz.

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

„OPTICUM“
28 פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די בילליגסטע פרייזען.
ס'ווערן אויך אויסגעפיהרט זאמעל, רעצעפטאטורע: פינקטליך און רעעל, — געדענקט די אדרעס עס ווערן אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים

וויכטיג פאר אלע!
מיטען-טאשקעס, ראנצען, פאפיערען, בריוו-טאשקעס, ריקשאק-פאשקעס, שפאצירשטעק, אין מיטעלאלטערליכע עפראס, טעמפעראטורעס, חתונה-קארטען, ענרעס, טאפקעס.
מיט די מאדערנסטע שריפטן
עקספעקטפן
די שנעל-דרוקעריי
בראמבערג
לאדז, צענעלניאנא 8 טעל. 255-09

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

וויכטיג פאר ברוך-קראנקע
(רופטורען) זאווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס), פאראליזשען, ביינשווינדזוכט, פלאטפים און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען-ליידענדע.

פאר פערשידענע ארט רופטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען לויט מיין מעטאדע היילן און בעזייטיגען ראדיקאל יעדן איינציגן ברוך.

ביי מאגען און קישקע - זענקונג ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב-הייל-באנדאזשען.
פאר הויקערס ספעציעלע קארסעטען און גלייכהאלטערס.
געגען ביין-שווינדזוכט ספעציעלע ארטאפעדישע אפאראטע, פון אלע סיסטעמען.
געגען שמערצענדע פלאטפים ספעציעלע ארטאפעדישע איינלאגעז לויט גיפס-מארעלען.
געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי שטרימפ לויט מאס.

קינסטליכע הענד און פיס
ספעציעלע הייל-ארטאפעדישע אנשטאלט
ספעצ. ארטאפעד
א. פעטריקעוויטש, לאדז
9 פיראמאוויטשא 9, טעל. 177-09 (פריהער אלגינסקא
אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
טויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעוויזען ווערען

Dr. med.
P. Braun
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57
נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו.
ספעציעלער וואַרט-זאל פאר פרויען.
פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזן.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
ערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגעזשער 11, טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו

DR.
H. GUTSTADT
אקושער-גינעקאלאג
וואוינט יעצט
זאכאדניא 66, טעל. 129-52
נעמט אן פון 9—11 פארמ. און 5—7 אוו.

Doktór
Klinger
ספעציאליסט
פאר ווענערישע, הויט, האאר און סעקסואל-קראנקהייט
Andzrzeja 2, tel. 132-28
נעמט אן פון 9—11 פארמ. און פון 4—8 אוו.

לעטשניצע
פאר ווענערישע-קראנקע
מענער - שוואכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אווענט.
פרויען און קינדער נעמט אן א פריידאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אווענט.
א בעראטונג 3 זל.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען – א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענט
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטעזאל פאר פרויען
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט

Dr.med. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען
שערפעלד 37 בענעדיקטא
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

אנאנסען-פרייז:
מארגן טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט— 24 גר.
אבען טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט— 18 גר.
פאר א מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפאלטען.
אין טעקסט — 40 ר. פרייטאג און ערב יו"ט— 60 גר.
פאר א מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפאלטען.
נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען.
אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אהיים.
אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד— 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.
פעהלערען וועלכע ענדערען נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוק פון די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען געלט פאר דעם אנאנס.
פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז די פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען טעגליך אין ביינאכט אהן איבעררייס.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.